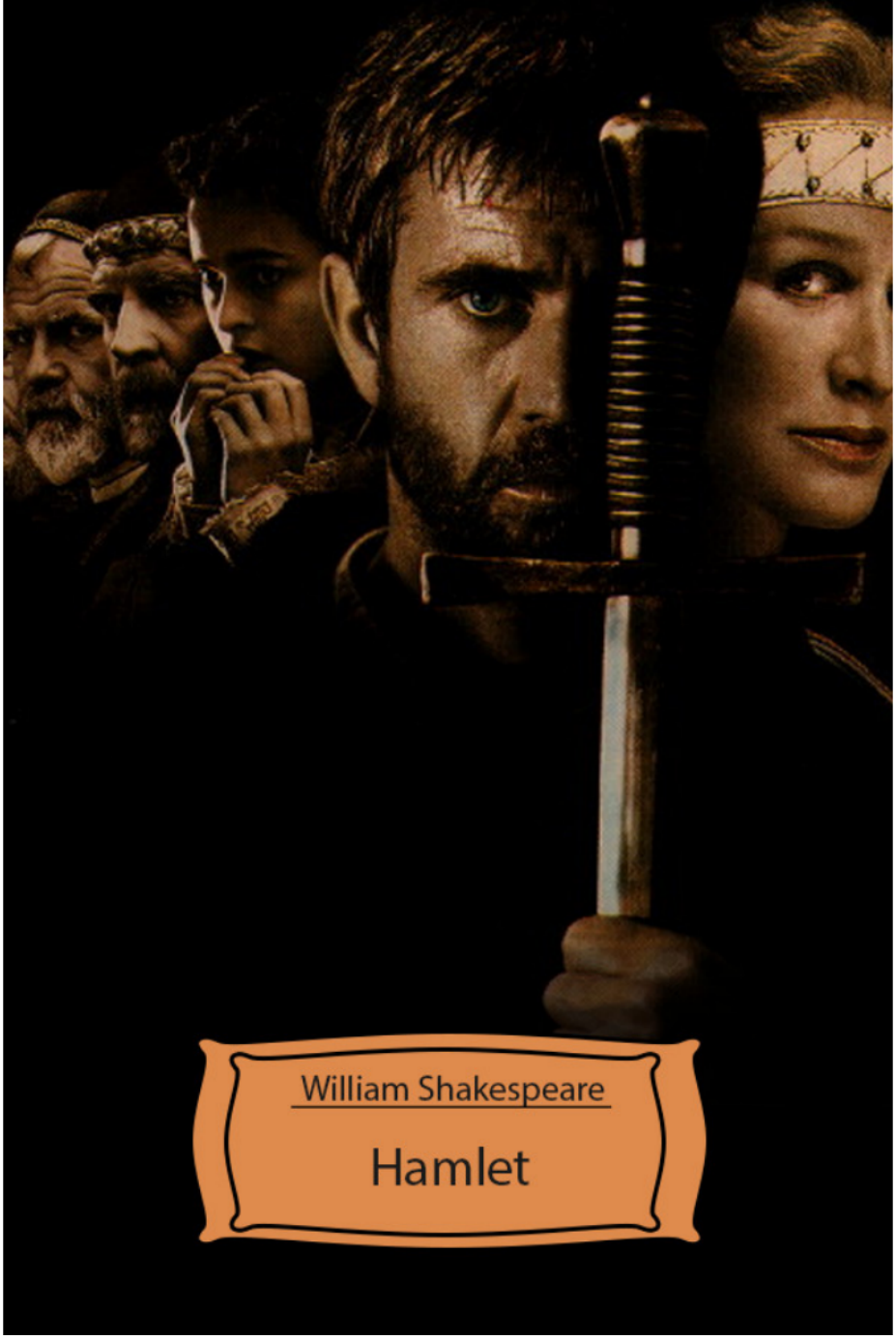
William Shakespeare
Hamlet

William Shakespeare

Hamlet
Prinţ al Danemarcei

Tragedie

Persoanele
CLAUDIUS, rege al Danemarcei
HAMLET, fiul fostului rege şi nepotul actualului rege
HORAȚIO, prietenul lui Hamlet
POLONIUS, şambelanul curții
LAERTES, fiul său
GERTRUDA, regină a Danemarcei şi mama lui Hamlet
OFELIA, fiica lui Polonius
OLTIMAND
CORNELIUS
ROSENCRANTZ
GUILDENSTERN
OSRIC
UN GENTILOM
UN PREOT
MARCELLUS
BERNARDO
FRANCISCO, un oştean
REYNALDO, slujitorul lui Polonius
UN CĂPITAN, Soli
DUHUL TATĂLUI LUI HAMLET
FORTINBRAS, prințul Norvegiei
DOI ȚĂRANI, gropari
NOBILI, doamne, ofițeri, oşteni, actori, marinari, soli şi suită.

ACTUL I
SCENA 1
Elsenor. O terasă în fața castelului. Francisco la postul său.
Intră Bernardo.

BERNARDO
Cine-i acolo?
FRANCISCO

A, nu, răspunde-mi tu: stai şi te-arată.
BERNARDO
Trăiască regele!
FRANCISCO
Bernardo?
BERNARDO
El!
FRANCISCO
Vii chiar la timp.
BERNARDO
Bătut-a miezul nopții,
Mergi la culcare Francisc.
FRANCISCO
Mulțumesc
Că vii să mă schimbi.
Ce ger! Sunt sloi.
BERNARDO
Nimic deosebit
În ceasul tau de strajă?
FRANCISCO
Nici un şoarec.
BERNARDO
Drum bun atunci
Şi dacă-mi vezi tovarăşii de strajă,
Marcellus şi Horațio, zoreşte-i.
FRANCISCO
I-aud, îmi pare.
Stai! Cine-i acolo?
HORAȚIO
Supuşii regelui!
MARCELLUS
Copiii țării!
FRANCISCO
Cu bine dar!
MARCELLUS
Viteazule, cu bine!
Au cin' ți-e schimb?
FRANCISCO
Bernardo. Noapte bună.
MARCELLUS
Hei, tu Bernardo!
BERNARDO
Ce, e şi Horațio?

HORAȚIO
O parte doar din el!
BERNARDO
Bine-ați venit!
MARCELLUS
S-a mai ivit o dată lucru-acela?
BERNARDO Eu n-am văzut nimic.
MARCELLUS
Horațio zice că-i o nălucire
A noastră şi nu vrea sa dea crezare
Vedeniei de două ori zărită
De noi — de aceea l-am rugat de veghe
Să stea de-a lungu-acestei nopți cu noi.
Şi dacă iar stafia se arată
Să creadă-n ce-am văzut şi să-i vorbească.
HORAȚIO
Poveşti! N-o să se arate!
BERNARDO
Şezi o clipă
Şi lasă iar să-ți ciocănim auzul,
Ce s-a-ndărătnicit să nu ne creadă,
Cu ce-am văzut în două nopți.
HORAȚIO
Să stăm
Şi s-auzim ce-are de spus Bernardo.
BERNARDO
Ieri noapte,
Când steaua, care-i la apus, trecuse
Să lumineze cerul chiar pe locul
Pe care arde-acum, eu şi Marcellus,
Când clopotul tocmai bătea de unu...
(Intră Duhul.)
MARCELLUS
Tăcere. Lasă vorba. Iată-l iar!
BERNARDO
E chipul regelui cel răposat.
MARCELLUS
Eşti cărturar, Horațio: vorbeşte-i!
BERNARDO
Nu seamănă cu regele? Priveşte-l.
HORAȚIO
Leit! Mă-ncearcă spaima şi uimirea.
BERNARDO

Vrei să-i vorbim?
MARCELLUS
Întreabă-l tu, Horațio.
HORAȚIO
Tu cine eşti, ce foloseşti şi ceasul
Acestei nopți şi mândra-nfățişare
Războinică sub care răposatul
Rege al nostru se ducea la luptă?
Pe Dumnezeu, vorbeşte, te conjur.
MARCELLUS
Jignit e parcă!
BERNARDO
Şi se depărtează.
HORAȚIO
Stai, spune, spune, te conjur, vorbeşte!
(Duhul iese.)
BERNARDO
Ce zici, Horațio? Tremuri şi eşti palid:
Aşa-i că-i vorba nu de-o nălucire,
Ci de-altceva mai mult?
HORAȚIO
Pe Dumnezeu, n-aş fi putut-o crede,
Dar n-ar fi via şi adevărata
Mărturisire-a chiar ochilor mei.
MARCELLUS
Nu seamănă cu regele?
HORAȚIO
Ca tine cu tine însuți.
La fel a fost armura ce-o purta
Când a răpus norvegul îngâmfat
Şi-aidoma-ncruntat ca-n sfada-n care
Din sanie-n zăpadă-a năpustit
De regele polon. Ciudate lucruri.
MARCELLUS
De două ori l-aceeaşi moartă oră,
Cu pas solemn pe lângă străji trecu.
HORAȚIO
La care-anume gând să mă opresc
Nu ştiu, dar îndeobşte-astfel de semne
Sunt rău prevestitoare pentru țară.
MARCELLUS
Să stăm atunci şi cel ce ştie spună-mi
De ce apasă noaptea pe supuşi

O vajnică şi scrutătoare strajă,
De ce atâtea tunuri de aramă
Turnate zilnic, scule de război
Aduse din afară, şi de ce
Dulgheri de nave, mulţi şi strânşi cu sila,
Sunt puşi chiar şi duminica la lucru?
Ce rost să aibă asudata grabă!
Ce-njugă-n trudă noaptea lângă zi?
Au cine-mi poate da răspuns?
HORAŢIO
Pot eu.
Se zice cum că răposatul rege,
Al cărui chip de-abia ni s-a ivit,
A fost, cum ştiţi, de Fortinbras norvegul
Pe care-l îmboldea o rea trufie —
Chemat la luptă dreaptă.
Dar viteazul Hamlet, faimos în lume ca atare,
Răpusu-l-a pe Fortinbras, şi-acesta,
Prin legământ pecetluit şi scris
Şi întărit prin lege şi prin crainici,
Lăsă biruitorului la moarte
Tărâmurile toate cucerite
De-acesta, iar al nostru rege-n schimb
Chezăşuia ţinuturi, deopotrivă
Lui Fortinbras sortite-n moştenire,
De biruia. Aşa cum prin acelaşi
Hrisov şi legăminte-n el cuprinse
Le-a-nstăpânit Hamlet. Dar Fortinbras
Cel tânăr, ne-ncercat şi plin de clocot
A strâns acum în marginea Norvegiei
De peste tot, pe toţi vântură-lume,
Ce pentru-o pâine-s gata la orice
Isprăvi ce nu cer decât cutezanţă,
Iar scopul lui, la noi mult prea ştiut,
E să ne smulgă cu-armele în mână
Şi silnice mijloace-acel ţinut
Pierdut de tatăl său. Şi iată, cred,
Obârşia acestor pregătiri
Şi tâlcul străjii noastre şi pricina
Înfriguratei grabe şi-a alarmei
Din ţară...
BERNARDO
Cred c-aşa-i şi nu altfel.

De-aceea deci prevestitorul chip
Soseşte armat prin faţa străjii noastre
Atât de-asemeni regelui ce-a fost
Şi este cel care-a-nceput războiul.
HORAŢIO
E-un fir de praf ce-ţi tulbur' ochii minţii.
Pe vremea slavei Romei şi în preajma
Căderii prea puternicului Cezar,
Ieşeau din groapă morţii-n giulgiul lor
Cu ţipăt şi aiurare prin cetate.
Prăpăd în soare, rouă-nsângerată
Şi stele-n cer cu cozi de foc, şi astrul
Cel umed ce domneşte peste ape
S-a-ntunecat de moarte în eclipsă.
Tot semne de-astea de-ntâmplări cumplite,
Precuvântări dezastrelor ce vin,
Pământul azi şi cerul le arată
Cuprinsului şi oamenilor ţării.
(Intră Duhul.)
Tăcere! Iată-l! Colo-i, vine iar!
Chiar de mă spulberă, l-întâmpin. Stai,
Nălucă! De-ai vreun glas şi poţi grăi
Vorbeşte-mi!
Vreo faptă bună dacă pot să fac
Să-ţi fie de ajutor, să-mi fac pomană,
Vorbeşte-mi!
De ştii vreun rău de soarta ţării tale,
Ce poate fi pre'ntâmpinat, vestindu-l,
O, vorbeşte!
De-ai îngropat în viaţă vreo comoară
Furată, în pântecul pământului,
Că, zice-se, de-aceea-adeseori
Voi duhurile pribegiţi...
(Cântă cocoşul.)
Stai, spune-mi... Opreşte-l tu, Marcellus!
MARCELLUS
Să-l străpung
Cu lancea?
HORAŢIO
Da, de nu se-opreşte.
BERNARDO
Iată-l!
HORAŢIO

Aici!
(iese Duhul.)
S-a dus
Nedrepți suntem cu el, măreț cum este,
Cu silnicie să-i aținem calea.
Şi-i de nevătămat cum e văzduhul,
Şi-s glume ale noastre lovituri.
BERNARDO
Ar fi vorbit, de nu cânta cocoşul.
HORAȚIO
Şi-a tresărit precum un vinovat
Chemat de-un glas cumplit.
Că, pasămite,
Cocoşul, care-i goarna dimineții,
Cu viersul lui semeț şi ascuțit
Pe zeul zilei-l scoală. Şi semnalu-i,
Oriunde-n mare, foc, pământ, sau aer,
Vreun duh smintit ar fi rătăcitor,
L-întoarce-n locul cuvenit. Dovadă
Stau cele chiar acum aci-ntâmplate.
MARCELLUS
La cântecul cocoşului s-a stins.
Că-n preajma sărbătorilor, se zice,
Când naşterea lui Crist o prăznuim,
Cocoşii, păsările dimineții,
Întreaga noapte cântă, şi atunci
Nu-i duh, să se încumete pe-afară,
Blajină-i noaptea, zodiile-s blânde,
Nici iele nu pândesc, nici vrăjitoare;
Atât de plin de har şi sfânt e ceasul.
HORAȚIO
Am auzit şi eu şi cred în parte.
Dar iată, dimineața-nveşmântată
În mantă roşiatică, prin rouă,
La răsărit, pe dealul nalt se-arată.
Să mergem. Şi să-mpărtăşim, mi-e sfatul,
Tot ce-am văzut azi-noapte lui Hamlet
Cel tânăr. Duhul ăsta, eu vă jur,
E mut cu noi, dar lui îi va vorbi.
Cu voia voastră, să-l înştiințăm
De toate-acestea-aşa cum datoria
Şi dragostea ce i-o purtăm ne-o cere.
MARCELLUS

Să mergem deci. Ştiu unde să-l găsim
Fără de greş, în dimineaţa asta.
(Ies.)

SCENA 2
Sala tronului în castel.
Intră regina, Hamlet; Polonius, Laertes,
Voltimand, Cornelius, gentilomi şi suită.

REGELE
Deşi ni-i vie-n amintire moartea
Iubitului Hamlet, al nostru frate,
Şi-ar fi mai potrivit să ne-nchinăm
Tristeţii sufletul, şi-n ţara-ntreagă
Să fie numai jale şi mâhnire,
În cuget totuşi ne-am luptat cu firea
Atât de mult, că azi cu o cuminte
Durere-l pomenim şi totdeodată
Putem a ne-ngriji şi de-ale noastre.
Cu o cernită bucurie deci,
C-un ochi râzând, cu celălalt în lacrimi,
Voioşi în jale, prohodind la nuntă
Şi cumpănind răsfăţul cu mâhnirea,
Pe-a noastră, soră ieri, regină astăzi,
Părtaşă-augustă-ntru ocârmuirea
Războinicului nostru stat, cu noi
Am luat-o de soţie ţinând seama
De sfatul ce ne-aţi dat cu-acest prilej
De bună voie. Şi vă mulţumim.
Aflaţi acum ca Fortinbras cel tânăr —
Punând nu mare preţ pe vlaga noastră;
Sau socotind că statul nostru-i gata
Prin moartea fratelui Hamlet scump nouă,
Să se dărâme, dezbinat; sau poate
Întemeiat pe visu-i de putere —
Ne-a tot trimis solii peste solii
Să-i dăm'napoi acele ţări pierdute
Pe drept, de-al său părinte, în folosul
Viteazului meu frate. Asta-i totul.
Cât despre noi şi rostu-acestui sfat,
Aflaţi-l: scris-am regelui norveg
Ce tânărului Fortinbras i-e unchi,
Dar slăbănog pe patu-i de zăcere

Abia de-o fi ştiut din auzite
De scopul urmărit de-al său nepot —
Să curme toate-aceste pregătiri,
Cu-atât mai mult când chiar supuşii săi
Sunt cei înscrişi şi strânşi la oaste.
Deci vă trimit pe voi cu-acest răvaş,
Tu, Voltimand şi bunule Cornelius,
La regele bătrân, dar fără altă
Îndrituire în solia voastră
Decât este cuprins şi-amănunţit
Aci-n acest tratat. Drum bun. Iar zelul
Să vă-ndrumeze-n datoria voastră.
CORNELIUS şi VOLTIMAND
În tot şi-n toate slugi prea credincioase.
REGELE
Nu mă-ndoiesc. Din inimă, drum bun.
(Voltimand şi Cornelius ies.)
Şi-acum, Laertes, spune-mi, ce-i cu tine?
Vorbeai de-o rugăminte. Spune-mi, care?
Că nu poţi regelui să-i ceri ceva
Pe drept, şi glasul în deşert să-ţi fie.
Ce poţi să-mi ceri şi eu să nu pre'ntâmpin
Cu darul meu? Căci nu-i mai credincioasă,
Laertes, mintea inimii, nici mâna
Mai slujitoare gurii nu-i, decât
Mi-e tronul de legat de tatăl tău,
Laertes, spune-mi!
LAERTES
Doamne prea temut:
Bunăvoinţa şi-nvoirea ta
Să plec în Franţa iar, cu toate că
De bună voie m-am întors în ţară,
La-ncoronare vrând să fiu de faţă.
Dar azi, când datoria mi-e-mplinită,
Mărturisesc ca gândul meu şi dorul
Se-ndreaptă iar spre Franţa şi mă rog
Măriei tale să-ncuviinţezi.
REGELE
Ce spune tatăl tău? Ce spui, Polonius?
POLONIUS
Mi-a smuls cu greu îngăduinţa, sire,
Prin rugăminţi prea mult stăruitoare,
Dar, în sfârşit, pe-a lui dorinţă pus-am

Cu greu pecetea învoirii mele.
Îngăduie-i, te rog în genunchi, să plece.
REGELE
Alege-ți ceasul potrivit, Laertes,
A ta e vremea, harul şi răsfățul.
Şi-acum, Hamlet, nepotul meu şi fiu-mi...
HAMLET
Mai mult de-un neam,
Dar mai puțin de-un soi...
REGELE
De ce atârnă încă norii-asupră-ți?
HAMLET
Prea stau lângă soare.
Părere, sire.
REGINA
Dezbară-te de portul tău cernit,
Hamlet, iubite, şi prieteneşte
Te uită l-al tău rege. Nu căta
Cu genele necontenit plecate
Pe nobilul tău tată în țărână.
Aşa e dat. Tot ce trăieşte moare,
Tu ştii, trecând prin viață-n veşnicie.
HAMLET
Da, doamnă, aşa e dat.
REGINA
Şi dacă-i astfel,
De ce îți pare atât de nefiresc?
HAMLET
Să mi se pară, doamnă? Nicidecum.
Nu mi se pare: este. Bună mamă,
Nici mantia-mi întunecată, nici
Veşmântu-ndătinat, de mare doliu,
Nici furtunosul răsuflării hohot
Nestăpânit, şi nici izvorul plin
Al lacrimilor, nici mâhnirea feței
Cu fel şi chip de semne-ale durerii
Nu-s în măsură să m-arate lumii
Aşa cum sunt. Acestea pot să pară
Fățărnicii ce sunt la îndemâna
Oricărui om. Dar ce e-n minte-ntrece
Tot ce se vede. Celelalte-s doar
Găteli ale durerii şi-amăgiri.
REGELE

Spre laudă şi cinste firii tale
E acest prinos de lacrimi, închinat
Părintelui tău. Dar tu ştii, Hamlet,
Că tatăl tău şi-a fost pierdut un tată,
Tatăl acesta mort pierdu pe-al său,
Şi urmaşul e ținut de datoria-i
De fiu, pe-un timp, la jale-adâncă. Dar
Să stărui într-un doliu îndărătnic
Semn este de orbire nepioasă,
De chin neînțelept; el mai arată
Un cuget răzvrătit față de cer,
O minte simplă şi neînvățată,
Că noi, ceea ce ştim că-i scris şi-obştesc,
Întocmai celui mai de rând din lucruri,
De ce s-o pui la inimă-n această
Ursuză-mpotrivire? E un păcat
În fața cerului şi-n fața morții,
În fața firii, şi un gând smintit
În fața judecății omeneşti,
Al cărei înțeles obştesc e moartea
Părinților şi care de la mortul
Cel mai dintâi şi până la cel care
Muri chiar azi, necontenit ne strigă:
„Aşa e dat să fie!" Te dezbără,
Rugămu-te, de-un doliu de prisos
Şi ne priveşte ca pe un părinte,
Să afle lumea toată că tu eşti
De tronu-mi cel mai apropiat supus,
Iar eu cu o dragoste nu mai prejos
Decât o poartă-un tată mult duios
Odraslei sale, voi veni spre tine.
Cât despre gândul tău de-a te întoarce
La şcoală-n Wittemberg e mult potrivnic
Dorinței mele. Şi stăruitor
Te rog, înclină-te; rămâi aci,
Răsfăț şi-alean ochilor mei şi cel mai
Dintâi printre curteni, nepot şi fiu.
REGINA
O, nu lăsa, Hamlet, pe mama ta
Să-şi irosească rugile-n zadar;
Rămâi cu noi aci, şi nu pleca
La Wittemberg: aceasta-i rugămintea-mi.
HAMLET

În tot şi-n toate celea, doamna mea,
Sili-mă-voi să-ți fiu cât mai supus.
REGELE
O, iată un răspuns frumos şi blând.
Ca mine însumi fii în Danemarca.
Să mergem, doamnă. Această-nduplecare
Nesilnică şi blândă a lui Hamlet
E un zâmbet sufletului meu. Şi-n cinstea-i
Nu va-nchina o cupă regele
Pe care tunul să n-o dea de ştire
Şi norilor. Iar vorbele regeşti
De ceruri fie iarăşi îngânate,
Răsunet tunetului pământesc.
Să mergem.
(Regele, regina şi curtenii ies.)
HAMLET
O, carnea aceasta mult prea închegată
De s-ar topi şi s-ar preface-n rouă,
Sau dacă Cel-de-sus n-ar sta-mpotrivă.
Cu legea lui, uciderii de sine!
O, Doamne, cât de obosit şi searbăd,
Şi de prisos, şi muced mi se pare
Tot rostu-acestei lumi. E o grădină
Ce creşte neplivită. Ierburi rele
În voie-o cotropesc. Unde-am ajuns!
Doar două luni de când muri... nici două;
Un rege atât de bun! Ca un luceafăr
Pe lângă un satir, față de acesta,
Şi-atâta de duios cu mama mea,
Că n-ar fi îngăduit să se atingă
Nici vântului ceresc mai cu asprime
De chipul ei. O, ceruri şi pământ!
Să mai mi-aduc aminte? Cât de strâns
De el se alipea, de parcă doru-i
Creştea din chiar îndestularea sa...
Şi-apoi, după o lună... De-aş putea
Să nu mă mai gândesc! O, slăbiciune,
Ți-e numele femeie! Doar o lună,
Când nici încălțămintea-i nu s-a rupt
Cu care a dus pe tatăl meu la groapă
În lacrimi toată-ntocmai ca Niobe —
Cum, însăşi ea, chiar mama mea, o, Doamne—,
Când şi o fiară fără judecată

Ar fi jelit mai mult — s-a măritat
Cu unchiul meu, al tatălui meu frate,
Dar semănând cu tata nu mai mult
Decât cu Hercul eu! O lună-abia,
Când sarea mincinoaselor ei lacrimi
Din ochii ei roşiți nici nu s-a şters,
S-a luat cu el! O, desfrânată grabă
Ce-atâta de dibaci a repezit-o-n
Culcuşul patimei nelegiuite!
Nu-i bine aşa, şi nici poate fi.
Dar frânge-te, o, inimă. Că trebuie
De-acum încolo lacăt să-mi pun gurii.
(Intră Horațio, Marcellus şi Bernardo.)
HORAȚIO
Mă-nchin măriei tale.
HAMLET
Bucuros
Că eşti aci şi teafăr. Nu mă-nşel,
Eşti chiar Horațio.
HORAȚIO
Însuşi el, stăpâne,
Şi slujitor smerit întotdeauna.
HAMLET
Prieten, domnul meu, aşa să-mi zici.
Din Wittemberg ce te-a adus, Horațio? Marcellus?
MARCELLUS
Da, stăpâne.
HAMLET
Mă bucur că te văd.
(Către Bernardo). Bine-ai venit.
Dar zău, ce vânt din Wittemberg te-aduce?
HORAȚIO
Un dor hoinar, prea bunul meu stăpân.
HAMLET
N-aş vrea s-aud nici chiar pe-al tău duşman
Rostind cuvântul ăsta împotrivă-ți
Şi n-ai putea urechea mea s-o-ndupleci
Să creadă-n ce chiar tu mi-ai spus, Horațio:
Te ştiu prea bine: nu eşti un hoinar.
Ce treburi te-au adus la Elsenor?
Te învățăm să bei vârtos aicea.
HORAȚIO
Stăpâne, am venit la-ngropăciune.

HAMLET
O, laolalt-am fost prin şcoli; nu-ți râde
De mine, rogu-te. Că mai degrabă
Socot că vii la nunta mamei mele.
HORAȚIO
Au fost, ce-i drept, cam una după alta.
HAMLET
Economii, Horaţio, economii!
Fripturile rămase de la praznic
Au fost aduse reci la masa nunții.
Decât să văd această zi, Horaţio,
Era mai bine să mă fi-ntâlnit
În cer cu cel mai crunt duşman al meu.
O, tatăl meu! Parcă-l zăresc pe tata.
HORAȚIO
Stăpâne, unde?
HAMLET
În ochii minții mele.
HORAȚIO
Eu l-am văzut o dată. Mândru rege!
HAMLET
Dar mai presus de toate-a fost un om
Cum nu mi-e dat să văd ca el un altul.
HORAȚIO
Stăpâne, cred că l-am văzut ieri noapte.
HAMLET
Văzut? Pe cine?
HORAȚIO
Pe regescu-ți tată.
HAMLET
Pe rege, chiar pe tatăl meu?
HORAȚIO
Stăpâne,
Uimirea ta ți-o stăpâneşte-o clipă
Şi fii cu luare-aminte, să-ți vorbesc
De față cu-aceşti domni ce-mi stau ca martori,
De-acea minune...
HAMLET
Te conjur, vorbeşte!
HORAȚIO
De două nopți de-a rândul — aceşti prieteni,
Marcellus şi Bernardo, stând de strajă-n
Deşertul mort al miezului de noapte,

Au fost întâmpinați astfel: un chip
Asemeni tatălui măriei tale
Şi-mplătoşat la fel, din tălpi în creştet,
Ieşi-naintea lor cu pas solemn,
Măreț şi-ncet trecând pe lângă ei.
De trei ori, el s-a perindat în şir
Sub ochii lor uimiți şi plini de groază,
Şi-atât de-aproape că-i putea atinge
Cu sceptrul. Dar ei, muți şi înghețați
De frică, n-au vorbit nimic cu el.
În mare tain-apoi mi-au spus acestea.
A treia noapte-am stat cu ei de strajă.
Şi-acolo-ntocmai cum mi-au povestit
De ceas şi loc şi de regescul chip
S-a adeverit în faptă şi-n cuvânt.
Stafia s-a ivit. Recunoscut-am
Pe tatăl tău. O mână cu cealaltă
Nu seamănă mai mult.
HAMLET
Dar unde asta?
HORAȚIO
Stăpâne-acolo unde stăm de strajă.
HAMLET
Vorbitu-i-ați?
HORAȚIO
Stăpâne, i-am vorbit,
Dar n-a răspuns. O dată-mi pare, totuşi,
Că fruntea şi-a-nălțat într-o mişcare
De parcă ar fi vrut să ne vorbească,
Dar chiar atunci cocoşul a cântat
Şi cântul lui, zoritu-l-a deodată
Şi ne-a pierit din ochi.
HAMLET
Ciudat e foarte!
HORAȚIO
E-adevărat, stăpâne, tot atât
Cum este că trăiesc, şi ne-am gândit
Că-i scris adânc în datoria noastră
Să-ți spunem tot.
HAMLET
Aşa-i, aşa-i, prieteni,
Într-adevăr, mă tulbură ce-mi spuneți.
La noapte sunteți iar de strajă?

MARCELLUS şi BERNARDO
Da!
HAMLET
În zale, ziceți?
MARCELLUS şi BERNARDO
Da, stăpâne-n zale.
HAMLET
Din coif în tălpi?
MARCELLUS şi BERNARDO
Din creştet în călcâie.
HAMLET
Deci chipul nu i l-ați văzut?
HORAȚIO
O, da,
Stăpâne, avea viziera ridicată.
HAMLET
Era-ncruntat?
HORAȚIO
Părea mai mult mâhnit,
Decât în prada unei mari mânii.
HAMLET
Şi pal sau rumen?
HORAȚIO
Palid, foarte palid.
HAMLET
Iar ochii lui stăteau țintiți asupră-ți?
HORAȚIO
Stăruitor.
HAMLET
O, de-aş fi fost de față!
HORAȚIO
Ai fi rămas uimit din cale-afară.
HAMLET
Nu-ncape îndoială. Şi-a stat mult?
HORAȚIO
Cât numeri pân' Ia sută fără grabă.
MARCELLUS şi BERNARDO
Mai mult, mai mult.
HORAȚIO
Nu când am fost şi eu.
HAMLET
Şi barba lui era căruntă oare?
HORAȚIO

Cum ai văzut-o-n viața lui, de-un negru
Cu fire de argint.
HAMLET
La noapte fi-voi
Cu voi de strajă, poate vine iar.
HORAȚIO
Mă țin chezaş că se arată iar.
HAMLET
De-ntr-adevăr stafia mi se-arată
Sub chipul nobilului meu părinte,
Am să-i vorbesc, chiar de se cască iadul!
Silindu-mă să tac. Şi-acum, vă rog,
De vreme ce-ați ascuns cele văzute,
Păstrați-le-n tăcerea voastră încă,
Şi orişice s-ar mai ivi la noapte
Să țineți doar în cuget, nu pe buze.
Drum bun. Voi răsplăti credința voastră..
La noapte, deci, pe locul cel de strajă,
Voi fi cu voi.
HORAȚIO, BERNARDO şi MARCELLUS
Supuşi măriei tale.
HAMLET
Din inimă, prieteni, bun rămas.
(Ies toți, afară de Hamlet.)
Al tatălui meu duh, în za.
Nu-i bine! Presimt o mârşăvie.
Vino, noapte!
Iar până-atunci, fii suflete pe pace,
Că făr'delegea iese la iveală
Chiar dacă-ntreg pământul se prăvale
Ca s-o ascundă de-ochii omeneşti.
(Iese.)

SCENA 3
O *cameră în casa lui Polonius. Intră Laertes şi Ofelia.*

LAERTES
Rămâi cu bine, soră. Totu-i gata.
Iar dacă vânt prielnic se iveşte
Şi pleacă vreo corabie, nu dormi,
Dă-mi veşti de-acasă.
OFELIA
Oare te-ndoieşti?

LAERTES
Cât despre gingăşiile cu care
Hamlet azi te răsfață, ia-le doar
Ca pe o toană — un joc al sângelui,
O floare-a tinereții-n primăvară,
Zorită dar nu veşnică, duioasă
Dar trecătoare, o mireasmă numai
Şi-avântul unei clipe. Doar atât.
OFELIA
Atâta numai?
LAERTES
Nu-i da preț mai mare.
Că firea-n creştere nu se-mplineşte
Doar în puteri şi-n stat, dar când lăcaşul
Cel sfânt sporeşte, atunci şi slujba minții
Şi-a sufletului creşte. Se prea poate
Să te iubească azi cu o iubire
Curată şi neprihănită. Dar
Tu trebuie să te temi de-a lui mărire;
El însuşi nu-i stăpân pe voia lui,
Că e supusul obârşiei sale
Şi nu e slobod să-şi croiască soarta
Ca orice om de rând; şi ştii prea bine
De cununia lui că-i strâns legată
Statornicia-ntregii noastre țări,
Şi-alegerea-i e-anume mărginită
De glasul şi-nvoirea-acelui trup
Al cărui cap e el. Şi dacă-ți spune
Că dragă-i eşti, tu fii cuminte totuşi
Şi crede-l numai în măsura-n care
Din naltul loc şi din a sa pornire
Îi poate fi îngăduit să-şi schimbe
Cuvântu-n faptă. Dar nu mai departe
Decât dă voie glasul Danemarcei.
Măsoară deci cât poate cinstea ta
Şi inima să piardă şi comoara
Făpturii tale, dacă s-ar supune
Nestăpânitei sale stăruințI.
Deci teme-te de el, o dulce soră
Ofelia, şi dorul tău ascunde-l
Departe de primejdia ispitei.
Şi cea mai îndărătnică fecioară
Prea darnică-i cu frumusețea ei

Dezvăluind-o chiar şi-n faţa lunii.
Virtutea însăşi pradă-i defăimării,
Lăstarul primăverii-e ros de viermi
Când muguru-i nici n-a prins încă viaţă
Şi-n rouă şi în zorii tinereţii
Ades se-abate-un vânt înveninat.
Ia seama deci; scăparea e-n veghere;
Duşmanul tinereţii e-n ea însăşi.
Chiar şi când nimeni nu o ameninţă.
OFELIA
Povaţa ta-nţeleaptă-o voi păstra
Ca strajă inimii. Dar, bune frate,
Nu-mi arăta doar asprul drum spre ceruri
Asemeni preoţilor fără har
Pe când tu însuţi ca un desfrânat
Sătul şi fără grijă iei poteca
De flori împodobită-a desfătării,
Uitând de-nvăţătura ta.
LAERTES
N-ai teamă! Am zăbovit. Dar iată, vine tata.
(Intră Polonius.)
Prilejul îmi surâde la plecare
Şi-o îndoită binecuvântare
Pogoară-asupră-mi har de două ori.
POLONIUS
Laert, ruşine! Tot aici? La navă!
Prielnic vânt se umflă-n pânza ei.
Eşti aşteptat. Te binecuvântez,
Şi să-ţi întipăreşti aceste sfaturi
În mintea ta: să nu dai grai gândirii
Nici împliniri smintitelor dorinţi.
Nu fi trufaş, dar nici nu te-njosi.
Prieteni încercaţi, de ţi-ai ales,
De suflet, prinde-i cu verigi de-oţel,
Dar palma să nu-ţi toci în cârdăşie
Cu-orice fârtat golaş de-abia ouat.
Fereşte-te de vrajbă, dar o dată
Intrat în ea, te poartă-n aşa chip
Încât duşmanului să-i pară rău.
Urechea ta ţi-o pleacă orişicui,
Dar să-ţi audă glasul doar aleşii.
Pe fiecare află-l ce gândeşte,
Dar nu-i destăinui ce cugeţi tu.

Te-mbracă-n scump veşmânt dacă-ți dă mâna,
Nu însă fistichiu: bogat, dar nu prea,
C-adesea judeci omul după port.
În Franța cei mai mari în rang şi-avere
Se-arată-n asta iscusiți şi darnici.
Nu da şi nu lua bani cu împrumut,
Că pierzi şi banii şi prietenia,
Căci împrumutul seacă buna stare.
Iar mai presus de-orice: nu te minți
Pe tine însuți. Şi de-aci urmează,
Ca noaptea după.zi, că nimănui
Nu vei putea să-i fii de rea-credință.
Drum bun. Şi binecuvântarea mea
Rodească-n tine sfaturile-acestea.
LAERTES
Smerit îmi iau, stăpâne, bun rămas.
POLONIUS
Eşti aşteptat. Te du. E tocmai vremea.
LAERTES
Rămâi cu bine, soră. Ține minte
Povața mea.
OFELIA
Mi-e-n cuget zăvorâtă,
Iar cheia ei o vei păstra chiar tu.
LAERTES
Adio.
(Iese.)
POLONIUS
Ce ți-a spus Laert, Ofelia?
OFELIA
Cu voia ta, ceva despre Hamlet.
POLONIUS
E bine, zău, că mi-ai adus aminte.
Am prins de veste că de la o vreme
Domnia-sa ți-nchină-ntreg răgazu-i,
Iar tu te-arăți față de el cu mult
Prea darnică şi primitoare. Dacă-i
Aşa, şi-i chiar ce mi s-a spus, mă simt
Dator să-ți spun că nu-ți dai bine seama
De ceea ce se cade şi ce nu
Fiicei mele şi onoarei sale
Să nu-mi ascunzi nimic: ce e-ntre voi?
OFELIA

Mi-a dat, stăpâne, nu demult, dovezi
De dragostea ce-mi poartă.
POLONIUS
De dragoste? Vorbeşti ca o fetiţă
Ce n-a trecut prin sitele primejdiei.
Te-ncrezi în ceea ce numeşti dovezi?
OFELIA
Nici eu, stăpâne, nu ştiu ce să cred.
POLONIUS
Te-nvăţ eu, zău! eşti chiar ca un copil!
Dovezile-astea tu le iei drept bune
Şi-s numai fleacuri. Ţine-te mai mândră,
Altminteri, ca să nu-mi pierd şirul vorbei —
C-am luat-o razna — o să-mi pari o proastă.
OFELIA
Zoritu-m-a cu dragostea-ntr-un fel,
Stăpâne, plin de cuviinţă.
POLONIUS
Un fel sau altul, lasă, zi-i nainte!
OFELIA
Şi spusele-i şi le-a-ntărit, stăpâne,
Jurându-se pe toate cele sfinte.
POLONIUS
Hei, laţuri de prins prepeliţe. Ştiu,
Când sângele e-n clocot, cât de darnic
E sufletul cu gura-n jurăminte.
Văpăile acestea, fata mea
Ce strălucesc şi nu prea dau căldură,
Stingându-se când crezi că-s mai în toi,
Tu nu le lua drept foc. Fii mai zgârcită
Cu feciorelnica-ţi prezenţă; pune
Mai mult preţ pe tovărăşia ta,
Încât să nu i-o dărui la poruncă.
Cât despre prinţul Hamlet, să nu uiţi
Că tânăr e şi-i este-ngăduit
Să joace-n ham mai slobod decât tine.
Pe scurt, Ofelia, nu te-ncrede-n el;
Căci jurămintele-i nu sunt misiţii
Vopselii ce pe straie li se vede,
Ci soli ai unui gând nelegiuit
Şoptind ca un codoş mironosit
Să poată păcăli mai bine. Atât.
De-acum încolo nu mai vreau s-aud

Că-ți înjoseşti până-ntr-atât răgazul
La vorbă şi la glumă cu Hamlet.
Ia seama,-ți poruncesc. Te du cu bine...
OFELIA
Stăpâne, am să te ascult.
(Ies.)

SCENA 4
Terasa, Intră Hamlet, Horaţio şi Marcellus.

HAMLET
E-un frig cumplit şi aeru-i tăios.
HORAȚIO
E-un aer aprig şi pătrunzător.
HAMLET
O fi târziu?
HORAȚIO
E-aproape miezul nopții.
MARCELLUS
A şi bătut.
HORAȚIO
Adevărat? N-am auzit. E vremea
Când duhu-obişnuieşte-a rătăci.
(Fanfare. Salve de artilerie.)
HORAȚIO
Măria ta, ce-nseamnă asta?
HAMLET
În noaptea asta regele veghează.
Fălosul face chef, se-mpleticeşte,
Şi când mai dă pe gât un vin de Rin,
Chimvalul şi trompeta rag în cinstea
Măreței lui isprăvi.
HORAȚIO
E-o datină?
HAMLET
O, doamne, da!
Dar eu socot, deşi sunt băştinaş,
Cu datina crescut, c-ar fi mai bine
S-o rupi cu ea, decât s-o ții. Aceste
Chiolhanuri ne-au făcut de râs şi-ocară
La răsărit şi-apus, la alte neamuri.
Ne zic beți̦vi şi câte alte vorbe
Porceşti, spre-a ne mânji, şi asta scade

Din meritu-ne-oricât de mare-ar fi,
Şi măduva şi miezul vredniciei.
Aşa se-ntâmplă-ades cu unii oameni
Năpăstuiți de fire, din născare
Cu vreun cusur — de care nu-s de vină,
Căci nimeni nu-şi alege obârşia —
Prin chiar prisosul vr'unei însuşiri
Ce rupe stăvilarul cumpătării,
Sau prin câte-un năravdospit în ei
Rupând tiparul celor cuvenite —
Făpturile-astea, zic, purtând pecetea
Metehnei lor, din soartă sau din fire,
Virtutea lor, de-ar fi ea preacurată
Ca sfântul har, şi-ar fi nemărginită
Cât poate firea omului s-o-ncapă,
Şi lumea tot o va huli, că dramul
De rău, îi strică-ntregul, vrednic miez.
(Intră Duhul.)
HORAȚIO
Măria ta, priveşte!
HAMLET
Îngeri şi soli cereşti, păziți-ne!
De eşti duh sfânt sau blestemat strigoi,
De-aduci duhori din iad sau o mireasmă
Din cer, de vii cu gând milos sau vitreg —
Te-arăți c-un chip atât de îmbietor,
Încât îți voi vorbi. Îți spun Hamlet,
Părinte, rege-al țării. O, răspunde-mi!
Să nu mă laşi să ard în neştiință;
De ce, sfințite, ale tale oase,
Culcate-n raclă, giulgiul şi l-au rupt;
De ce mormântu-n care te ştiam
Dormind în tihnă-ntocmai ca-ntr-o urnă,
Îşi cască fălcile de marmură
Zvârlindu-te afară? Ce să-nsemne
Că tu, leş mort, împlătoşat cutreieri
Sub raza blândă-a lunii, bântui noaptea,
Pe când pe noi, paiante ale firii,
Ne scuturi groaznic mintea cu gândiri
Ce trec hotarul sufletelor noastre?
De ce acestea? Spune-mi, ce să fac?
(Duhul îi face semn lui Hamlet.)
HORAȚIO

Îți face semn să-l însoțești, de parcă
Doreşte să-ți vorbească numai ție.
MARCELLUS
Priveşte cu ce-ndemn curtenitor
Te-mbie spre un loc mai singuratic.
Dar nu te duce!
HORAȚIO
Nu, cu nici un chip!
HAMLET
Nu va vorbi; deci trebui' să-l urmez.
HORAȚIO
Stăpâne, nu-l urma!
HAMLET
De ce m-aş teme?
Nu dau pe viața-mi prețul unui ac,
Iar sufletului meu ce-i poate face
Când e nemuritor cum e şi el?
Mă-ndeamnă iar. Am să-l urmez.
HORAȚIO
Dar dacă
Te-atrage, o stăpâne, spre talazuri,
Sau către-ngrozitorul stâncii pisc
Ce-atârnă aplecat deasupra mării
Şi-acolo, luând vr'un alt chip, mai de spaima.
Ce te-ar putea lipsi de-al minții reazim,
Te va târî apoi în nebunie?
Gândeşte: locul, numai, şi-i destul
Să işte jocurile deznădejdii
În orice cuget, dacă stă acolo
La înălțime de atâția stânjeni
Să vadă marea şi să o audă
Cum urlă dedesubt.
HAMLET
Mă cheamă iar. Porneşte! Te urmez!
MARCELLUS
Stăpâne, nu te duce!
HAMLET
Mâna jos!
HORAȚIO
Fii tare! Nu te du!
HAMLET
Mă strigă soarta,
În orice fir plăpând al cestui trup

Turnând puteri ca-n leul din Nemeea.
Mă cheamă iar. Jos mâna, domnii mei!
Fac un strigoi din cel ce-mi ține calea,
V-o jur. În lături! Te urmez! Porneşte!
HORAȚIO
Închipuirea-l face-a-şi pierde mintea.
MARCELLUS
Hai după el. Să nu-l fi ascultat!
HORAȚIO
Hai, luați-i urma. Unde-or duce-acestea?
MARCELLUS
Ceva în țara Danemarcii-i putred.
HORAȚIO
Păzească-l cerul!
HAMLET
Nu! Hai să-l urmărim.
(Ies.)

SCENA 5
Altă parte a terasei.

HAMLET
Unde mă duci? Vorbeşte!
Mai departe
Nu merg!
DUHUL
Ascultă-mă.
HAMLET
Te-ascult.
DUHUL
Curând
Îmi bate ceasu-ntoarcerii
La chinuri în flăcări şi pucioasă.
HAMLET
Duh sărman!
DUHUL
Să nu mă plângi. Dar fii cu luare-aminte
La tot ce-ți voi destăinui.
HAMLET
Vorbeşte! Mi-e dat să te ascult...
DUHUL
Şi-ți va fi dat
Apoi să mă răzbuni.

HAMLET
Ce vrei să spui?
DUHUL
Sunt duhul tatălui tău
Şi-s osândit să rătăcesc prin noapte
O vreme, ziua să postesc în flăcări,
Păcatul vieții-n foc să-mi curățesc.
De mi-ar fi-ngăduit să cuvântez,
De taina temniții mele ți-aş spune
Ceva din care-o vorbă-ar fi destul
Să-ți răscolească sufletul, să-nghețe
În tine tânărul tău sânge. Ochii
Ca două stele ți-ar țâşni din cap,
Zulufii-ți cârlionțați s-ar dezbina
Şi fir de fir a sta zbârliți apoi
Ca țepii-unui arici înspăimântat.
Vecia însă nu-i pentru urechi
De carne şi de sânge. O, ascultă,
Pe tatăl tău de l-ai iubit cândva...
HAMLET
O, Doamne!
DUHUL
Răzbună-i mârşava ucidere.
HAMLET
Ucidere?
DUHUL
O mârşavă ucidere, ca toate —
Aceasta însă mai presus de-oricare,
Ciudată, mârşavă-mpotriva firii.
HAMLET
Grăbeşte-te şi spune-mi.
Să-mi iau zborul.
Cu aripi iuți ca dorul şi ca gândul
Să mă răzbun.
DUHUL
Eşti vrednic, văd. Şi-ai fi
Mai lânced decât buruiana grasă
Ce creşte-n țărmul apelor uitării.
De nu te-ai îngrozi. Acum ascultă, Hamlet.
S-a spus că adormit fiind
Odată, în livadă, m-a muşcat
Un şarpe. Danemarca-ntreagă a fost
Prin ticluita veste-a morții mele

Minţită grosolan. Dar afl-acum,
Nobile tânăr, şarpele acela
Ce tatălui tău viaţa i-a răpus-o
Îi poartă azi coroana.
HAMLET
Unchiul meu! O, sufletu-mi profetic!
DUHUL
El, scârnava şi desfrânata fiară
Cu duh de vrăjitor, viclene daruri —
O, josnic duh şi daruri ce-au putinţa
De a momi astfel — a-nduplecat
La pofta-i ruşinoasă pe regina-mi
Ce după chip părea virtutea însăşi!
Ce prăbuşire, o, Hamlet! s-ajungă
De la iubirea mea care-i păstrase
Sfinţenia jurată la altar,
De gâtul unui ticălos, ce-n daruri
Fireşti e-un nevoiaş pe lângă mine.
Dar după cum virtutea nu se lasă
De viciu ispitită, chiar când pare
Ca un luceafăr — patima, în schimb,
De-ar fi c-un înger luminos unită,
Se satură de-un pat ceresc; o cheamă
Gunoiul. Dar tăcere. Parcă simt
Mireasma dimineţii. Să fiu scurt.
Dormeam ca de-obicei după-amiaza
Într-o grădină, când, în tihna mea,
Cu zeamă blestemată de cucută
Într-o sticluţă, unchiul tău veni
Şi-n porţile urechii-mi deşertă
Acel venin, de lepră dătător,
Şi-atât de duşman sângelui de om,
Că iute ca argintul viu pătrunde
Prin ale trupului poteci şi stavili
Şi cu năprasnică putere-ncheagă,
Precum oţetul picurat în lapte,
Un sânge limpede şi sănătos.
Aşa şi eu. Am fost, numaidecât,
Acoperit, asemenea lui Lazăr,
De o pecingine cu hâde coji,
Pe trupu-mi neted.
Astfel, în somn, un frate mi-a furat
Cu mâna lui regina, tronul, viaţa,

Şi m-a trimis neuns, nespovedit,
Nepregătit, la marea judecată,
Tăiat când înflorea pacatu-n mine,
Cu nedesăvârşirea-mi toată-asupră-mi.
O, groaznic, groaznic, groaznic, mult prea groaznic!
De-ai inimă în tine, nu răbda!
Nu-ngădui regescul pat al țării
Desfrâu s-adăpostească şi incest.
Da-n orice chip ai urmări păcatul
Nu-ți pângări nici sufletul, nici gândul,
Cercând ceva-mpotriva mamei tale.
Mai bine las-o Domnului şi-acelui
Spin care-n sân o-nghimpă şi o-njunghie.
Rămâi cu bine-acum, că licuriciul
Vesteşte-apropierea dimineții
Şi-şi stinge-ncet zadarnica văpaie.
Să nu mă uiți. Adio, o adio.
(Iese.)
HAMLET
O, voi oştiri cereşti! Pământ! Ce încă?
S-adaug iadul? Inimă, fii tare!
Iar voi, puteri, nu-mbătrâniți deodată,
Mă țineți drept! Să nu te uit? Pe tine!
Cât timp în globu-acesta rătăcit
Va dăinui aducerea aminte,
Sărmane duh, n-am să te uit! Voi şterge
Din amintire orice dor mărunt,
Tot ce-am aflat din cărți, învățături
Şi chipuri, cercetate-n tinerețe,
Şi fără-amestec cu-alte griji de rând
Trăi-va singură porunca ta
În cartea şi-n cuprinsul minții mele.
Femeie, mult primejdioasă! O,
Mişel, o zâmbitor şi blestemat
Mişel! Tabletele! Să-nsemn că poți
Zâmbi şi iar zâmbi şi fi mişel!
Aşa e, cel puțin, în Danemarca,
Sunt sigur. Unchiule, eşti al meu! Şi-acum
Lozinca mea-i: „Să nu mă uiți! Adio,
Adio". Am jurat.
HORAȚIO şi MARCELLUS
Stăpâne Hamlet!
MARCELLUS

Hamlet!
HORAȚIO
Doamne-ajută-l!
HAMLET
Aşa să fie!
MARCELLUS
Hehehei! Lord Hamlet!
HAMLET
Hehehehei, băieți! Hai, puişori!
(Intră Marcellus şi Horațio.)
MARCELLUS
Mărite prinț, ce e?
HORAȚIO
Ce-i nou, stăpâne?
HAMLET
O, minunat!
HORAȚIO
Ne spui, stăpâne?
HAMLET
Nu! Veți da-n vileag.
HORAȚIO
Eu nu, stăpâne, jur!
MARCELLUS
Nici eu, stăpâne!
HAMLET
O, cine şi-ar fi-nchipuit?
Ce ziceți? Dar veți tăcea?
HORAȚIO şi MARCELLUS
Pe cer, stăpâne, da!
HAMLET
În toată Danemarca nu-i mişel
Ce ticălos de frunte să nu fie.
HORAȚIO
Nu trebuia să vie-un mort din groapă
Ca s-aflam asta!
HAMLET
Sigur, ai dreptate
Şi fără multă vorbă, deci, mai bine-i
Să ne dăm mâna, să ne despărțim
Care-ncotro-l duc trebile şi dorul,
Că toți avem dorințe şi nevoi
De-un fel sau alt. Iar eu, vedeți voi, eu
Mă duc, şi-am să mă rog.

HORAȚIO
Stăpâne, astea-s vorbe-n vânt şi goale...
HAMLET
Că te-au jignit, îmi pare rau din suflet,
Dar crede-mă...
HORATIO
Nici o jignire, prințe!
HAMLET
Ba da, pe sfântul Patrick, este una,
Horațio, o jignire grea. Cât despre
Vedenie, îngăduie-mi să-ți spun,
E-un duh cinstit. Iar nerăbdarea voastră
S-aflați ce-a fost între noi doi, frânați-o
Cum ştiți. Şi-acum, prieteni dragi de-mi sunteți,
Ca frați de arme şi de-nvățătură,
Îndepliniți-mi o umilă rugă.
HORAȚIO
Tot ce doreşti, stăpâne, spune!
HAMLET
Nici un cuvânt de cele ce-ați văzut!
HORAȚIO şi MARCELLUS
Stăpâne, nu, nu vom vorbi!
HAMLET
Jurați-mi!
HORAȚIO
Pe legea mea că nu!
MARCELLUS
Nici eu, vă jur!
HAMLET
Pe spada mea!
MARCELLUS
Dar am jurat, stăpâne!
HAMLET
Pe spadă totuşi, rogu-vă, pe spadă!
DUHUL
Jurați!
HAMLET
Aha, băiete! spui şi tu la fel?
Aci mi-erai comoara mea?
Ei, haideți,
— Îl auziți pe-acel fârtat din beciuri —
Vă rog, jurați!
HORAȚIO

Cum sună jurământul?
HAMLET
A nu vorbi nicicând de ce-ați văzut,
Jurați pe spada mea!
DUHUL *(Dedesubt.)*
Jurați!
HAMLET
Hic et ubique? Să schimbăm deci locul;
Veniți pe lângă mine, domnii mei,
Şi puneți mâna iar pe spada mea.
DUHUL
Jurați.
HAMLET
Că bine zici, sobol bătrân. Poți oare
Să scormoni sub pământ atât de grabnic?
Ce vrednic săpător! încă o dată
Din loc să ne mişcăm, prieteni buni!
HORATIO
O, zi, o, noapte! Cât de stranii lucruri!
HAMLET
Întâmpină-le deci ca un străin,
Căci se petrec în cer şi pe pământ
Mai multe lucruri de câte-a visat
Horațio, filozofia ta.
Veniți dar, şi-mi jurați aci din nou,
Pe Dumnezeu, că niciodat', oricât
Vi s-ar părea de ne'nțeles, ciudată,
Purtarea mea — căci s-ar putea-ntâmpla
Să mă arăt, cândva, cam năzdrăvan —
Văzându-mă atunci, voi, niciodată,
Prin brațe-ncrucişate-aşa pe piept
Sau clătinări din cap, sau alte vorbe
De îndoială: „Da, se poate", sau:
"Sunt şi-unii ce-nțeleg", sau orice alte
Cuvinte în doi peri, să n-arătați
Că ştiți ceva anume despre mine.
Aşa să vă ajute sfântul har.
DUHUL
Jurați!
HAMLET
O, pace ție, suflet chinuit!
Şi-acum, din toată inima, cu voi sunt,
Şi tot ce poate face, domnii mei,

Un om sărman ca mine, să v-arate
Iubirea lui, va face-o cu-nvoirea
Lui Dumnezeu. Să mergem împreună.
Şi țineți degetul, vă rog, pe buze,
Că vremile ieşitu-şi-au din matcă —
O, soartă blestemată, nenoroc
Să fiu născut ca să le-adun la loc.
Veniți, să mergem împreună.
(Ies.)

ACTUL II

SCENA 1

O încăpere în casa lui Polonius. Intră Polonius şi Reynaldo.

POLONIUS
Dă-i banii şi scrisorile acestea, Reynaldo.
REYNALDO
Da, stăpâne.
POLONIUS
Ar fi cuminte, dragul meu Reynaldo,
Înainte de a-l vedea, să cercetezi,
Cam cum se poartă.
REYNALDO
Chiar aveam de gând.
POLONIUS
Nu, zău, că bine zici. Cată, Reynaldo,
De află ce danezi sunt la Paris,
Ce viață duc, ce cheltuială fac
Din ce mijloace şi cu cin' se-adună,
Şi-aflând prin întrebări meşteşugite
Că îl cunosc pe fiul meu, te-apropie
Mai mult decât dacă-i întrebi de-a dreptul.
Prefă-te că-l cunoşti din auzite,
De pildă: „Mda,-l cunosc pe tatăl lui,
Şi neamurile, poate şi pe el"...
Reynaldo, înțelesu-m-ai tu bine?
REYNALDO
Stăpâne, de minune.
POLONIUS
„...Şi poate şi pe el"... şi poți s-adaugi:

„Dar nu prea bine; şi, de nu mă-nşel,
E cam nestăpânit, cam zvăpăiat".
Şi dă-i nainte-aşa cu născociri,
Dar cu măsură, nu-l făcea de-ocară,
Să bagi de seama bine la aceasta,
Poți, domnul meu, vorbi despre crailâcuri,
Greşeli şi pozne bine cunoscute
Ca fiind tovarăşele tinereții
Lăsată-n voia ei.
REYNALDO
Stăpâne...
POLONIUS
Jocul de cărți.
Cheful, sfada sau duelul,
Muierile, fireşte, dar atât!
REYNALDO
Stăpâne, dar înseamn-a-l necinsti.
POLONIUS
Zău nu, de te pricepi a cumpăni
Să nu-l împovărezi cu alt cusur
Decât, de pildă, al nestăpânirii.
Nu asta-aveam de gând, dar adu vorba
Atât de gingaş de-ale lui năravuri,
Încât să pară-un rod al libertății,
Scânteia şi zbucnirea minții-n flăcări,
Dezlănțuirea sângelui în clocot
Ce iureş dă.
REYNALDO
Dar, scumpul meu stăpân...
POLONIUS
De ce anume-aşa?
Aş vrea să ştiu.
REYNALDO
O, da, stăpâne.
POLONIUS
E chiar ce urmăresc
Şi cred că planul meu e fără greş;
Că ponegrind nițel pe fiul meu
Şi-mpovărându-l cu uşoare-abateri,
Ia bine seama,
Acel pe care-l iscodeşti cu vorba
De l-a văzut cândva păcătuind
Pe tânărul pe care l-ai bârfit,

În strună-ți va cânta în felul ăsta:
„Prietene", sau: „domnul meu", „seniore"
Precum o cere buna-cuviință,
Sau graiul țării, sau al celui om.
REYNALDO
Stăpâne, bine.
POLONIUS
Şi, pe urmă, domnul meu,
El o să te... el o să...
Pe sfânta liturghie, tocmai
Voiam să spun ceva. Unde rămăsesem?
REYNALDO
La: „O să-ți cânte-n strună",
La: „Domnul meu, prietene"...
Sau aşa ceva.
POLONIUS
Da, tocmai. „Cunosc pe domnu-acesta
— o să-ți spună
Şi l-am văzut chiar ieri-alaltăieri,
Sau altă dată cu vreun ins sau altul,
Şi-aşa cum spui, juca la cărți sau bea
Din cale-afară", sau: „La joc cu mingea
Se-ncăiera cu toți", sau: „L-am văzut
Intrând în câte-o casă deocheată",
Adică la bordel, şi multe de-astea.
Ia seama, deci!
Momeala vicleşugurilor tale
Agață capul adevărului,
Iar noi, cei cu pătrundere şi minte,
Prin sforării şi prin piezişe căi
Ajungem cu ocoluri drept la țintă.
La fel şi tu, prin sfatul meu şi prin
Învățătura dată, ai să te-apropii
De fiul meu. M-ai înțeles, aşa-i?
REYNALDO
Stăpâne-am înțeles.
POLONIUS
Drum bun, Reynaldo,
Şi mergi cu Dumnezeu.
REYNALDO
Stăpâne scump!
POLONIUS
Ia seama la năravu-i, pe tăcute.

REYNALDO
Stăpâne, da.
POLONIUS
Şi-l laşi să tot vorbească.
REYNALDO
Stapâne-aşa voi face.
POLONIUS
Cale bună!
(Intră Ofelia.)
Ofelia, ce-i? Ți s-a-ntâmplat ceva?
OFELIA
Stăpâne, m-am speriat atât de rău.
POLONIUS
În numele lui Dumnezeu, de ce?
OFELIA
Pe când coseam, stăpâne, în iatac,
Hamlet intră, cu capul gol, cu haina
În neorânduială, cu ciorapii
Desprinşi, căzuți pe glezne, răsuciți,
Şi alb la față cum îi e cămaşa;
Genunchii-i se ciocneau unul de altul
Şi-atât de jalnic la înfățişare,
Că parc-atunci ar fi scăpat din iad
Să spună lumii groaza de acolo,
Încet venit-a până-n fața mea.
POLONIUS
Nebun din dragoste?
OFELIA
Stăpâne, nu ştiu,
Dar, zău, mă tem că da.
POLONIUS
Şi ce ți-a spus?
OFELIA
M-a prins şi strâns de-ncheietura mâinii
Şi dând 'napoi lungime ca de-un braț,
Cu palma pusă streaşină la frunte
Cu-atâta luare-aminte s-a uitat
La chipu-mi, parcă îmi făcea portretul;
A stat aşa-ndelung şi-ntr-un sfârşit,
Uşor de tot m-a scuturat de mână,
A dat din cap, la rând, de vreo trei ori,
Şi-atât de-adânc a suspinat şi jalnic
De parcă-ntregu-i trup se zguduia

Să-şi dea sfârşitul. M-a lăsat, şi-apoi
Cu capu-ntors spre mine, peste umăr,
Părea că fără ochi îşi află calea,
Căci fără de-ajutorul lor ieşi
Pe uşă-afară, iar lumina lor
Asupră-mi şi-a ţintit-o pân' la urmă.
POLONIUS
Mă duc la rege. Vino, hai cu mine.
E nebunia dragostei, fireşte,
A cărei însuşire-i să se piardă
Pe sine însăşi în mânia ei,
Mânând pe calea deznădejdii vrerea
Mai mult ca orice patima sub cer
Din cele ce ne bântuie pe noi.
Îmi pare rău. Vorbitu-i-ai prea aspru?
OFELIA
Stăpâne-o, nu! dar cum mi-ai poruncit,
Întorsu-i-am scrisorile, oprindu-l
De-a mai veni.
POLONIUS
Dintr-asta-a-nnebunit!
Îmi pare rău că nu l-am cântărit
Mai cu măsură şi cu judecată.
Temutu-m-am c-a vrut doar să se joace
Şi să se ducă astfel la pierzare.
O, blestemată fie-mi bănuiala!
Mă jur că e cusurul vârstei noastre
Să judecăm prea aspru ce vedem,
Aşa cum tinereţea se pripeşte
Ades şi ea. Să ne grăbim la rege,
El trebuie să afle de-acest lucru
Ce-i mult mai primejdios ţinut în taină
Decât dacă-l voi da-n vileag. Să mergem.
(Ies.)

SCENA 2
O *sală în castel. Fanfară. Intră regele, regina, Rosencrantz şi Guildenstern. Curteni.*

REGELE
Dragi Rosencrantz şi Guildenstern, salut.
Pe lângă dorul de-a vă revedea

Nevoia mea de ajutorul vostru
Mă-ndeamnă să vă chem în mare grabă.
Aţi auzit ceva despre Hamlet
Şi de schimbarea-i? O numesc aşa,
Fiindcă nici lăuntric nici la faţă
El nu mai seamănă cu sine însuşi.
Ce altă pricină l-a scos din fire,
Afară de-a părintelui său moarte,
Nu-mi pot închipui. Vă rog din suflet
Pe amândoi, voi ce-aţi crescut cu el
Din fragedă copilărie şi
Vă potriviţi la vârstă şi la fire,
Binevoiţi a sta un timp la curte.
Căci poate prin tovărăşia voastră
Să-l ispitiţi către petreceri iarăşi
Şi c-un prilej sau altul să culegeţi
Din spicuiri, ca să puteţi afla
Ce rău ascuns anume-l copleşeşte,
Ca dezvelindu-l, să-i găsim un leac.
REGINA
Aflaţi, o domnii mei, că mi-a vorbit
Aşa de mult de voi, că nu-s pe lume
Alţi doi ce pot să-i fie-atât de dragi.
De vreţi a fi atât de buni cu noi,
Jertfindu-vă răgazu-aci-n folosul
Şi-ndeplinire-a ceea ce dorim,
Şederea voastră va fi răsplătită
Cu mulţumiri ce-s vrednice de-un rege.
ROSENCRANTZ
Putere-au ale voastre maiestăţi
Prin dreptul suveran asupra noastră
De-a-şi împlini temutele dorinţi,
Dar nu prin rugăminţi, ci prin poruncă.
GUILDENSTERN
De bună voie însă, amândoi,
Măriei-voastre punem la picioare
Supunerea deplină şi-aşteptăm
Poruncile.
REGELE
Prea scumpe Guildenstern
Şi Rosencrantz, vă mulţumim.
REGINA
Da, vouă,

Prea scumpe Rosencrantz şi Guildenstern,
Vă mulțumim şi vă rugăm din suflet
În chiar această clipă să-l vedeți
Pe mult schimbatu-mi fiu. Iar dintre voi
Să-i ducă unul pe aceşti domni la prinț.
GUILDENSTERN
Şi facă cerul ca şederea noastră
Şi felul cum ne vom purta cu el
Să-i placă şi să-i folosească.
REGINA
Amin!
(Ies Rosencrantz, Guildenstern şi câțiva curteni. Intră Polonius.)
POLONIUS
Solia din Norvegia, stăpâne
S-a-ntors cu voie bună.
REGELE
Ai fost mereu un tată de veşti bune.
POLONIUS
Stăpâne-aşa-i? Măria ta să ştie
Că sufletul şi datoria mea
Le-nchin pe amindoua deopotrivă
Lui Dumnezeu şi bunului meu rege.
Şi cred, sau mintea-mi nu mai este-n stare
S-adulmece o urmă ca pe vremuri,
C-am desluşit pricina-adevărată
A nebuniei prințului Hamlet.
REGELE
Te rog, vorbeşte-mi. Ard de nerăbdare.
POLONIUS
Întâi solia, sire. Ştirea mea
Va fi desert ospățului acesta.
REGELE
Întâmpină-i şi adu-mi-i aci.
(Iese Polonius. Către regină.)
Îmi spune c-a găsit, regină scumpă,
Izvorul şi pricina tulburării
Care-a cuprins pe fiul tău Hamlet.
REGINA
Socot că alta nici nu poate fi
Afară de a tatălui său moarte
Şi de zorită noastră cununie.
REGELE

Tot ce se poate. Îl voi cerceta.
(Reintră Polonius cu Voltimand şi Cornelius.)
Prietenii mei buni, bine-aţi venit!
Ce veşti de la-al meu frate din Norvegia
Mi-aduci tu, Voltimand?
VOLTIMAND
Cu bucurie
Salutul şi urarea ţi le-ntoarce.
A luat măsuri din chiar întâia zi
S-oprească ridicările de oşti
Făcute de nepotul său, de care
Credea că-i ameninţă pe poloni.
Dar mai de-aproape cercetând află
Că-s împotriva înălţimii tale.
Mâhnit că vârsta, boala şi sleirea-i
Au fost neomenos batjocorite,
A dat poruncă să-l întemnițeze
Pe Fortinbras. Pe scurt, el se supuse,
Primi dojana regelui, şi-n urmă
Făgădui, jurând unchiului său
Că niciodată n-are să pornească
Război potrivnic înălțimii tale.
Atunci moşneagu-n culmea bucuriei
I-a dat în dar, venit, trei mii de galbeni
Şi-i porunci să-şi folosească-ostaşii
Din vreme strânşi, Poloniei împotrivă,
Cu ruga-nscrisă-aci, să-ngăduiți
Cu țelu-acesta, trecerea prin țară,
Chezăşuind de linişte şi pace,
Precum arată-aci.
REGELE
Solia-mi place.
La cel dintâi răgaz o voi citi
Şi chibzuind asupra-acestei trebi
Voi da răspunsul. În acelaşi timp
Vă mulțumesc pentru strădania voastră.
Duceți-vă acum de v-odihniți
Deseară ne vom ospăta-mpreună.
Cu bine.
(Ies Voltimand şi Cornelius.)
POLONIUS
Iată o ispravă bună.
Stăpâne-ocrotitor şi doamna mea,

De-ar fi să tălmăcesc ce-i maiestatea
Şi ce e datoria şi apoi
De ce e ziua zi, şi noaptea noapte,
Şi timpul timp — atunci ar însemna
Să pierd aşa şi timp şi zi şi noapte.
Fiind scurtimea sufletul gândirii,
Iar vorba lungă trupul şi podoaba-i,
Voi fi deci scurt. Prea nobilul tău fiu
E chiar nebun şi spun că e nebun
Căci nebunia ce poate să fie,
La drept vorbind, decât a fi nebun?
Să trecem mai departe.
REGINA
Miez mai mult
Te rog şi mai puțin-oratorie.
POLONIUS
Jur, doamnă, că nu fac oratorie.
Că e nebun, e drept. Că-i drept, păcat e,
Păcat că-i drept. Prostească vorbărie —
Adio ei: am să vorbesc deschis.
Nebun, să-i zicem. Şi ne mai rămâne
S-aflăm de unde vine-acest efect,
Sau mai degrabă de-unde-acest defect,
Efect-defect, ce-i vine de-undeva.
Rămâne asta şi o rămăşiță.
Gândiți-vă:
O fată am — o am cât timp e-a mea —
Şi care-ascultătoare şi supusă
Mi-a dat, vedeți? aceasta
Culegeți deci şi trageți încheieri.
(Citeşte.)
„Cereştei făpturi şi-al sufletului meu idol, mult prea frumoasei Ofelia".
E o vorbire schimonosită. E o vorbire urâtă. *„Mult prea frumoasă",* e o vorbire vulgară, dar ascultați ce vine. Iată:
(Citeşte.)
„La sânul tău cel dalb şi fără seamăn, această..." etc. etc.
REGINA
I-a scris Hamlet aceasta ei?
POLONIUS
O clipă, doamnă, n-am s-ascund nimic.
(Citeşte.)
„Tu poți să te-ndoieşti de soare,

De focul ce scânteie-n stea,
De legile nemuritoare,
Dar nu şi de iubirea mea.
O, scumpă Ofelia, nu mă pricep la versuri, nu cunosc meşteşugul de-a-mi potrivi suspinele, dar crede-mă că te iubesc cu o dragoste adevărată. Adio. Al tău pe veci, doamna mea mult iubită, câtă vreme lutul ăsta mai este încă al meu. H."

Deci iată ce anume fata mea
Mi-a-ncredințat, supusă şi cuminte
Şi încă şi mai mult, destăinuindu-mi
În ce fel, cum şi unde-a urmărit-o.

REGELE

Dar ea, Ofelia, i-a primit iubirea?

POLONIUS

Stăpâne, oare ce crezi despre mine?

REGELE

Eşti om cinstit şi de credință-n toate.

POLONIUS

Aş fi prea bucuros s-o dovedesc.
Ce-ai fi crezut de mine, însă, dacă
În fața-acestei dragoste-nfocate
Şi-n plin avânt — că vă mărturisesc
C-am prins de ea de veste chiar nainte
Ca fata mea să-mi fi vorbit de el —
Ce-ai fi crezut măria-ta de mine,
Şi scumpa-ne regină-aci de față,
De-aş fi făcut pe surdul şi pe mutul,
Ca un pupitru sau un catastif,
Făcându-mi inimii un semn cu ochiul
Şi-aş fi privit cu nepăsare totul?
Ce-ai fi crezut? Dar nu, m-am pus pe lucru,
Vorbit-am astfel, domnişoarei mele:
„Hamlet e prinț, nu eşti de seama lui.
Ce-ar vrea el, nu se poate!"
Poruncit-am
Să-şi pună lacăt inimii şi uşii,
Să nu primească daruri, nici solii.
Curând culese-al sfatului meu rod.
Hamlet respins — să nu lungesc povestea
— Căzu-n tristețe-adâncă, flămânzi,
De-aci-n nesomn, apoi în vlăguire,
De-aici în aiureală, lunecând
În nebunia în care-acum se zbate

Şi care ne-a-ntristat pe toți.
REGELE
Crezi asta?
REGINA
Pare foarte cu putință.
POLONIUS
Aş vrea să ştiu de s-a-ntâmplat vreodată
Să spun eu cu tărie: este-aşa
Şi-altfel să fie?
REGELE
Nu, precât ştiu eu.
POLONIUS
(arătând spre capul şi umerii săi)
Desparte ce-i aici de ce-i aici,
Dac-o fi altfel. Şi dacă m-ajută
Împrejurările, aflu adevărul
De-o fi ascuns şi-n iad.
REGELE
Atunci, cum facem?
POLONIUS
Hamlet, cum ştiți, se plimbă uneori
Pe-aci, prin galerie, ore-ntregi.
REGELE
Într-adevăr, aşa e.
POLONIUS
Chiar atunci,
Pe fata mea o fac să-i iasă-n cale
Iar noi pândim de după o perdea
Tot ce se-ntâmplă. Dacă n-o iubeşte,
Şi dacă nici nu şi-a ieşit din minți,
Mă las de sfetnicie şi mă fac
Plugar şi căruțaş.
REGELE
Să încercăm.
REGINA
Dar cât de trist, citind, vine sărmanul!
POLONIUS
În lături, rogu-vă pe amândoi.
L-întâmpin eu. O, dați-mi voie.
(Ies regele, regina şi curtenii. Intră Hamlet, citind.)
POLONIUS
Cum îi mai merge bunului meu stăpân Hamlet?
HAMLET

Slavă Domnului, bine.

POLONIUS

Mă mai cunoşti, măria ta?

HAMLET

Cum să nu! Eşti un negustor de peşte.

POLONIUS

Eu nu, stăpâne.

HAMLET

Măcar de-ai fi atât de cinstit.

POLONIUS

Cinstit, stăpâne?

HAMLET

Ei, domnul meu, în lumea noastră a fi cinstit înseamnă a fi unul dintr-o mie.

POLONIUS

Adevărat, stăpâne.

HAMLET

Căci dacă soarele dă naştere la viermi într-un câine mort, dar'mite când e vorba de un hoit bun de sărutat. Ai vreo fată?

POLONIUS

Am, măria ta.

HAMLET

Nu lăsa s-o bată soarele. A zămisli e un har al cerului, dar nu în felul în care ar putea zămisli fata domniei-tale. Ia seama, prietene!

POLONIUS

Ce vrei să spui, măria-ta? *(Aparte.)* Merge cu gândul la fata mea. Totuşi la început nu m-a recunoscut. Mă lua drept un negustor de peşte. A luat-o razna de tot. La drept vorbind, am îndurat şi eu în tinerețe multe necazuri din dragoste. Aproape tot ca şi el. Să-i mai spun ceva. *(Tare.)* Ce citeşti măria-ta?

HAMLET

Vorbe, vorbe, vorbe.

POLONIUS

Şi despre ce e vorba, stăpâne?

HAMLET

Între cine şi cine?

POLONIUS

Adică despre ce e vorba în cartea pe care o citeşti, măria-ta.

HAMLET

Vorbe de clacă, domnul meu. Pamfletarul ăsta nemernic susține că bătrânii au bărbi cărunte, obrazuri zbârcite, că din ochi le curge un clei vâscos ca rășina prunului, că sunt cu totul slabi la minte şi totodată au şi încheieturile slăbite. Toate acestea, domnul meu — deşi sunt pe deplin încredințat că aşa şi este — nu se cuvine totuşi să fie aşternute pe hârtie, fiindcă şi domnia-ta, domnul meu, ai putea fi de vârsta mea, dacă ai da înapoi ca racul.

POLONIUS

(aparte) Oricât ar părea că e nebunie ceea ce spune, e totuşi o nebunie bine chibzuită. *(Tare.)* Măria-ta, nu ai vrea să pleci din aerul ăsta?

HAMLET

Unde? În mormânt?

POLONIUS

Da, în adevăr, înseamnă a pleca din aer. *(Aparte.)* Ce răspunsuri pline de înțeles are uneori. E un noroc de care mai adesea are parte nebunia decât un cuget sănătos şi chibzuit, care nu le nimereşte aşa de uşor. Să-l las singur. O să pun la cale îndată un prilej de întâlnire cu fata mea. *(Tare.)* Mărite stăpâne, îmi iau cu plecăciune bun rămas.

HAMLET

Nici nu poți, domnul meu, să-mi iei ceva de care să mă despart mai bucuros, în afară de viața mea, de viața mea, de viața mea.

POLONIUS

Rămâi cu bine, măria-ta.

HAMLET

Plicticoşi mai sunt nebunii ăştia batrâni!

(Intră Rosencrantz şi Guildenstern.)

POLONIUS

Îl căutați pe prințul Hamlet? Iată-l aci.

ROSENCRANTZ

(către Polonius) Domnul să te aibă în pază!

(Iese Polonius.)

GUILDENSTERN

Mărite stăpâne!

ROSENCRANTZ

Prea iubitul meu stăpân!

HAMLET

Bunii mei prieteni! Cum îți mai merge, Guildenstern? Şi Rosencrantz! Ce mai faceți, dragii mei?

ROSENCRANTZ

Ce face orice copil al pământului.

GUILDENSTERN

Ferice de noi că nu suntem prea fericiți.

ROSENCRANTZ

Nu suntem chiar mărgăritarul de pe tichia Norocului.

HAMLET

Dar nici sub talpa încălțărilor lui.

ROSENCRANTZ

Nici acolo, măria-ta.

HAMLET

Atunci vă aflați cam pe la brâu, în mijlocul plăcerilor.

GUILDENSTERN

Fireşte. Suntem aleşii soartei.

HAMLET

În locurile ei cele mai tăinuite. Într-adevăr, soarta e o curtezană. Ce veşti îmi aduceți?

ROSENCRANTZ

Nici una, stăpâne. Doar atât că lumea s-a făcut cinstită.

HAMLET

Atunci se apropie sfârşitul lumii. Dar vestea voastră nu e adevărată. Lăsați-mă să vă întreb ceva ce vă priveşte îndeosebi: cu ce-ați greşit, prieteni, soartei voastre, de v-a trimis în această temniță?

GUILDENSTERN

Ce temniță, măria-ta?

HAMLET

Danemarca e o temniță.

ROSENCRANTZ

Atunci şi lumea întreagă e tot o temniță.

HAMLET

Şi încă una straşnică, plină de cotloane, hrube şi carcere. Danemarca e una dintre cele mai rele.

ROSENCRANTZ

Nouă nu ni se pare aşa, stăpâne.

HAMLET

Atunci, pentru voi nici nu e temniță; fiindcă orice lucru e bun sau rău, numai după cum îl face închipuirea noastră. Pentru mine e o temniță.

ROSENCRANTZ

Doar ambiția te face s-o vezi aşa. Danemarca e prea neîncăpătoare pentru mintea măriei tale.

HAMLET

O, Doamne! Aş putea fi închis într-o coajă de nucă şi să

mă socotesc un rege al văzduhului nemărginit, numai de n-aş avea visuri rele.

GUILDENSTERN

Visurile acestea nu sunt, fireşte, decât ambiție. Fiindcă cel ambițios se hrăneşte doar cu umbra unui vis.

HAMLET

Visul însuşi nu e decât o umbră.

ROSENCRANTZ

Adevărat; şi socotesc ambiția un lucru atât de uşor şi de străveziu încât nu e decât umbra unei umbre.

HAMLET

Dacă e aşa, cerşetorii sunt trupuri, iar domnii şi vitejii cei vestiți sunt doar umbra cerşetorilor. Mergem la curte? Pe legea mea, nu mai sunt în stare să judec.

GUILDENSTERN şi ROSENCRANTZ

Stăm la porunca măriei tale.

HAMLET

Nicidecum. Nu vreau să vă număr printre ceilalți slujitori ai mei. Cinstit vă spun că sunt cumplit de prost slujit. Dar, în numele vechii noastre prietenii, ce căutați la Elsinor?

ROSENCRANTZ

Am venit să te vedem, stăpâne, nimic mai mult.

HAMLET

Un cerşetor ca mine e sărac până şi în mulțumiri. Vă mulțumesc, totuşi; de bună seamă, însă, mulțumirile mele nu fac nici două parale. Nu v-a chemat nimeni? Ați venit din chiar îndemnul vostru? De bună voie? Hai! spuneți drept. Haide, haide, vorbiți o dată.

GUILDENSTERN Ce-am putea spune, măria-ta?

HAMLET

Orice, numai să-mi răspundă la întrebare. Ați fost chemați. E în ochii voştri ca o mărturisire pe care sfiala nu e în stare s-o ascundă. Ştiu că bunul nostru rege şi regina au trimis după voi.

ROSENCRANTZ

În ce scop, măria-ta?

HAMLET

Voi să mi-l spuneți. Dar, vă rog din suflet, cu dreptul pe care mi-l dă prietenia noastră şi în numele înțelegerii depline din tinerețe, al făgăduințelor de nestrămutată dragoste şi al tuturor nestematelor ce altul mai meşter la vorbă ca mine vi le-ar mai putea înşira, vorbiți deschis, fără înconjur: fost-ați chemați, sau nu?

ROSENCRANTZ

(către Guildenstern) Tu ce zici?

HAMLET

(aparte) Dacă e aşa, n-am să vă slăbesc din ochi. *(Tare.)* Dacă mă iubiți, nu-mi ascundeți nimic.

GUILDENSTERN

Stăpâne, am fost chemați.

HAMLET

Să vă spun de ce. Astfel, cele ghicite de mine o să preântâmpine mărturisirile voastre, iar taina voastră cu regele şi regina nu va fi jumulită de penele ei. De la o vreme — nu ştiu nici eu din ce pricină — mi-a pierit toată veselia şi m-am lăsat de toate deprinderile şi îndeletnicirile mele, şi mă simt atât de copleşit de această toană rea, încât şi minunata alcătuire care e pământul îmi pare doar o stâncă stearpă. Vedeți voi, acel prea frumos baldachin, văzduhul, mândra boltă ce atârnă asupră-ne, ca un acoperământ falnic, bătut în scântei de aur, nu e pentru mine altceva decât un vălmăşag de miasme spurcate şi rău mirositoare. Ce lucru desăvârşit e omul! Ce aleasă îi e cugetarea! Şi cât de nemăsurate însuşirile! Ce falnic şi minunat în portul şi mişcările sale! Întocmai ca un înger în fapte şi ca un zeu în năzuințele lui. Podoaba luminii! Pildă a vietăților! Şi totuşi ce e pentru mine această mână de lut? Bărbatul nu mă încântă, nici măcar femeia, deşi zâmbetul domniei tale ar vrea să spună că da.

ROSENCRANTZ

Stăpâne, nu mi-a trecut prin gând o astfel de nerozie.

HAMLET

Atunci de ce ai râs când am spus că bărbatul nu mă încântă?

ROSENCRANTZ

Mă gândeam, stăpâne, ce primire de post îi aşteaptă pe actori din partea măriei tale, dacă spui că omul nu te încântă. I-am lăsat în urmă; vin încoace să se pună în slujba măriei tale.

HAMLET

Cel ce joacă pe regele va fi bine primit. Am să-i plătesc tributul meu măriei sale. Cavalerul rătăcitor o să-şi poată folosi spada şi scutul, îndrăgostitul n-are să suspine de pomană, comicul o să-şi sfârşească tirada lui nestingherit, măscăriciul o să stârnească hohotele celor al căror râs porneşte ca din praştie. Iar domnița îşi va spune fără teamă gândul întreg, ca să nu şchiopăteze versul. Dar despre ce

actori e vorba?

ROSENCRANTZ

Sunt chiar cei care te făceau să petreci odinioară. Actorii de tragedie ai oraşului.

HAMLET

Prin ce întâmplare sunt pe drumuri? Nu le pria mai bine să stea locului, atât pentru renumele lor, cât şi pentru câştig?

ROSENCRANTZ

Cred că piedica le vine de la o schimbare ivită în teatru de câtăva vreme.

HAMLET

Faima le e aceeaşi ca atunci când eram eu în oraş? Tot mai au căutare?

ROSENCRANTZ

La drept vorbind, nu prea.

HAMLET

Cum se face? Au prins rugină?

ROSENCRANTZ

Ba de loc. Ei îşi dau toată silința. Dar s-au ivit, stăpâne o droaie de copilandri care țipă cât îi țin gura în toiul jocului şi sunt aplaudați nebuneşte tocmai din pricina asta. Ei sunt acum la modă. Şi teatrele de rând — cum le spun ei — sunt atât de defăimate, încât mulți din cei ce poartă sabie, speriați de cei cu pene de gâscă, de-abia mai îndrăznesc să se arate pe-acolo.

HAMLET

Cum? Sunt doar nişte copilandri? Dar cine-i sprijină? Cu cine se însoțesc? N-au să se țină de meseria asta decât atâta vreme cât pot cânta? N-au să spună mai târziu, ajungând şi ei actori de rând — cum o să li se întâmple dacă n-au alte mijloace — că le-au făcut mai mult decât bine scriitorii aceia care îi pun să ponegrească propria lor moştenire?

ROSENCRANTZ

Într-adevăr cele două tabere au avut de furcă împreună. Şi mulțimea socotea că nu-i un păcat să-i întărâte în cearta lor. Şi într-o vreme nu era rost de nici un câştig de pe urma piesei până ce poetul şi actorii nu-şi cărau câțiva pumni.

HAMLET

Cum e cu putință?

ROSENCRANTZ

Au fost multe capete sparte.

HAMLET

Şi au învins băiețandrii ăştia?

ROSENCRANTZ

Mai întrebi, stăpâne? Chiar şi pe Hercule cu globul său.

HAMLET

Nu e de mirare. Unchiul meu e regele Danemarcei; iar cei ce şi-ar fi bătut joc de el câtă vreme trăia tatăl meu, dau astăzi douăzeci, patruzeci, cincizeci, o sută de ducaţi ca să-i aibă chipul zugrăvit. Pe legea mea, e ceva nefiresc într-asta, măcar de s-ar încumeta filozofia să-l dezlege.

(Sunete de trâmbiţe înăuntru.)

GUILDENSTERN

Au sosit actorii.

HAMLET

Domnii mei, bine-aţi venit la Elsinor! Hai, daţi-mi mâna. Anumite forme şi ceremonii sunt nelipsite la o primire buna; daţi-mi voie să mă supun acestui obicei în ce vă priveşte; ca nu cumva bunăvoinţa mea faţă de actori, care vă spun dinainte că trebuie să se vădească tuturor, să vă pară mai mare decât faţă de voi. Fiţi bineveniţi! Însă unchiul care mi-e tată şi mama care mi-e mătuşă se înşală.

GUILDENSTERN

Cum asta, scumpul meu stăpân?

HAMLET

Nu sunt nebun decât dinspre nord-nord-vest: când adie vântul de la miazăzi, pot să deosebesc un şoim de un cocostârc.

(Intră Polonius.)

POLONIUS

Bine v-am găsit, domnii mei.

HAMLET

Ascultă, Guildenstern, şi tu de asemenea; la fiecare ureche un ascultător: pruncul ăsta bătrân pe care îl vedeţi încă nu a ieşit din scutecele cu care a fost înfăşat.

ROSBNCRANTZ

Pesemne că s-a întors din nou în ele: se spune doar că orice bătrân e copil a doua oară.

HAMLET

Vă fac o prorocire: vine să-mi spună despre actori. Băgaţi de seamă. Bine zici, domnul meu; luni de dimineaţă, aşa e, fără-ndoială.

POLONIUS

Stăpâne, ţi-aduc veşti.

HAMLET

Stăpâne... ţi-aduc veşti. Pe când Roscius era actor la

Roma...

POLONIUS

Au sosit actorii, stăpâne.

HAMLET

Bâz... bâz...

POLONIUS

Pe cinstea mea!

HAMLET

Fiece actor pe un măgăruş călare...

POLONIUS

Cei mai buni actori din lume, fie în tragedie, în comedie, piese istorice, pastorale, pastorale comice, pastorale istorice, tragico-istorice, pastorale tragi-comico-istorice, piese ce respectă regulile, şi poeme libere. Seneca nu poate fi prea greoi pentru ei, nici Plaut prea uşor. Sunt neîntrecuți, atât în ce priveşte respectul celor scrise cât şi în uşurința exprimării.

HAMLET

„O, Iefta, judecător al Israelului" — ce comoară ai avut!

POLONIUS

Ce comoară a avut, măria-ta?

HAMLET

„O fată încântătoare şi alta nimic, la care ținea ca la ochii din cap".

POLONIUS

(aparte) Iar fata mea!

HAMLET

N-am dreptate, bătrâne Iefta?

POLONIUS

Dacă mie-mi zici Iefta, măria-ta, apoi am o fată la care țin ca la ochii din cap.

HAMLET

Nu e asta urmarea.

POLONIUS

Dar care-i urmarea?

HAMLET

„Şi soarta a făcut
Şi Dumnezeu a ştiut,
Şi mai departe,
A fost să fie, aşa precum se ştie".

Primul stih al acestui cântec bisericesc are să te lămurească mai bine. Fiindcă, iată, sunt silit să mă întrerup.

(Intră patru sau cinci actori.)

Meşterilor, bine-ați venit! Bine-ați venit cu toții! Mă

bucur că vă văd sănătoşi. Bun venit dragii mei! Oho! Vechiul meu prieten! De când nu ne-am văzut, ţi-ai pus o perdeluţa la bărbie. Oare vii în Danemarca să-mi pui şi mie o barbă? Ce văd? Tânăra doamnă şi stăpână! Sfântă Născătoare! Înălţimea voastră e mai aproape de cer decât ultima oară când ne-am văzut: a crescut cu un toc de pantof. Deie Domnul ca glasul tău, ca un galben tocit, să nu-şi fi schimbat sunetul. Meşterilor, fiţi bineveniţi cu toţii! Să mergem drept la ţintă, întocmai ca şoimarii din Franţa, care se reped la tot ce le iese în cale. Să ascultăm pe loc o tiradă. Hai arătaţi-ne ce sunteţi în stare. Haide, o tiradă plină de patimă.

ÎNTÂIUL ACTOR

Ce fel de tiradă, măria-ta?

HAMLET

Te-am auzit spunând de mult o tiradă, dar n-a fost jucată niciodată, sau să fi fost cel mult o dată, fiindcă, după câte îmi amintesc, piesa nu plăcuse mulţimii. Era ca icrele negre pentru norodul de rând. Dar după preţuirea mea şi-a altora mai vrednici ca mine să-şi spună răspicat părerea în astfel de pricini, era o piesă minunată, bine înjghebată, alcătuită cu măsură şi iscusinţă. Se spunea — mi-aduc aminte — că nu are destulă sare printre rânduri, ca să dea gust lucrării, dar nici fraze greoaie care să-l facă vinovat pe autor de pedanterie. Socotea că felul lui de a scrie e cinstit, puternic şi duios totodată, însă mai curând măreţ decât meşteşugit. Îmi plăcea mai cu seamă o parte: povestirea lui Eneas către Didona şi îndeosebi acolo unde pomeneşte de uciderea lui Priam. Dacă-ţi mai aduci aminte, începe cu stihul ăsta... Ia să văd... stai...

„Cumplitul Pirus, unei fiare-asemeni..."
Nu, nu-i aşa: se-ncepe chiar cu Pirus:
„Cumplitul Pirus cu-arme-ntunecate,
Ca gândul lui de negre şi ca noaptea,
Pândind pitit în blestematul cal,
Mânjitu-şi-a fioroasa-nfăţişare
Din cap în tălpi cu şi mai crunte steme.
Văpsit îngrozitor cu-atâta sânge
De mume, taţi, de fii şi fiice,
Cojit şi ars de-al străzilor pârjol
Ce-ntinde-o crâncenă de iad lumină
Pe cei ce şi-au măcelărit stăpânii,
De foc şi de mânie mistuit
Şi năclăit de sângele-nchegat,

Cu ochii lui de jar, drăcescul Pirus
Îl căuta pe Priam cel bătrân."
Acum, vi-e rândul.
POLONIUS
Pe legea mea, stăpâne, bine recitat! Cu însufleţire şi cu pătrundere.
ÎNTÂIUL ACTOR
„Îl găseşte-ndată,
Izbind în greci nespornic. Vechea-i spadă,
Prea grea puterii lui, stă-nfiptă-n loc
Şi nu-l ascultă. O, nedreaptă luptă!
Dă iureş Pirus în bătrânul Priam,
Iar în turbarea lui, loveşte-n gol.
Dar vântul cruntei săbii, şuierând,
Trânti pe-acest moşneag fără de vlagă.
Atunci ne'nsufleţitul Priam, parcă
Simţind lovirea, se surpă deodată
Cu creştetul în flăcări la pământ,
Şi vuietul năprasnic prinse-auzul
Lui Pirus. Sabia lui ce s-abătea
Pe capul dalb al regelui, păru
Oprită în văzduh, şi astfel Pirus
Stătu ca un tiran scris în icoană
Şi cumpănit de faptă şi voinţă
Rămase-ncremenit.
Dar acum, ades, nainte de furtună
Vedem în cer tăcere, pace-n neguri
Şi vântul aprig astfel, fără glas,
Pământul mut de-o linişte de moarte,
Apoi un trăsnet despicând văzduhul,
La fel şi Pirus, după scurtu-i preget,
Răzbunător s-a pus pe lucru iar:
Şi niciodată n-a căzut ciocanul
Ciclopilor pe zalele lui Marte
Ce pentru veşnicie-s făurite
Mai fără de cruţare decât spada
Cea crâncenă-a lui Pirus se-abătu
Pe creştetul lui Priam.
În lături, Soartă fără de ruşine,
Voi zei în plin zbor, să-i luaţi puterea,
Sfărmaţi-i spiţele şi-obada roţii,
Şi-i prăvăliţi de sus din cer butucul
otund în fundul iadului."

POLONIUS

Prea lung!

HAMLET

Am s-o trimit la bărbier cu barba domniei tale. Te rog, continuă! Nu-i plac decât măscările, cântecele de ruşine şi istorioarele piperate — altfel adoarme. Zi-i mai departe. Treci la Hecuba.

ÎNTÂIUL ACTOR

„Dar cine, o, cine a văzut regina îmbrobodită..."

HAMLET

Regina-mbrobodită?

POLONIUS

Bun! Regina-mbrobodită e foarte bine.

ÎNTÂIUL ACTOR

„Fugea desculță-amenințând pârjolul
Cu-al lacrimilor orbitor şuvoi,
Cu o basma pe capu-ncoronat
Odinioară, şi purtând drept straie
Pe trunchiu-i supt de-a fi rodit atât,
O scoarță smulsă-n grabă spaimei ei —
Acela care-ar fi văzut-o astfel,
Ar fi rostit cu glas 'necat de ură
Că soarta-i vinovată de trădare:
Dar dacă înşişi zeii-ar fi văzut-o,
Privind cum Pirus în fiorosu-i joc
Pe soțul ei îl ciopârțea cu sabia,
O, urletul ce i-a scăpat atunci —
Afară doar de nu-l înduioşează
Nimic din ce se-ntâmplă pe pământ —
Ar fi făcut şi stelele să plângă
Şi zeii să se-ndure."

POLONIUS

Uite cum s-a îngălbenit la față şi are ochii plini de lacrimi. Rogu-te, e deajuns.

HAMLET

Bun! ai să-mi reciți în curând şi ce urmează! Scumpul meu domn, ia seama să fie bine îngrijiți actorii. M-ai auzit? Vezi să fie cinstiți cum se cuvine; doar ei sunt cronica vie şi prescurtată a vremurilor. Mai bine să ai parte de un epitaf prost după moarte decât de bârfeala lor cât eşti în viață.

POLONIUS

Stăpâne, am să-i cinstesc aşa cum merită.

HAMLET

La naiba, omule: cu mult mai bine. Dac-ai cinsti pe fiecare după merit, cine ar mai scăpa de bici? Poartă-te cu ei după cinstea şi noblețea domniei tale. Cu cât merită mai puțin, cu atât mai vrednică de laudă ți-e dărnicia. Arata-le calea.

POLONIUS

Poftiți, domnii mei.

HAMLET

Urmați-l, prieteni. Mâine o să ne jucați o piesă.

(Ies Polonius şi toți actorii, afară de primul.)

Ascultă, dragă prietene, ai putea juca *Omorul lui Gonzago?*

ÎNTÂIUL ACTOR

Da, stăpâne.

HAMLET

Să ni-l joci mâine seară. La nevoie, ai putea învăța o tiradă de vreo douăsprezece până la şaisprezece rânduri, pe care aş scri-o eu şi pe care am adăuga-o la piesă? Ce crezi?

ÎNTÂIUL ACTOR

Cum nu, stăpâne.

HAMLET

Foarte bine. Du-te cu gentilomul acela. Dar vezi să nu-ți bați joc de el.

(Iese primul actor.)

Dragii mei *(către Rosencrantz şi Guildenstern)* vă las până deseară. Şi bun venit la Elsinor.

ROSENCRANTZ

Scumpul meu stăpân!

(Ies Rosencrantz şi Guildenstern.)

HAMLET

Domnul să vă aibă în pază.

Aşa, acum sunt singur.

Ce ticălos, ce sclav becisnic sunt!

Să nu te-nfiori când vezi un comediant

Doar într-un vis de chin, o-nchipuire,

Că-şi poate sufletul supune minții

Atât de mult, că prin silința-i, chipul

De-a binelea-i păleşte, ochii-i plâng

Şi pare rătăcită-nfățişarea-i,

Şi glasu-i frânt e, şi cu-ntregu-i zbucium

El cugetului potriveşte chipuri,

Şi toate-acestea sunt pentru nimic!

Pentru Hecuba!

Ce-i lui Hecuba şi ce-i el Hecubei,
De-o poate plânge-aşa? Ce-ar face el
C-un gând ş-o pricină de suferință
C-a mea? Ar potopi cu lacrimi scena
Şi l-ar înnebuni pe ucigaş,
Cel fără vină s-ar îngălbeni,
Pe cel neştiutor l-ar îngrozi
Şi-ar tulbura vederile şi-auzul
Oricui. Iar eu,
Un aiurit ş-un josnic ins, tânjesc,
Lunatic şi nevrednic de-al meu țel,
Ne-nstare de-un cuvânt nici pentr-un rege
Al cărui tron şi viață-au fost răpite
Prin mârşave mijloace.
Nu cumva
Sunt un mişel?
Şi cine oare-mi spune
Că-s doar un ticălos şi-mi sparge țeasta
Şi-mi smulge barba şi mi-o zvârle-n față,
Îmi dă un bobârnac şi-mi bagă-n gât
Minciuna până-n piept, o, cine oare? Ha!
Aşa mi-ar trebui, pe legea mea,
Căci nu-s decât un pui nesimțitor
De-amarul unei asupriri, fiindc-altminteri
Aş fi-ngrăşat ereții-acestui cer
Cu măruntaiele tâlharului
Mişel, destrăbălat şi sângeros,
Pizmaş şi trădător şi crud tâlhar,
O, răzbunare!
Asin ce sunt! O, ce mai vitejie:
Eu fiul unui drag părinte-ucis,
Împins de cer în iad la răzbunarea-mi,
Să-mi vărs în vorbe focul, ca o târfă,
Să-njur întocmai ca o târâtură,
O slujnică!
Ruşine! Puah! Sus, cugete!
Se zice
Că la teatru-odată-un vinovat
A fost atât de răscolit de jocul
Actoricesc, încât mărturisit-a
Pe loc nelegiuirea săvârşită,
Omorul limbă n-are, dar grăieşte
Prin alte mijloace mai minunate.

Voi pune-aceşti actori să-mi joace-o piesă,
Ceva cum tatăl meu a fost ucis,
În faţa regelui. Am să-l pândesc,
Am să-l pătrund. Dacă măcar tresare,
Ştiu ce voi face.
Duhul ce-am văzut
E poate diavolul, că-i stă-n putere
Să-şi dea cea mai plăcută-nfăţişare
Şi folosindu-se de-a mea tristeţe
Şi slăbiciune — că-i puternic foarte
Pe-astfel de suflete — să m-amăgească
Şi să mă ducă la pierzare. Vreau
Dovezi mult mai temeinice ca astea.
Iar piesa mea-i capcana ce-n curând
Va prinde-n ea pe rege şi-al său gând.

ACTUL III

SCENA 1

O *sală în castel. Intră regina, regele, Polonius, Ofelia, Rosencrantz şi Guildenstern.*

REGELE
Şi n-aţi putea afla, făr-a-l sili,
De ce se înveşmântă-n rătăcire
Şi tihna-acestor zile şi-o sfâşie
Cu-al nebuniei zbucium şi primejdie?
ROSENCRANTZ
El recunoaşte că e tulburat,
Dar pricina nu vrea s-o dea-n vileag.
GUILDENSTERN
Nici nu se lasă iscodit de noi,
Ci cu-aiurări şirete ne-ocoleşte
Când vrem să-l facem să mărturisească
Ceva-n privinţa lui.
REGINA
Cu voie bună?
Şi v-a primit—
ROSENCRANTZ
Ca un gentilom.
GUILDENSTERN
Dar cu o silnică bunăvoinţă

ROSENCRANTZ
Nimic nu-ntreabă, dar de-l întrebăm
Răspunde din belşug.
REGINA
Nu l-aţi poftit
La vreo petrecere?
ROSENCRANTZ
Întâmplător am întâlnit pe drum
O trupă, doamnă, de actori. I-am spus,
Şi parcă vestea l-a cam bucurat.
Ei sunt aici şi ştiu că au poruncă
Să joace-n faţa lui deseară.
POLONIUS
Aşa e.
Şi m-a rugat să stărui să poftiţi
Măria voastră amândoi de faţă.
REGELE
Din toată inima. Sunt bucuros
S-aud că se desfată.
Voi, domnii mei, mereu să-l îndemnaţi
Către plăceri călăuzindu-i gândul.
ROSENCRANTZ
Prea bine, doamne.
(Ies Rosencrantz şi Guildenstern.)
REGELE
Tu, regină, du-te,
Căci pe Hamlet chematu-l-am in taină
S-o poată întâlni aci pe-Ofelia,
Aşa, ca dintr-o simplă întâmplare.
Eu însumi şi-al ei tată, ca iscoade
Îndrituite-a şti, am pus la cale
Că stând la pândă făr-a fi văzuţi
Să judecăm în voie, după fapte
Şi după vorba şi purtarea lui,
De-s chinurile dragostei de vină,
Ori nu, în suferinţa-i.
REGINA
Mă supun.
Cât despre tine, aş dori, Ofelia,
Ca frumuseţea ta să fie tâlcul
Durerii lui Hamlet. Şi harul tău
Să-l ducă iar pe-adevărata-i cale,
Spre cinstea ta şi-a lui.

OFELIA
De-ar fi aşa!
(Iese regina.)
POLONIUS
Ofelia, plimbă-te pe-aci. Stăpâne
Cu voia ta, să ne pitim.
(Către Ofelia.) Citeşte-n
Această carte, a ta singurătate
Printr-o asemenea-ndeletnicire
Să pară cu atât mai potrivită.
Ades suntem de-ocară pentru asta,
E mult prea dovedit că arătând
Un chip smerit, cucernice purtări,
Putem să-l îndulcim chiar şi pe dracul.
REGELE
(aparte)
O, asta este prea adevărat,
Ce bici cumplit pe cuget, ți-e cuvântul!
Obrajii târfei dreşi cu iscusință
Nu-s mai urâți sub sulimanul lor
Ca fapta mea sub vorbele-mi alese.
O, grea povară!
POLONIUS
L-aud venind. Să ne ascundem, sire!
(Ies regele şi Polonius, intră Hamlet.)
HAMLET
A fi sau a nu fi: iată-ntrebarea!
E oare mai de laudă să suferi
În sinea ta, săgețile şi praştia
Norocului vrăjmaş, sau mai degrabă
Să te-narmezi în fața unei mări
De zbucium şi prin luptă s-o răpui?
Să mori, să dormi... nimic mai mult. Să ştii
Că printr-un somn poți pune-odată capăt
Durerii sufleteşti şi-atâtor chinuri
Ce-s partea cărnii, iată o-ncheiere
Spre care năzuim. Să mori, să dormi;
Să dormi poate visând? Aici stă totul.
Ce vise-n somnul morții poți visa
Când am scăpat vremelnicei strânsori?
E tocmai ce ne-ndeamnă-a pregeta,
Şi-aici se află şi acea-ndoială
Ce dă restriştii-o viață — atât de lungă.

O, cine-ar mai răbda disprețul, biciul
Acestor vremi şi-obida asupririi,
Jignirea-adusă numelui de om,
Durerea dragostei ne'mpărtăşite,
Trufia dregătorilor, dreptatea
Zăbavnică, bătaia din picior
Pe care vrednicia răbdătoare
O tot îndură de la nedestoinici,
Când liniştea şi-ar căpăta-o singur
C-un vârf de jungher. Cine-ar sta să-şi ducă
Povara vieții-n geamăt şi sudori,
De n-ar fi spaima de ceva de-apoi,
De țărmul neştiut de unde nimeni
N-a mai venit şi care ne-ngrozeşte
Făcându-ne mai lesne să-ndurăm
Urgiile de-aici, decât să tindem
Spre altele pe care nu le ştim.
Şi cugetul ne schimbă-n bieți mişei,
Încât firescul chip al hotărârii
Sub raza slabă-a gândului păleşte,
Şi-avânturile cele mai mărețe
Sub semnu-acesta se abat din drum
Şi pier ca faptă. Dar tăcere, iat-o
Pe mândra Ofelia. Nimfă, pomeneşte
În ruga ta de mine, păcătosul.

OFELIA

Stăpâne scump, ce faci de-atâta vreme?

HAMLET

Smerite mulțumiri. Eu? Bine, bine...

OFELIA

Păstrez, măria ta, din parte-ți daruri,
Şi vreau de mult să ți le-napoiez.
Primeşte-le, te rog.

HAMLET

Nu, nicidecum,
Eu niciodată nu ți-am dat nimic.

OFELIA

Mărite doamne, mi le-ai dat, ştii bine,
Şi însoțite de atât de dulci
Cuvinte,-ncât păreau şi mai bogate.
De vreme ce mireasma le-a pierit,
Ia-le înapoi, căci pentru-o fire-aleasă
Bogatul dar îşi pierde-ntregul preț

Când cel ce-a dat se-arată rău la suflet.

Stăpâne, iată-le aci.

HAMLET

Ha! ha! Eşti cinstită?

OFELIA

Stăpâne?

HAMLET

Eşti frumoasă?

OFELIA

Ce vrei să spui, măria ta?

HAMLET

Că dacă eşti cinstită şi frumoasă, cinstea ta nu trebuie să stea la sfat cu frumusețea.

OFELIA

Dar stăpâne, cu cine oare s-ar putea mai bine însoți frumusețea decât cu cinstea?

HAMLET

Adevărat! Fiindcă puterea frumuseții e mai curând în stare să facă o codoaşă din nevinovăție, decât nevinovăția să facă frumusețea să-i semene. Lucrul acesta părea cândva un paradox, însă vremurile de azi îi dau dreptate. Te-am iubit odată...

OFELIA

Cel puțin, stăpâne, aşa m-ai făcut să cred.

HAMLET

N-ar fi trebuit să mă crezi. Fiindcă virtutea nu poate altoi un trunchi bătrân până într-atât, încât să nu se mai simtă nici urmă din ce-a fost înainte.

Nu te-am iubit.

OFELIA

Cu atât mai rău m-am înşelat.

HAMLET

Du-te la mănăstire! De ce să dai naştere unor păcătoşi? Eu însumi sunt oarecum cinstit, totuşi m-aş putea învinui de asemenea fapte, încât ar fi fost mai bine de nu mă aducea mama pe lume. Sunt prea semeț, răzbunător, ambițios şi atâtea păcate îmi stau la îndemână, câte nu am gânduri să le cuprind, închipuire să le dau viață, sau răgaz să le înfăptuiesc. La ce bun să se mai târască între cer şi pământ unul ca mine? Toți sânteni nişte păcătoşi nemaipomeniți. Să nu-l crezi pe nici unul dintre noi. Du-te la mănăstire! Unde e tatăl tău?

OFELIA

Acasă, măria ta.

HAMLET

Închideți uşile peste el, ca să nu facă pe nerodul decât la el acasă. Rămâi cu bine!

OFELIA

O, Doamne sfinte, ajută-i!

HAMLET

Dacă te măriți, îți dau ca zestre acest blestem: de-ai fi ca gheața de curată, ca zăpada de neprihănită şi de bârfeală tot să nu scapi. Du-te la mănăstire! Du-te! Adio! Sau dacă trebuie să te măriți cu orice preț, ia un nerod, căci oamenii cu cap ştiu prea bine ce dihănii faceți din ei. La mănăstire! Du-te, cât mai repede. Drum bun!

OFELIA

O, puteri cereşti! Tămăduiți-l!

HAMLET

Am auzit vorbindu-se destule şi despre sulimanurile voastre. Dumnezeu v-a dat un chip şi voi vă faceți altul; țopăiți, umblați în buiestru, pociți cuvintele, dați felurite porecle făpturilor Domnului şi vă prefaceți poftele în nevinovăție. Pleacă. Nu mai vreau să aud nimic; m-ați înnebunit. Îți spun că n-o să mai fie căsnicii. Toți cei care au apucat să se însoare mai demult o să trăiască, afară de unul. Ceilalți să rămână aşa cum se află. Du-te la mănăstire!

(Iese.)

OFELIA

Cu minte-aleasă se destramă-aici!
El, ochi şi grai şi spadă totodată,
Curtean şi cărturar şi-ostaş.
Nădejdea
Şi floarea-acestei mândre țări.
Oglinda
Şi pilda frumuseții-n chip şi port.
El, pilda tuturor, s-a prăbuşit!
Iar eu, din doamne cea mai oropsită,
Ce supt-am mierea, cântul şoaptei lui,
Văd azi cum mintea-i ieri atotstăpână,
Cu aspru glas, din tonul lui clintit,
Răsună-asemeni unui clopot spart.
Făptura-i fără seamăn şi în floare
De suflul nebuniei veştejită-i.
Vai mie, c-am văzut ce am văzut
Şi văd acum ce mi-a fost dat să văd.

(Reintră Regele şi Polonius.)
REGELE
Iubire? Alta-i suferința lui,
Iar spusele-i, deşi-s cam fără şir,
Nu-s tocmai de nebun. În al său suflet
Tristețea lui cloceşte-un gând ascuns,
Şi de-o rodi, mă tem, de vreo primejdie.
Ca s-o pre'ntâmpin deci, am hotărât
Să plece-n mare grabă-n Englitera
Să ceară-ntârziatul ei tribut.
Şi poate-atâtea mări şi țări străine
Cu noua lor privelişte s-alunge
Din inimă acel ceva ce-l roade
Şi-l scoate din sărite. Ce crezi oare?
POLONIUS
Că bine-ar fi! Cred totuşi că-nceputul
Şi-izvorul suferinței lui porneşte
Dintr-o iubire neîmpărtăşită.
Ofelia, tu nu mai eşti ținută
Să-mi povesteşti ce spusu-ți-a Hamlet;
Aflat-am totul. Sire, cum ți-e voia,
Dar dacă socoteşti că-i nimerit,
Îngăduie-i reginei, mamei lui
Ca singură, după sfârşitul piesei,
Să-l întâlnească, să-i asculte păsul.
Reginei spune-i să-i vorbească neted.
Voi sta la pândă, cu-nvoirea ta,
S'-aud tot ce-or vorbi. De nici regina
Nu poate să-l descoase, atunci trimite-l
În Anglia, sau poate-ntemnițează-l
Oriunde gândul tău cel prea-nțelept
Va hotărî.
REGELE
Să fie precum zici.
Sminteala când la cei de sus s-arată
Nu trebuie în voia ei lăsată.
(Ies.)

SCENA 2
O *sală în castel. Intră Hamlet şi actorii.*

HAMLET
Te rog spune tirada răspicat şi curgător, aşa cum am

rostit-o eu; dacă însă te-apuci să răcneşti, cum fac mulţi actori de-ai voştri, pun mai bine pe crainicul târgului să-mi strige stihurile. Nici să nu dai din mâini prea tare, aşa de pildă ca şi cum ai tăia aerul cu ferestrăul. Fii cât mai potolit. Chiar în mijlocul noianului, al furtunii — ca să zic aşa — în vârtejul pasiunii, trebuie să cauţi să păstrezi o măsură care s-o mai astâmpere puţin. Oh! Mă doare în suflet când aud vreun vlăjgan cu căpăţâna vârâtă într-o perucă, sfâşiind o pasiune în bucăţi, făcând-o zdrenţe, şi spărgând urechile spectatorilor de la parter, care, de cele mai multe ori, nu sunt în stare să preţuiască altceva decât pantomime de neînţeles şi gălăgia. Pe unul ca ăsta, ce se crede mai grozav decât Termagant şi mai Irod decât Irod-împărat, aş pune să-l bată cu biciul. Te rog, fereşte-te de astfel de lucruri.

ÎNTÂIUL ACTOR

Îţi făgăduiesc, măria-ta.

HAMLET

Să nu fii totuşi nici prea molatic. Dar lasă-te călăuzit de bunul simţ. Potriveşte fapta cu vorba şi vorba cu fapta; ia aminte numai să nu depăşeşti măsura; fiindcă tot ce întrece armura se abate de la scopul teatrului, acest scop fiind încă de la începuturile sale şi până astăzi să se păstreze ca o oglindă a firii; să arate virtuţii adevăratele ei trăsături, păcatului icoana lui şi tuturor vremilor şi vârstelor tiparul lor. Dacă depăşeşti acest ţel, sau dacă nu-l poţi atinge, chiar de-ai face să râdă de prostănaci, nu poţi decât să nemulţumeşti un om cu mintea întreagă. Iar părerea unuia ca acesta trebuie, în preţuirea voastră, să atârne tot atât de greu cât mulţimea întreagă care umple teatrul. Sunt şi unii actori, i-am văzut jucând şi am auzit pe alţii ridicându-i în slava cerului, n-aş vrea să vorbesc cu patimă, care nu mai aveau nimic creştinesc în spusa lor, nici măcar înfăţişarea de creştin, de păgân, sau chiar de om n-o mai aveau. Se umflau în pene şi răgeau de am ajuns să cred că i-a făcut oameni vreun salahor de-al creaţiunii şi că i-a făcut greşit, aşa de cumplit maimuţăreau tot ce e omenesc.

ÎNTÂIUL ACTOR

Trag nădejde că noi am îndreptat oarecum cusurul ăsta.

HAMLET

Îndreptăţit cu totul. Şi nu îngăduiţi celor ce fac pe paiaţele să spună mai mult decât e scris pentru ei. Sunt unii care se pornesc pe râs, ca să facă să râdă câţiva spectatori nerozi, deşi între timp se joacă vreo scenă însemnată, pe care

ar trebui s-o asculte. Urât obicei! Şi trădează o ambiție vrednică de milă la caraghiosul care se foloseşte de asemenea mijloace. Duceți-vă să vă pregătiți!

(Ies actorii, intră Polonius, Rosencrantz şi Guildenstern.)

HAMLET

Ce s-a întâmplat, domnul meu? Doreşte regele să asculte piesa?

POLONIUS

Da. Şi regina de asemenea. Chiar acum.

HAMLET

Roagă-i pe actori să se grăbească.

(Iese Polonius.)

Voi doi vreți să dați ajutor ca să fie gata mai repede?

ROSENCRANTZ şi GUILDENSTERN

Negreşit, măria-ta.

(Rosencrantz şi Guildenstern ies.)

HAMLET

Hei, Horațio!

(Intră Horațio.)

HORAȚIO

Aici sunt, stăpâne drag, la porunca măriei tale.

HAMLET

Horațio, tu eşti omul cel mai drept
Cu care am avut vreodat-a face —

HORAȚIO

O, scumpul meu stăpân...

HAMLET

Nu-i măgulire,
Căci ce folos aş trage de la tine,
Tu care-ai numai voia ta cea bună
Drept hrană şi veştmânt? Ce linguşire
Cuvine-se săracului? Mai bine
Mieroasa limbă s-o lăsăm să lingă
Deşarta şi neroada strălucire,
Genunchii să se-ndoaie din țâțâni
Câştigului adus prin linguşire.
M-auzi? De când mi-e sufletul stăpân,
Şi ştie osebi pe-un om de altul,
Pe tine te-am pecetluit şi-ales;
Ai fost ca unul ce tot suferind,
Nu suferă nimic, bărbatul care
Primea lovirea sau surâsul soartei
Şi mulțumea la fel pentru-amândouă.

Să fie binecuvântați acei
În care sângele şi judecata
Se află-atât de bine contopite
Încât ei nu-s asemeni unui fluier
Ce-n degetele soartei va să cânte
Ce-i place ei. Dă-mi omul care
Nu-i robul patimei, şi-l voi purta
În miezul inimii,-n străfundul ei,
Precum te port pe tine.
Dar destul.
Deseară-n fața regelui se joacă
O piesă amintind împrejurarea
De care ți-am vorbit, aşa cum fost-a
Ucis al meu părinte. Rogu-te,
Pe când vei urmări desfăşurarea,
Din răsputerea sufletului tău,
Pândeşte-l pe-al meu unchi.
Şi dac-ascunsa
Nelegiuire nu va fi stârnită,
Ca un vânat, de-anume amănunte,
Atunci e necurată arătarea
Pe care am văzut-o amândoi,
Iar ale mele-nchipuiri sunt negre
Precum cuptorul lui Vulcan. Ia seama
La el, că ochii mei nu-l vor slăbi,
Şi-apoi ne vom împărtăşi gândirea,
Să tălmăcim înfățişarea lui.
HORAȚIO
Bine, stăpâne. Dacă mi-o fura
Un cât de cât, pe când se joacă piesa
Şi-mi scapă ochilor, atunci plătesc
Eu paguba.
HAMLET
Ia-ți locul. Iată-i vin. Eu trebuie acum să fiu nebun.
(Marş danez. Fanfară. Intră regele, regina, Polonius, Ofelia, Rosencrantz, Guildenstern şi alții.)
REGELE
Cum îi mai merge vărului nostru Hamlet?
HAMLET
Cum nu se poate mai bine, pe legea mea! Mă înfrupt din hrana cameleonului: mă îndop cu aer, care e plin de făgăduințe. N-ai putea îngrăşa astfel un clapon.
REGELE

Răspunsul acesta nu mă atinge, Hamlet. Asemenea cuvinte nu sunt ale mele.

HAMLET

Nici ale mele nu mai sunt.

(Către Polonius.) Domnul meu, după câte mi-ai spus, ai jucat teatru pe vremuri, la universitate.

POLONIUS

Am jucat, măria-ta, şi treceam drept un actor bun.

HAMLET Şi ce rol ai jucat?

POLONIUS

Rolul lui Iuliu Cezar. Am fost ucis în Capitol. Mă ucidea Brutus.

HAMLET

Ce brutal din partea lui să omoare un cogeamite viţel. Sunt gata actorii?

ROSENCRANTZ

Da, stăpâne. Aşteaptă porunca voastră.

REGINA

Vino încoace, scumpul meu Hamlet. Stai lângă mine.

HAMLET

Nu, mamă dragă, e aici un magnet care mă atrage mai mult.

POLONIUS

(către rege) Oho, Ai auzit, măria-ta?

HAMLET

Domniţă, mă pot culca în poala ta?

(Se aşază la picioarele Ofeliei.)

OFELIA

Nu, măria-ta.

HAMLET

Vreau să zic, cu capul pe genunchii tăi?

OFELIA

Da, măria ta.

HAMLET

Crezi că m-am gândit la lucruri necuviincioase?

OFELIA

Nu cred nimic, măria-ta.

HAMLET

Straşnic gând, să stai între picioarele unei fecioare.

OFELIA

Ce anume, stăpâne?

HAMLET

Nimic.

OFELIA

Eşti vesel, stăpâne.

HAMLET

Cine, eu?

OFELIA

Da, stăpâne.

HAMLET

Oh! Nu sunt decât paiața ta. Ce poate face un om pe lume decât să se bucure? Uită-te numai ce veselă arată mama. Şi tatăl meu a murit numai de două ceasuri.

OFELIA

Cum? sunt de două ori două luni, stăpâne.

HAMLET

E aşa de mult de-atunci? Dacă-i aşa, dracul să mai poarte doliu, eu am să mă-mbrac în negru. O! Ceruri! E răposat de două luni şi încă n-a fost uitat. Atunci poți să tragi nădejde că amintirea unui om mare va dăinui o jumătate de an după săvârşirea sa din viață. Dar, pe Sfânta Născătoare, doar dacă a ctitorit biserici. Altminteri, o să aibă parte de uitarea tuturora, la fel cu calul de lemn, care poartă epitaful! Vai! vai! uitat e bietul căluşel!

(Trâmbițele, sună. Urmează pantomima. Intră un rege şi o regină ce par foarte îndrăgostiți. Regina îl îmbrățişează şi el pe dânsa. Apoi ea îngenunchează şi arată că-i face făgăduieli. El o ridică şi-şi pune capul pe umărul ei. Pe urmă, el se culcă pe o pajişte înflorită. Cum îl vede adormit, ea îl lasă singur. Îndată după ea intră un bărbat, care-i scoate lui coroana şi o sărută, toarnă otravă în urechea regelui şi iese. Regina se întoarce, îl găseşte pe rege mort şi dă semne de deznădejde. Ucigaşul, împreună cu vreo două-trei personaje mute, se întoarce şi el şi pare că plânge alături de ea. Cadavrul este scos afară. Otrăvitorul o îmbie pe regină cu daruri; ea; se împotriveşte la început şi pare că-l disprețuieşte, dar se înduplecă în cele din urmă şi îi primeşte dragostea. Actorii ies)

OFELIA

Ce înseamnă asta, măria-ta?

HAMLET

Hei, asta e *miching mallecho,* şi înseamnă nelegiuire.

OFELIA

Pesemne că ni s-a înfățişat subiectul piesei.

(Intră Prologul.)

HAMLET

O să aflăm acum de la actorul acesta. Actorii nu pot

păstra nici o taină. Spun totul.

OFELIA

O să ne spună ce înseamnă scena aceea mută?

HAMLET

Da. Şi orice altă scenă mută pe care i-ai înfăţişa-o. Să nu te ruşinezi să-i arăţi orice şi nici el n-are să se ruşineze să-ţi spună ce înseamnă.

OFELIA

Eşti răutăcios, eşti răutăcios. Vreau să ascult piesa.

PROLOG

Pentru a noastră tragedie
Rugămu-ne de îndurare
Şi vă cerem ascultare.
(Iese.)

HAMLET

E oare un prolog sau deviza de pe un inel?

OFELIA

E scurt, măria-ta.

HAMLET

Ca şi dragostea femeii.
(Intră doi actori: un rege şi o regină.)

REGELE DIN PIESĂ

De treizeci de ori al lui Apollo car
A dat ocol abisului sărat
Al lui Neptun precum şi l-al lui Tellus
Tărâm rotund. Şi treizeci de duzini
De luni, cu-a lor lumină de-mprumut
Trecut-au tot de-atâtea ori prin lume
De când prin dragoste-ale noastre inimi
Şi mâinile prin nuntă ni-s unite
Cu cele mai sfinţite legături.

REGINA DIN PIESĂ

O, soarele şi luna de ne-ar da
Să numărăm ocolurile lor,
De tot atâtea ori ca pân-acum,
Nainte de-a se stinge dorul nostru!
Vai mie, însă: eşti bolnav de-o vreme
Şi-atât de abătut şi de schimbat,
Că mă-nspăimânt. Şi totuşi spaima mea
Nu trebuie, stăpâne, să-ţi dea grijă;
Că frica şi iubirea la femei
Se cumpănesc întru nimic şi-n totul.
Tu ştii, iubirea mea ţi-a dat dovezi,

De-o seamă-mi sunt şi dragostea şi frica
Şi-acolo unde dragostea e mare
Se schimbă-n teamă cea mai mică grijă
Şi-acolo unde temerile cresc
Sporeşte şi iubirea deopotrivă.
REGELE DIN PIESĂ
Simt, dragoste, c-am să te las curând;

Puterile treptat mă părăsesc,
Iar după moartea mea tu vei trăi
Pe lumea asta mândră, prea cinstită
Şi răsfățată. Poate s-ai şi parte
De-un soț blajin.
REGINA DIN PIESĂ
O, cruță-mă, te rog!
O nouă dragoste ar fi trădare,
Blestem asupră-mi soț urmaş de-mi iau,
Că nimeni nu nunteşte-a doua oară
De n-a ucis pe mirele dintâi.
HAMLET
(aparte) Amar pelin, amar pelin.
REGINA DIN PIESĂ
Temeiul unei cununii de-a doua
Nu-i dragostea, ci numai socoteala,
Pe soțul mort l-ucid a doua oară
Când celalt soț în pat m-o săruta.
REGELE DIN PIESA
Te cred că spui doar gândul ce-l gândeşti;
Dar noi uităm ades ce-am hotărât.
Căci scopu-e doar un rob al amintirii;
Pornit cu-avânt, dar prea plăpând din fire:
Un fruct necopt, legat de creanga sa,
Ce cade singur când a dat în pârg.
Căci noi pe noi uităm a ne plăti
De datoria ce ne-o datorăm.
Ce-n toiul patimii ne-am pus în gând,
Când patima s-a stins, s-a dus şi gândul.
În focul lor, dureri şi bucurii
Îşi mistuie şi tâlcul şi ființa:
Când bucuria-n voie se răsfață,
Atunci durerea mai amarnic plânge,
Iar jalea râde, râsul jeluieşte
La cea mai ne-nsemnată întâmplare
Pământul nu-i ciudat, nici veşnic nu-i;
Cum trece dragostea, norocul trece,
Nu ştim care din noi călăuzeşte.
Când cade-un om de seamă, ai lui zboară;
Calicu-ajuns, duşmanii-l îndrăgesc.
Iar dragostea se ține de noroc:
Nu duce lipsă de prieteni omul
Când el nevoie n-are de nimic,

Dar cel ce-i pune totuşi la-ncercare
Când e-n impas, duşmani şi i-a făcut.
Dar vorba ca să n-o schimb şi să-nchei,
Voința, soarta-aşa ni-s dezbinate:
Întâi zadarnic stăm şi plănuim
Că tot ce plănuim e spulberat;
Al nostru-i gândul, nu şi-nfăptuirea-i
Dar moară-ți soțul, mort îți e şi gândul.
REGINA DIN PIESĂ
Să n-am de pâine şi lumină parte,
De somn şi voioşie zi şi noapte,
Să-mi fie crez şi dor doar deznădejdea,
Şi-un trai de schivnic pus în fiare soarta-mi.
Năpasta-n fața căreia păleşte
Al bucuriei chip, să iasă-n calea
A tot ce mi-am dorit, să-l nimicească.
Pedeapsă veşnică să cadă-asupră-mi
Aci şi dincolo de lume, dacă
O dată văduvă, mă fac mireasă.
HAMLET
Dar dacă nu se ține de cuvânt!
REGELE DIN PIESĂ
Greu jurământ. Mă lasă, dragă, singur,
Mi-e duhul tulbure şi-aş vrea o clipă
Să uit în somn povara zilei.
REGINA DIN PIESĂ
Dormi
Şi fie somnul leagăn minții tale
Iar ceasul rău, departe-n veci de noi.
(Iese.)
HAMLET
Cum vi se pare piesa, doamnă?
REGINA
Cred că regina face prea multe jurăminte.
HAMLET
Da, dar îşi va ține cuvântul.
REGELE
Cunoşti subiectul piesei? Nu e nimic supărător?
HAMLET
Nu, nu, ei nu fac altceva decât să glumească. O otrăvire în gluma. Nu poate jigni pe nimeni.
REGELE
Cum se numeşte piesa?

HAMLET

Capcana de şoareci. Cum? Bineânțeles la figurat. Piesa înfățişează un omor ce s-a întâmplat la Viena. Pe duce îl cheamă Gonzago şi pe soția sa Baptista. Veți vedea îndată că e o ticăloşie fără seamăn. Dar ce ne pasă nouă? Pe maiestatea-voastră şi pe noi, cei cu suflete curate, nu ne atinge cu nimic. Gloaba împunsă n-are decât să zvârle, noi ne ținem bine în şa.

(Intră Lucianus.)

Acesta e un oarecare Lucianus, nepotul regelui.

OFELIA

Ce bine joci rolul corului, măria-ta.

HAMLET

Aş putea tălmăci ce se petrece între tine şi iubitul tău numai de-aş vedea jocul păpuşilor.

OFELIA

Vai! ce înțepător eşti, stăpâne! Ce înțepător!

HAMLET

Te-ar costa un geamăt ca să-mi toceşti vârful.

OFELIA

Încă şi mai bine şi mai rău.

HAMLET

Aşa sunt soții... începe o dată, ucigaşule! Lasă strâmbăturile astea, blestemate şi începe! Haide! Corbul răguşit croncăne a răzbunare

LUCIANUS

Când negru, aprigi mâini, prielnic ceas,
Prilej sosi, otravă descântată,
Şi-n preajmă nici un suflet viu rămas.
Tu, zeamă puhavă şi-amestecată,
Din buruieni culese-n miez de noapte,
De trei afurisenii-nveninată
Şi de trei ori spurcată de Hecate
Cumplita-ți vrajă-n trup şi sănătate.

(Toarnă otravă în urechea celui adormit.)

HAMLET

Îl otrăveşte în grădină, ca să-i ia coroana. Îl cheamă Gonzago. Povestea e adevărată şi scrisă într-o italiană aleasă. Veți vedea îndată cum câştigă ucigaşul iubirea soției lui Gonzago.

OFELIA

Regele se ridică.

HAMLET

Cum? Se sperie de un foc de paie?

REGINA

Cum se simte stăpânul meu?

POLONIUS

Încetați jocul!

REGELE

Aduceți lumini! Haideți!

POLONIUS

Lumină, lumină, lumina!

(Ies cu toții în afară de Hamlet şi Horațio.)

HAMLET

Tu laşi să geamă ciuta săgetată,
Să zburde cerbul teafăr cât o vrea.
Pe când plâng unii, alții se desfată:
Aşa e lumea de când este ea.

Dacă soarta va fi vitregă cu mine de aci încolo, nu crezi oare, domnul meu, că stihurile acestea cu o pădure de pene la pălărie şi cu doi trandafiri de Provența pe pantofii mei m-ar putea face să fiu primit într-o trupă de actori?

HORAȚIO

La partea jumătate.

HAMLET

Ba pe de-a-ntregul.
Că tu, prietene, mă crezi,
Acest regat părăginit
Ce-a fost de Dumnezeu iubit
E stăpânit de-o... bufniță.

HORAȚIO

Nu strica dacă-i punea-i o rimă.

HAMLET

O, dragul meu Horațio, pun rămăşag o mie de galbeni pe spusele stafiei. Văzut-ai ceva?

HORAȚIO

Foarte bine, măria ta.

HAMLET

Când a fost vorba de otravă.

HORAȚIO

Am băgat de seamă.

HAMLET

Aha! Haide, să vină muzica!
Să vie flautiştii!
Căci piesa dacă regelui nu-i place
Desigur că i-a displăcut şi pace!

Să vie muzica!

(Intră Rosencrantz şi Guildenstern.)

GUILDENSTERN

Bunul meu stăpân, îngăduie-mi să-ți spun un cuvânt.

HAMLET

Şi o întreagă poveste, domnul meu.

GUILDENSTERN

Regele, stăpâne...

HAMLET

Ce i s-a întâmplat, domnul meu?

GUILDENSTERN

S-a retras în odăile sale nespus de tulburat.

HAMLET

Din pricina băuturii?

GUILDENSTERN

Nu, măria ta, din pricina mâniei.

HAMLET

Ar fi fost cu mult mai înțelept dacă ai fi împărtăşit aceasta medicului său, fiindcă nu m-aş încumeta eu să-i dau o curățenie, s-ar putea să se înfurie şi mai rău.

GUILDENSTERN

Stăpâne, fii bun şi pune oarecare rânduială în vorbă şi nu te abate atât de tare de la cele ce am să-ți spun.

HAMLET

Iată, m-am domolit, domnul meu; vorbeşte.

GUILDENSTERN

Regina, mama măriei tale, cu sufletul plin de durere, m-a trimis încoace.

HAMLET

Fii binevenit!

GUILDENSTERN

Nu, bunul meu stăpân, curtenia aceasta nu e tocmai nimerită. Dacă binevoieşti să-mi dai un răspuns bine chibzuit, am să împlinesc porunca mamei măriei tale; iar dacă nu, să-mi fie cu iertare, am să mă înapoiez, punând capăt însarcinării mele.

HAMLET

Nu pot, domnul meu.

GUILDENSTERN

Ce anume, stăpâne?

HAMLET

Să-ți dau un răspuns bine chibzuit. Nu sunt teafăr la minte. Dar, domnul meu, dacă-i vorba de un răspuns aşa

cum sunt eu în stare, oricând la porunca domniei tale, sau, mai bine zis, a mamei. Destul acum, să trecem la fapte. Ziceai că mama...

ROSENCRANTZ

Purtarea măriei tale a uimit-o şi a umplut-o de mâhnire.

HAMLET

Nemaipomenit e fiul ăsta care e în stare să-şi uimească în aşa hal mama! Dar această uimire a mamei nu are nici o urmare? Spune!

ROSENCRANTZ

Doreşte să stea de vorbă cu măria-ta în iatacul său, înainte de culcare.

HAMLET

Ne vom supune, chiar de-ar fi de zece ori mama noastră. Mai doreşti şi altceva?

ROSENCRANTZ

Stăpâne, într-o vreme țineai la mine.

HAMLET

Şi mai țIN şi acum, o jur pe aceste scule apucătoare şi hoațe. *(Îşi arată mâinile.)*

ROSENCRANTZ

Bunul meu stăpân, care e pricina tulburării tale? Îți fereci singur lanțurile, când îți ascunzi necazurile față de un prieten.

HAMLET

Nu. Înainte de loc, domnul meu.

ROSENCRANTZ

Cum se poate? Când regele însuşi te numeşte moştenitor la tronul Danemarcei?

HAMLET

Da, domnul meu, dar până ce creşte iarba... zicătoarea s-a cam învechit.

(Intră actorii cu flaute.)

HAMLET

Ah, flaute! Dați-mi unul să-l văd. Şi, ca să isprăvesc cu voi...

(lui Guildenstern). De ce tot îmi dai târcoale, de parc-ai vrea să mă prinzi în laț?

GUILDENSTERN

O, dacă datoria mă face prea îndrăzneț, dragostea mă face nepoliticos?

HAMLET

Nu prea înțeleg. Vrei să cânți cu flautul ăsta?

GUILDENSTERN
Nu pot, stăpâne.
HAMLET
Te rog eu.
GUILDENSTERN
Crede-mă că nu pot.
HAMLET
Te rog din suflet.
GUILDENSTERN
Nu ştiu nici măcar să-l mânuiesc, măria ta.
HAMLET
E la fel de uşor cum ar fi să minți. Potriveşte degetul cel mare şi celelalte patru degete pe aceste găurele; pune-l la gură şi suflă în el; şi flautul va viersui cea mai încântătoare muzică. Uite, acestea sunt clapele.
GUILDENSTERN
Dar nu-i pot smulge nici un sunet armonios.
HAMLET
Vrei să mă faci să cânt, vrei să arăți că-mi cunoşti strunele; vrei să smulgi până şi inima tainei mele, vrei să mă faci să vibrez de la nota cea mai joasă până la cea mai înaltă. Acest micuț instrument e plin de melodii, de sunete minunate, şi totuşi nu-l poți face să vorbească. La naiba, cum îți închipui că sunt mai uşor de mânuit decât un fluier? Poți să mă iei drept orice fel de instrument, oricât m-ai suci, tot n-ai să mă faci să cânt. Dumnezeu să te aibă în pază, domnul meu.
(Reintră Polonius.)
POLONIUS
Stăpâne, regina vrea să-ți vorbească numaidecât.
HAMLET
Vezi norul acela în chip de cămilă?
POLONIUS
Pe sfânta liturghie, într-adevăr, e întocmai ca o cămilă.
HAMLET
Eu găsesc că seamănă cu o nevăstuică.
POLONIUS
Este adus de spate ca o nevăstuică.
HAMLET
Sau ca o balenă?
POLONIUS
Chiar ca o balenă.
HAMLET

Atunci, am să vin îndată la mama. Oamenii ăştia mă scot din sărite. Vin îndată.

POLONIUS

Mă duc să-i spun.

(Iese Polonius.)

HAMLET

Îndată, e uşor de zis. Prieteni, lăsați-mă singur.

(Ies Rosencrantz, Guildenstern, Horațio etc.)

HAMLET

Acum e ceasul vrăjilor de noapte,
Când cască cimitirile, când iadul
Răsuflă-a molimă-ntr-această lume
Acum aş bea şi sânge cald, aş face
Vreo faptă-atât de rea, că ziua însăşi,
Văzând-o, s-ar cutremura. Tăcere.
M-aşteaptă mama. Inimă, nu-ți pierde
Adevărata fire. Nu lăsa
Să intre sufletul lui Nero-n pieptu-mi.
Pot fi chiar crud, dar nu neomenos:
Să am pumnale-n glas, dar nu şi-n mâini.
Fățarnic fie-mi sufletul şi graiul
Şi-oricât de aspru-n vorbe-aş veşteji-o,
Tu, suflete, nu-ngădui vreodată
Cuvântu-mi să-l pecetluiesc prin faptă.

(Iese.)

SCENA 3

O *sală în castel. Intră regele.*
Rosencrantz şi Guildenstern

REGELE

Nu-mi place şi găsesc că nu-i cuminte
Să las frâu slobod nebuniei lui.
Fiți gata deci. Vă pregătesc solia,
Iar el vă va-nsoți în Englitera;
Nu pot să-ngădui ceas de ceas în preajmă-mi
Amenințările smintelii lui.

GUILDENSTERN

Ne pregătim de drum. E pentru noi
O sfântă şi pioasă datorie
Să ne-ngrijim de mântuirea-atâtor
Şi-atâtor inşi a căror vieți şi pâine
Sunt strâns legate de măria-ta.

ROSENCRANTZ
Şi-un om de rând şi singur e ținut
Din toată vlaga sufletului său
Să-şi apere de nimicire viața.
Cu-atât mai mult acelui de-a cărui soartă
Ființa tuturora-i strâns legată.
Când moare-un rege, el nu moare singur:
Ca o vâltoare, trage după sine
Tot ce-i prin jur. E-o roată uriaşă
De culmea celui mai nalt munte prinsă
Şi de-ale cărei spițe mari lipite-s
Mărunte amănunte fără număr.
Când cade roata, micile făpturi
Se prăvălesc — urmare ne'nsemnată —
În vuietul ruinii. Totdeauna,
Când regele suspină, țara geme.
REGELE
Gătiți-vă pentru-acest grabnic drum,
Vă rog; am hotărât să stăvilesc
Această spaimă care prea de tot
A luat-o razna.
ROSENCRANTZ şi GUILDENSTERN
Vom fi gata, sire.
(Rosencrantz şi Guildenstern ies. Intră Polonius.)
POLONIUS
Se-ndreaptă spre iatacul mamei sale,
Stăpâne. Eu voi sta după perdea
S-aud tot ce-şi vorbesc. Mă țin chezaş
Că ea-l va dojeni cu mare-asprime.
Dar cum ai spus — şi prea-nțelept grăit-ai —
Un alt ascultător, nu numai mama
— Căci mama e firesc părtinitoare —
Să tragă cu urechea din loc sigur.
Rămâi cu bine, ocrotitorul meu;
'Nainte de ora stingerii mă-ntorc
Să-ți spun tot ce-am aflat.
REGELE
Îți mulțumesc.
(Iese Polonius.)
Păcatu-mi râncezit la cer duhneşte.
Blestemul cel mai vechi apasă asupră-i:
Uciderea de frate! Să mă rog
Aş vrea şi nu pot. Tare mi-e dorința

Şi vrerea mi-e la fel de tare, totuşi
Păcatul îmi înfrânge năzuința
Şi ca un om aflat între ispite
Potrivnice, nu-ncep nu-ncep nimic şi preget,
Din două n-alegând nici una. Cum?
De-ar fi această blestemată mână
De sângele de frate îngroşată,
Au n-are cerul blând destule ploi
S-o spele albă ca zăpada? Oare
La ce-o fi bună mila dacă nu
Să-nfrunte chipul crimei? Ce e ruga,.
De nu-i puterea ceea îndoită
De-a ne feri nainte de păcat
Şi-a ne ierta apoi după cădere?
Să cercetez. Am săvârşit păcatul.
Ce fel de rugă mi se potriveşte?
„Şi iartă-mi, Doamne, mârşava mea crimă."
Dar asta nu se poate, câtă vreme
Mai sunt în stăpânirea-acelor lucruri
Ce-mpinsu-m-au să fac omor, şi-anume
Regina mea, trufia-mi şi coroana.
Poți fi iertat păstrându-ți rodul crimei,
Pe căile piezişe ale lumii
Păcatul poate, cu-aurita-i mână,
S-abată şi dreptatea de la țelu-i,.
Şi-ades văzut-am mârşavu-i câştig,
A legii hotărâre cumpărând-o.
Acolo sus nu-i însă tot aşa,
Nu-ncap acolo măsluieli, acolo
Se merge fără greş cu cercetarea,
Iar noi, de față cu-ale noastre fapte
Ce rânjetul şi chipul şi-l arată,
Siliți suntem a ne mărturisi.
Atuncea? Ce mai am? Doar pocăința?
S-o-ncerc ce poate. Ce nu poate oare?
De însă nu mă pot căi, e vană.
Cât sunt de slab! O, gând ca moartea negru,
O, suflet încleiat care te zbați
Să scapi, şi totuşi tot mai mult te-nclei!
O, îngeri, ajutor! fie-vă milă;
Jos, voi, genunchi semeți, până-n pământ,
Tu inimă de-oțel, te fă plăpândă
Ca trupuşorul unui nou-născut.

Dar poate totul va fi bine.
(Îngenunche şi se roagă. Intră Hamlet.)
HAMLET
Acum ar fi s-o fac. E-n rugăciune.
Acum e clipa. Şi se duce-n ceruri.
Şi astfel mă răzbun.
Să chibzuiesc.
Un ticălos ucisu-l-a pe tata
Şi singurul său fiu, eu, îl trimit
Pe ticălos în cer.
Nu-i răzbunare asta, ci răsplată.
El l-a răpus, cumplit, pe tatăl meu
Îngreuiat de masă, cu păcate
În plină floare, ca-nflorirea-n mai,
Şi cât de mari, o ştie numai cerul,
Dar după-mprejurări, şi-a mea părere
Sunt grele foarte, atunci, drept răzbunare...
Când tocmai sufletu-i, curat prin rugă,
De moarte-i pregătit, eu îl ucid.
Nu.
Stai, spadă, că vei fi cu mult mai crudă
Beat-mort sau în turbare când o fi,
În patu-i de incest şi desfătare
La jocuri, blestemând, şi-n orice stări
Ce nu-l gătesc de mântuire, — atunci îl
Izbeşti să dea cu tălpile de cer,
Iar sufletu-i cel blestemat să fie
Mai negru decât iadu-n care intră.
M-aşteaptă mama. Leacul ăsta doar
De-ţi mai lungeşte zilele bolnave.
(Iese.)
REGELE *(ridicându-se)*
Cuvântu-mi zboară, gândul mi-e stingher,
Cuvinte fără gând n-ajung la cer.
(Iese.)

SCENA 4
Iatacul reginei. Intră regina şi Polonius

POLONIUS
Soseşte-ndată. Spune-i răspicat
Că poznele-i au întrecut măsura.
Că scut ai stat între-a măriei sale

Mânie şi Hamlet.
M-ascund acolo. Te rog, fii aspră.
HAMLET
(în culise) Mamă, mamă, mamă!
REGINA
N-ai grijă. Ţi-am făgăduit. Acum
Retrage-te. L-aud că vine.
(Polonius se ascunde după perdea. Intră Hamlet.)
HAMLET
Ei, mamă, despre ce e vorba?
REGINA
Hamlet, jignit-ai greu pe tatăl tău.
HAMLET
Jignit-ai, mamă, greu, pe tatăl meu,
REGINA
Ia seama, nu-mi răspunde fără rost.
HAMLET
Ia seama, nu-ntreba fără ruşine.
REGINA
Hamlet, ce-nseamnă asta?
HAMLET
Care asta?
REGINA
Uiţi cine sunt?
HAMLET
Pe sfânta cruce, nu!
Regină eşti, iar azi nevasta chiar
A fratelui bărbatului dintâi,
Iar din păcate, însăşi mama mea.
REGINA
Prea bine, atunci am să-ţi trimit pe cei
Ce se pricep cum trebui să-ţi vorbească.
HAMLET
Şezi jos şi n-ai să mişti din loc 'nainte
Să-ţi pun în faţă o oglindă-n care
Ai să te vezi aproape-aşa cum eşti.
REGINA
Ce vrei să faci? Să mă omori? Săriţi, săriţi!
POLONIUS Ce s-a-ntâmplat? Săriţi, săriţi!
HAMLET
(scoţând sabia)
Un şobolan! Pe-un galben, că e mort!
(Împunge cu sabia prin draperie.)

POLONIUS
Am fost ucis!
REGINA
O, Doamne, ce-ai făcut?
HAMLET
Nici eu nu ştiu. Nu-i regele, cumva?
REGINA
Ce crâncenă şi ce cumplita faptă!
HAMLET
Aproape-aidoma, o, scumpă mamă,
Cât să ucizi un rege şi pe urmă
Să te măriți cu însuți al său frate.
REGINA
Cât să ucizi un rege?
HAMLET
Doamnă, da,
Aşa am spus. Iar tu, rămâi cu bine,
Biet prost, cutezător şi nepoftit.
Te-am luat drept altul, care ți-e stăpânul.
Primeşte-ți soarta. Te-ai încredințat
Că-i primejdios să prea te afli-n treabă.
De ce-ți frângi, mamă, mâinile? Destul.
Şezi la un loc, şi lasă-mă să-ți frâng
Eu inima. Şi-aşa voi face dacă
Făcută nu-i din prea vârtos aluat
Şi dacă blestemata-obişnuință
N-a oțelit-o în aşa măsură
Că nu-i fior s-o poată-nduioşa.
REGINA
Dar ce-am făcut că-ngădui limbii tale
Să-mproaşte-n mine cu venin?
HAMLET
O faptă
Ce veştejeşte harul şi bujorii
Sfielii, iar virtutea o numeşte
Fățărnicie, smulge şi coroana
De trandafiri a dragostei curate
Şi-n locul ei aşază doar buboaie.
Din sfântul legământ al cununiei
Un jurământ de cartofor ea face,
E-o faptă care smulge însuşi duhul
Din trupul legii, şi-n şirag de vorbe
Credința ne-o preschimbă.

Se-nroşeşte
Şi faţa cerului şi chiar această
Plămadă deasă cu-al ei jalnic chin
Doar auzind de ea se-mbolnăveşte
Ca-n faţa judecăţii de apoi.
REGINA
Vai mie, oare ce am săvârşit
De tuni şi fulgeri astfel împotrivă-mi?
HAMLET
Priveşte-acest portret şi-acestălalt,
În care cei doi fraţi sunt zugrăviţi.
Cât farmec, vezi-l, e pe chipu-acesta:
Cu părul inelat al lui Hiperion,
Cu fruntea parcă a lui Jupiter,
Cu ai lui Marte ochi poruncitori
Şi plini de-ameninţare, şi-o statură
Asemeni celei a lui Hermes, crainic
Văzut sub cer, pe-o culme pogorât.
O-ntruchipare şi o plăsmuire
De parcă zeii toţi şi-au pus pecetea
S-arate lumii ce-nsemnează-un om.
Acesta fost-a soţul râu. Şi-acum
Priveşte-l şi pe celalt: ca neghina-i
Ce creşte-n spicul-frate şi-l usucă.
N-ai ochi? Ai fost în stare să cobori
Măreţul munte dătător de viaţă
Şi-n mlaştina-asta să te-nfunzi? N-ai ochi?
Nu poţi să spui că-i vorba de iubire,
C-al sângelui pojar, la vârsta ta
S-a stins, s-a cuminţit. Ce cuminţenie
E asta însă care te-a-ndemnat
Să cazi de unde-ai fost la ce-ai ajuns?
Desigur, ai simţire, căci altminteri
Nu te-ai putea mişca. Simţirea-ţi însă
Lovită-i de dambla. Nici nebunia
Nu poate rătăci-n aşa măsură,
Căci niciodată simţul nu-i robit
Cu totul, ci-şi păstrează oarecare
Putinţă de-a alege, ce-i slujeşte
Să poată osebi măcar atât.
Ce drac a fost cel ce te-a păcălit
De parcă te-ai jucat de-a baba oarba?
Ochi fără simţuri, simţuri fără văz.

Auz lipsit de mâini, de ochi, mirosul
Lipsit de toate, nici chiar un crâmpei
Beteag al unui simț nevătămat
Nu poate-n gropi să dea așa!
O, tu, rușine! unde ți-e roșeața?
Tu, iad în răzvrătire, dacă poți
Și-n oasele unei femei trecute
Să clocotești așa, dă voie-atunci
Și-nflăcăratei tinereți, în focu-i
Virtutea ca pe-o ceară s-o topească.
Ruşinea nu mai este nicăieri
Când patima-asmuțită, dând năvală,
Aprinde chiar şi gheața, care arde
Atât de tare-ncât din judecată
Își face o codoașă.
REGINA
Încetează, Hamlet.
Ai îndreptat a mea privire
Spre-adâncurile sufletului meu
Şi văd în el atâtea negre pete,
Ce n-au să iasă.
HAMLET
Nu, dar să trăiești
În rânceda sudoare-a unui pat
Soios şi puhav, să mi te dezmierzi,
Să te desfeți în cocina spurcată...
REGINA
Nu-mi mai vorbi așa, Hamlet, o, nu!
În sufletu-mi cuvintele-ți pătrund,
De parcă sunt pumnale ascuțite.
O, drag Hamlet, nu-mi mai vorbi așa!
HAMLET
Un ticălos şi-un ucigaş, un rob
Ce nici a mia parte nu-i din cel
Ce-a fost stăpânul tău. Un măscărici
De regi, pungaş de sceptre şi de tronuri,
Şi care fură de pe raft coroana
Cea fără preț şi-o bagă-n buzunar!
REGINA
O, cruță-mă, Hamlet!
HAMLET
Un rege
De Vicleim, în petice şi zdrențe...

(Intră Duhul.)
O, scapă-mă, şi-asupra mea deschide-ţi
Aripile, ceresc ocrotitor.
Sfinţita-ţi faţă, spune-mi, ce doreşte?
REGINA
Vai mie, e nebun.
HAMLET
Nu vii cumva să-ţi mustri fiul care
Tot zăbovind îşi iroseşte vremea
Şi patima, lăsând neîndeplinită
Cumplita faptă a poruncii tale?
O, spune-mi!
DUHUL
Nu uita că vin la tine
Doar ca s-ascut imboldul tău tocit.
Dar iată deznădejdea mamei tale:
Fii scut între-al ei suflet zbuciumat
Şi-a ei fiinţă. În trupurile slabe
Gândirea bântuie mai cu putere.
Vorbeşte-i, Hamlet.
HAMLET
Ce-i cu tine, mamă?
REGINA
Cu tine ce-i, vai mie!
Că stai aşa cu ochii ţinta-n gol
Vorbind văzduhului cel fără trup?
Sălbatic gând în ochii tăi pândeşte
Şi ca ostaşii-n somn când sună-alarma
Stau firele-ţi de păr în cap zbârlite.
De parcă-au prins viaţă. Dragă Hamlet,
Pe arşiţa şi focul urii tale
Revarsă unda rece a răbdării.
La ce te uiţi?
HAMLET
La el mă uit, la el!
Priveşte-l cum ne fulgeră din ochi
Şi cât de palid e! Dreptatea lui
Unită cu-al său chip, ar fi în stare,
De ar vorbi, să mişte şi o piatră.
O, nu, nu te uita la mine. Nu vreau
Să fiu clintit din aspra-mi hotărâre
De ochii-ţi trişti. Iar ce-am de gând să fac
Şi-ar pierde-atunci adevărata-i faţă.

Şi-n loc de sânge-ar curge numai lacrimi.
REGINA
Dar cui îi spui acestea toate, Hamlet?
HAMLET
Nu vezi nimic?
REGINA
Nimic, şi totuşi văd
În jurul nostru tot ce-i de văzut.
HAMLET
Şi nici n-ai auzit nimic?
REGINA
Nimic,
Afară de noi înşine şi-atât.
HAMLET
Dar uite-l, vezi cum se depărtează,
Pe tatăl meu, ca-n viaţă-nveşmântat,
Şi cum se duce, iată-l, prin portal.
(Iese Duhul.)
REGINA
E născocirea minţii tale doar:
În astfel de deşarte plăsmuiri
E foarte iscusită nebunia.
HAMLET
Cum? Nebunia?
Dar pulsu-mi bate aidoma cu-al tău,
Măsura lui e-a însăşi sănătăţii
Şi ce-am rostit nu-s vorbe de nebun;
Încearcă-mă, să vezi că-ţi spun din nou
Aceleaşi spuse fără să-mi pierd şirul.
Pe sfântul har, o, mamă, nu-ţi aşterne
Acest balsam adormitor pe suflet,
Că nu păcatul tău, ci nebunia-mi
Vorbeşte aşa. Pe locu-nsângerat
O pieliţă subţire-ar prinde coajă,
Sub care însă nevăzut puroiul
Ar cotropi lăuntrul putrezit.
Tu spovedeşte-te dumnezeirii,
Fereşte-te de-a mai cădea-n ispită
Şi pocăieşte-te. Gunoiul nu-l întinde
Pe bălării ca să le-ngraşi mai tare.
Şi, mamă, îţi mai cer să-mi ierţi virtutea.
Că-n aste vremi ce gâfâie-n plăceri,
Virtutea însăşi trebuie să ceară

Iertare viciului şi să-ngenunehe
În faţa lui s-o lase să-l ajute.
REGINA
O, Hamlet, mi-ai frânt inima în două.
HAMLET
Aruncă partea-i rea, ca să trăieşti
O viaţă mai curată cu cealaltă.
Deci, noapte bună. Nu te duce însă
În patul unchiului. Fii ca şi cum
Ai fi virtuoasă, chiar de n-ai virtute,
Căci monstru-acesta-obişnuinţa, care
Simţirea toată ne-o mănâncă, este
Un diavol nărăvit, dar şi un înger,
Ce faptelor frumoase deopotrivă
Le dă veşminte lesne de purtat.
Tu stăpâneşte-te la noapte. Mâine
Cu-atât mai lesne te vei stăpâni,
Şi-aşa-ţi va fi mereu tot mai uşor,
Căci stă-n puterile obişnuinţii
Să schimbe-aproape şi tiparul firii,
Chiar şi pe diavol să îl stăpânească,
Sau ca prin farmec chiar să îl alunge.
Deci înc-o dată, noapte bună, mamă,
Iar când nevoia binecuvântării
Se va trezi şi-n tine, am să-ţi cer
La rându-mi binecuvântarea ta.
(Arătându-l pe Polonius.)
Cât despre domnu-acesta, mă căiesc;
Dar asta-a fost a cerului voinţă:
Prin el pe mine şi pe el prin mine
Să ne lovească. Fost-am slujitorul
Şi biciul hotărârilor cereşti.
Mă voi griji de el şi-am să răspund
De moartea lui. Deci noapte bună iar,
Şi de-am fost crud, am fost spre-a fi milos…
Începe rău — dar fi-va şi mai rău.
O vorbă încă, mamă.
REGINA
Ce să fac?
HAMLET
Nimic din tot ce te-am rugat, fireşte.
Tu lasă-l iar pe regele cel puhav
În patul său să te ademenească,

De-obraji să te ciupească ştrengăreşte,
Să-ți zică şoricelul lui iubit,
Şi-n schimbul unor scârnave săruturi
Sau pipăieli prelinse pe grumaz
Cu degetele lui afurisite,
Destăinuieşte-i adevărul tot
Şi-anume că nu sunt nebun de loc,
Ci numai mă prefac. I-ar prinde bine.
Căci numai o regină cumpătată,
Frumoasă şi cuminte, n-ar fi în stare
S-ascundă de-un motan, de un liliac
Şi de-un broscoi o ştire ca aceasta.
Că altul cine-ar mai putea s-o facă?
Şi-n ciuda judecății şi a tainei
De care eşti şi tu legată, suie
Pe-acoperişuri şi deschide coşul,
Dă drumul păsărilor să-şi ia zborul
Şi-asemenea maimuții din poveste
Tu bagă-te în coş, să vezi cum e,
Şi frânge-ți gâtul.
REGINA
Fii sigur: dacă vorbele-s făcute
Din răsuflare, iar suflarea dacă
Din viață e făcută, nu am viață
Să pot sufla o vorbă din ce-ai spus.
HAMLET
Eu trebuie să plec în Englitera. Ştiai?
REGINA
Uitasem, vai! S-a hotărât aşa.
HAMLET
Scrisorile au fost pecetluite,
Cei doi colegi ai mei, în cari mă-ncred
Ca-n două vipere colțate, duc solia.
Ei trebuie să-mi netezească drumul
De-a dreptul în capcană. Treaba lor.
Căci jocul e să-i faci să sară-n aer
Cu pocnitoarea lor cu tot pe meşteri
Şi rău mi-ar merge de n-aş izbuti
Să sap de-un cot pe dedesubtul minei
Şi-n lună pe mineri să-i năpustesc.
O, ce plăcut să vezi că se-ntâlnesc
Pe-aceeaşi matcă două vicleşuguri.
(Arată spre Polonius.)

Cu omul ăsta-ncep să-mi fac de drum,
Să-l duc târâş deci pe burtos alături.
Cu bine mamă. Sfetnicul acesta
Ce-n viaţă-a fost flecar şi nătărău
Şi cam mişel, acum, într-adevăr,
E liniştit, tăcut şi foarte grav.
Pofteşte, domnul meu, să isprăvim
Iar ţie, noapte bună, mamă.
(Ies unul într-o parte, celălalt într-alta, Hamlet târându-l pe Polonius.)
CORTINA

ACTUL IV

SCENA 1
O *sală în castel. Intră regele, regina, Rosencrantz şi Guildenstern*

REGELE
Suspinele şi gemetele tale
Au tâlc. Împărtăşeşte-mi-l şi mie:
Sunt dornic să-nţeleg.
Dar fiu-ţi unde-i?
REGINA
(către Rosencrantz şi Guildenstern) Lăsaţi-ne, vă rog, o clipă singuri.
(Rosencrantz şi Guildenstern ies.)
Stapâne drag, ah, ce-am văzut azi-noapte!
REGELE
Gertrudo, ce-ai văzut? Hamlet ce face?
REGINA
Nebun ca marea şi ca vântul când
Dezlănţuite se măsoară-n luptă:
În furia lor oarbă, auzind
Ceva mişcându-se după perdele,
Şi-a tras din teacă sabia strigând:
„Un şobolan, un şobolan!" şi-n spaima-i
Descreierată, l-a ucis pe bietul
Bătrân, pe care nici nu l-a văzut.
REGELE
Cumplită faptă, — aveam aceeaşi soartă
În locul lui dacă eram acolo.

Dar libertatea lui ne ameninţă
Pe amândoi, pe mine, pe-orişicine.
Cum oare voi răspunde de această
Ispravă sângeroasă? Toată vina
Asupră-mi va cădea, că n-am ştiut
Să-l ţin din scurt, să-l depărtez la vreme
Pe tânărul acesta scos din minţi.
Dar dragostea mi-era atât de mare,
Că seama nu mi-am dat ce trebuia
Să fac. Întocmai cum un om bolnav
De-o boală ruşinoasă şi-o ascunde
Pe când ea-i roade măduva fiinţei.
Dar unde oare s-o fi dus Hamlet?
REGINA
S-ascundă trupul cel ucis de el,
Pe care-l plânge-n nebunia lui;
Căci sufletul, ca aurul în zgură,
Se-arată-n toată curăţia lui.
REGELE
Să mergem, o, Gertruda mea,
Şi-n zori îl vom porni de-aci-n corabie,
Când soarele de munte se atinge
Iar fapta-i mârşavă o voi ierta
Şi-o voi acoperi cu dibăcia
Şi cu puterea-mi toată. Guildenstern!
(Reintră Rosencrantz şi Guildenstern.)]
Prieteni, mergeţi, luaţi-vă-ajutoare:
Hamlet, în nebunia-i, pe Polonius
L-a omorât şi l-a târât afară
Din camera reginei. Căutaţi-l
Vorbiţi-i blând şi duceţi mortul trup în
Capelă. Dar vă rog, cât mai degrabă.
Şi-acum, Gertrudo, cheamă din prieteni:
Pe cei mai înţelepţi, să le-arătăm
Ce-avem de gând şi ce s-a întâmplat
Atât de făr' de veste. Defăimarea,
A cărei şoaptă lumea o străbate
Precum şi-atinge tunul ţinta lui
Cu-mpuşcătura sa ucigătoare,
De data asta numele să-mi cruţe,
Lovind zadarnic în văzduh. O, vino;
Mi-e sufletu-ngrozit şi dezbinat.
(Ies.)

SCENA 2

O *altă sală în castel. Intră Hamlet.*

HAMLET

L-am pus la păstrare.

ROSENCRANTZ, GUILDENSTERN

(de afară) Hamlet! Prințe Hamlet!

HAMLET

Ce e larma asta? Cine-l strigă pe Hamlet? A! Iată-i ca vin. *(Intră Rosencrantz şi Guildenstern.)*

ROSENCRANTZ

Stăpâne ce-ai făcut cu trupul mort?

HAMLET

Ce? Una cu pământul; era rudă
Cu pulberea, căci se trăgea din ea.

ROSENCRANTZ

Ne spune unde e, să-l luăm de acolo
Şi să-l depunem în capelă.

HAMLET

Să nu credeți...

ROSENCRANTZ

Ce anume?

HAMLET

Că aş putea urma sfatul vostru şi nu pe al meu. Şi de altfel, la întrebarea unui burete, ce răspuns poate da fiul unui rege?

ROSENCRANTZ

Mă iei drept un burete, măria-ta?

HAMLET

Da, domnul meu; ceva care suge hatârurile, răsplata şi puterea de la rege. La urma urmelor, astfel de curteni îl slujesc cel mai bine pe rege. Îi ține între fălci, cum ține o maimuță nucile; mai întâi îi mestecă şi mai pe urmă îi înghite. Când are nevoie de ce ați cules, vă stoarce puțin, şi voi, ca bureții, o să fiți iar uscați.

ROSENCRANTZ

Nu te înțeleg, stăpâne.

HAMLET

Mă bucur. O vorbă isteață adoarme într-o ureche bleagă.

ROSENCRANTZ

Măria-ta, trebuie să ne spui unde e trupul şi să mergi cu noi la rege.

HAMLET

Trupul e cu regele, dar regele nu e cu trupul. Măria-sa e un lucru mic.

GUILDENSTERN

Un lucru mic, stăpâne?

HAMLET

Mic şi de nimic. Duceți-mă la el. Hai să ne jucăm de-a v-ați ascunselea. Gata!

(Ies cu toții)

SCENA 3

O *sală în castel. Intră regele însoțit de curteni.*

REGELE

Poruncă-am dat să fie căutat
Şi leşul să mi-l afle. Ce primejdie!
Un om ca el e rău să fie slobod.
Şi nu-l putem supune asprei legi:
Căci prea e drag nesocotitei gloate,
Ce nu cu minte-alege, ci cu ochii.
Şi dac-aşa-i, nu vina, ci pedeapsa
Acestui vinovat atârnă greu.
Dar ca s-o liniştim şi s-o-mpăcăm,
Această grabnică plecare-i bine
Să pară chibzuită pe-ndelete.
Iar răul ce-a crescut fără cruțare
Se vindecă prin leac necruțător,
Sau nu se vindecă de loc.

(Intră Rosencrantz.)

Ce este?

ROSENCRANTZ

Nu vrea să spună unde-i leşul ascuns.

REGELE

Dar unde-i el?

ROSENCRANTZ

Stăpâne, aşteaptă-afară a ta poruncă.

REGELE

Aduceți-l aici.

ROSENCRANTZ

Ei! Guildenstern! Să vie prințul!

(Intră Hamlet şi Guildenstern.)

REGELE

Ei, Hamlet, unde e Polonius?

HAMLET

La ospăț.

REGELE

La care ospăț?

HAMLET

Acolo unde nu mănâncă, ci e mâncat; o anumită adunare de viermi politici e împrejurul lui. Viermele e împăratul mâncăilor. Îngrăşăm toate viețuitoarele, ca să ne îngrăşăm noi. Şi noi ne îndopăm pentru viermi. Un rege pântecos şi un cerşetor costeliv nu sunt decât două feluri de mâncare, servite deosebit la acelaşi ospăț! Acesta-i sfârşitul.

REGELE

Vai! Vai!

HAMLET

Un om poate pescui cu un vierme care a mâncat dintr-un rege; şi poate mânca apoi din peştele care s-a hrănit cu acel vierme.

REGELE

Ce vrei să spui?

HAMLET

Nimic decât să vă arăt cum poate un rege să facă o călătorie în măruntaiele unui cerşetor.

REGELE

Unde e Polonius?

HAMLET

În ceruri. Trimite să vezi. Dacă solul tău nu-l găseşte pe acolo, caută-l singur prin partea cealaltă. Dar, de bună seamă, dacă nu-l descoperi până într-o lună, ai să-i simți mirosul când urci scările spre galerie.

REGELE

(către slujitori) Duceți-vă şi-l căutați acolo.

HAMLET

Vă aşteaptă până ce veniți.

(Slujitorii ies.)

REGELE

Hamlet, a ta scăpare după fapta-ți
Ce-adânc ne-a îndurerat, precum şi grija
Ce-avem de paza ta, ne porunceşte
Să pleci la drum ca fulgerul de iute.
Fii gata deci. Te-aşteaptă la corabie
Însoțitorii tăi. Şi-un vânt prielnic
Spre Anglia vă va purta.

HAMLET

Spre Anglia?

REGELE
Da, Hamlet.
HAMLET
Bine.
REGELE
Tot bine ai zice, de mi-ai cunoaşte gândul tot.
HAMLET
Eu văd un înger care-l vede. Rămâi cu bine, mamă dragă. Deci, haidem, în Anglia!
REGELE
Tatăl tău care te iubeşte, Hamlet.
HAMLET
Ba mamă! Tatăl şi mama sunt soţ şi soţie; soţul şi soţia sunt un singur trup. Deci, îmi eşti mamă. Să mergem în Anglia.
(Iese.)
REGELE
Urmaţi-l pas cu pas. Şi la corabie
L-ademeniţi degrab'! Nu pregetaţi.
Să-l ştiu la noapte chiar pornit de-aci.
La drum!
Căci totul pentru-această faptă
E bine ticluit şi sub pecete.
Vă rog să vă grăbiţi!
(Ies Rosencrantz şi Guildenstern.)
Tu, Engliteră!
De pui vreun preţ pe-a mea prietenie,
Aşa precum puterea mea o cere
Şi rana ta ce încă sângerează
De paloşul danez pricinuită
Şi teama ce mi te-a îngenuncheat,
Să nu respingi porunca-mi suverană,
Cuprinsul căreia stă în scrisori
Stăruitoare, care cer ca Hamlet
Să piară de îndată. Engliteră,
Fă ce îţi cer, căci Hamlet, ca o boală
Îmi clocoteşte-n sânge; să mă vindeci!
Eu nu am parte, pân's-o-nfăptui,
De nici o bucurie, orice-ar fi.
(Iese.)

SCENA 4
O câmpie în Danemarca. Intră

Fortinbras, un căpitan şi soldaţi în marş.

FORTINBRAS
Du regelui danez salutul meu
Şi spune-i, căpitane, că, cu voia
Măriei sale, Fortinbras îi cere
Făgăduita încuviinţare
De-a trece prin împărăţia lui
Ştii unde-i locul de-ntâlnire.
Dacă Măria-sa doreşte să mă vadă,
Sosesc în grabă-n faţă-i să mă-nchin.
Aşa să-i spui.
CĂPITANUL
Stăpâne, la poruncă!
FORTINBRAS
Să fii cu luare-aminte.
(Ies. Intră Hamlet, Rosencrantz, Guildenstern şi alţii.)
HAMLET
A cui e oastea-aceasta, domnul meu?
CĂPITANUL
E, domnul meu, a regelui norveg.
HAMLET
Şi, rogu-te, în ce scop e-adunată?
CĂPITANUL
În contra-unui ţinut de prin Polonia.
HAMLET
Şi, cine-i, domnul meu, în fruntea ei?
CĂPITANUL
E Fortinbras, al regelui nepot.
HAMLET
Se-ndreaptă chiar spre inima Poloniei?
Sau spre-un ţinut al ei de la hotar?
CĂPITANUL
La drept vorbind, şi ca să nu mă laud,
Vrem doar să luăm un petic de pământ,
Nu pentru vreun câştig, ci pentru faimă.
N-aş da pe el nici cinci ducaţi arendă.
Polonul sau norvegul n-ar lua
Mai mult pe el vânzându-l chiar pe veci.
HAMLET
Atunci polonul nu-l va apăra.
CĂPITANUL
A şi trimis acolo întăriri.

HAMLET
Nici două mii de morți, nici douăzeci
De mii de galbeni nu vor fi de-ajuns
Acestei vrăjbi pentru-o nimica toată,
Aceasta-i buba care obrinteşte
Din pace şi prea mult belşug şi sparge
Pe dinăuntru făr-a da alt semn
Decât prin moartea omului bolnav.
Smerite mulțumiri, cinstite domn.
CĂPITANUL
Cu Dumnezeu nainte, domnul meu.
ROSENCRANTZ
Stăpâne, pot pleca?
HAMLET
Porniți, v-ajung.
(Ies cu toți, afară de Hamlet.)
Cum fiece prilej mă-nvinuieşte
Dând pinteni răzbunări-mi amorțite!
Ce-i omul, dacă n-are alt gând pe lume
Decât să doarmă şi să se hrănească?
Un dobitoc şi alt nimic mai mult.
Desigur, cel ce ne-a făcut cu-atâta
Cuprindere de minte să vedem
Ce-a fost şi ce va fi, nu ne-a-nzestrat
Cu-această judecată şi putere
Dumnezeiască, pentru-a le lăsa
Să prindă mucegai în sinea noastră.
Şi fie că-i becisnică uitare,
Sau poate doar sfială mişeleasca
Aceea ce mă face-a cumpăni
Prea mult asupra faptei plănuite,
Un gând ce-i doar pe-un sfert înțelepciune,
Şi numai mişelie pe trei sferturi,
Nici eu nu ştiu de ce trăiesc spunându-mi:
„Lucrul acesta trebuie să-l fac
Şi am de ce să-l fac, şi îl voiesc
Şi am puteri şi mijloace să-l fac.
Mă-ndeamnă pilde mari cât tot pământul.
Şi-această oaste-mi stă de mărturie
Cu numărul şi greutatea ei,
C-un prinț firav şi blând care-o comandă
Al cărui duh purtat de-o sfântă râvnă
Îşi bate joc de piedicile sorții,

Iar tot ce-i nestatornic şi vremelnic
Într-însul, el le-aruncă-acum în faţa
Norocului, primejdiei şi-a morţii,
Spre cucerirea unei coji de ou".
A fi om mare într-adevăr nu-nseamnă
Să te frământi, doar pentru pricini mari,
Ci să te baţi chiar pentr-un fir de pai,
Atunci când cinstea-ţi însăşi este-n joc,
De ce mai stau pe gânduri, când un tată
Ucis şi-o mamă pângărită sunt
Îndemn pentru-al meu gând şi pentru sânge.
Şi las s-adoarmă tot, pe când privesc —
Spre-a mea ruşine — douăzeci de mii
De-ostaşi ameninţaţi să moară-ndată.
Şi care numai pentru-o-nchipuire
Şi numai pentru umbra unei glorii
Se duc la groapă cum s-ar duce-n pat,
Se bat pentru un petic de pământ
În care nici n-au loc toţi să se lupte,
Şi-n care nu-s nici locuri de mormânt
Destule să-şi înmormânteze morţii.
O, de-azi nainte, gândurile-mi pline
Să-mi fie, ori de sânge-ori de ruşine.
(Iese.)

SCENA 5
La Elsinor. O sală în castel. Intră regina, Horaţio.

REGINA
Nu vreau s-o văd.
HORAŢIO
Dar stăruie. I-e mintea-i rătăcită;
S-o vezi, mai mare mila.
REGINA
Ce doreşte?
HORAŢIO
Vorbeşte mult de tatăl ei şi spune
Că lumea-i trădătoare, şi oftează,
Îşi dă mereu cu pumnii-n piept, se-ncruntă
Şi bate din picior pentru nimica,
Vorbeşte în doi peri şi fără şir,
Dar cei care-o aud răstălmăcesc
Cuvintele-i lipsite de-nţeles,

Le cercetează şi le potrivesc
Cu-adaosuri pe bănuiala lor.
Cum dă din mâini, din cap, şi cum clipeşte,
Îți vine-a crede-n minte-i că se iscă
Şi gânduri limpezi, totuşi tare triste.
Şi bine-ar fi să i se mai vorbească,
Ca nu cumva să semene gând rău
La cei cu-nchipuiri răuvoitoare.
REGINA
Lăsați-o să se-apropie.
(Iese Horațio.)
Mi-e sufletul bolnav. Cel cu păcat
În orice semn se vede-amenințat;
De-o veşnică nelinişte cuprins,
Fugar mereu, se lasă singur prins.
(Intră Horațio şi Ofelia.)
OFELIA
Dar unde e regina prea frumoasă
A Danemarcei?
REGINA
Draga mea Ofelia!
OFELIA
(cântă)
Cine-i vieții tale drag
Ți-l ghicesc după toiag,
După cuşma cu mărgele
Şi-ncălțarea-i de-opincele.
REGINA
Domnița mea, ce rost au vorbele-astea?
OFELIA
Ai spus ceva? ascultă numai:
A murit şi mi s-a dus,
Iarbă i s-a pus la căpătâi,
A murit şi mi s-a dus
I s-a pus o piatră de călcâi. Of, of!
REGINA
Dar, dragă Ofelia...
OFELIA
Rogu-te, ascultă:
Cu giulgiu-i alb ca neaua de pe munte...
(Intră regele.)
REGINA
Priveşte-o, vai, stăpâne...

OFELIA

Cu flori dalbe-mpodobit
Şi la groapă, plâns l-au dus
Şi cu lacrimi l-au stropit.

REGELE

Ce-ai tu, gingaşă domniță?

OFELIA

Mulțumesc. Domnul vă aibă în pază. Se zice că bufnița a fost odată fată de brutar. Doamne, noi ştim ce suntem, dar nu ştim ce putem fi. Domnul fie-ți oaspete.

REGELE

Tot cu gândul la tatăl ei.

OFELIA

Rogu-te, nici un cuvânt despre asta. Dar dacă te-ntreaba cineva ceva, spune-i aşa:

Mâine-i sfântul Valentin
Dis-de-dimineață,
La fereastră-ți iată vin
Ca să-ți fiu mireasă.
S-a sculat, s-a îmbrăcat,
I-a deschis îndată
Fata-n casă i-a intrat
N-a mai ieşit fată.

REGELE

Draga de Ofelia!

OFELIA

Într-adevăr, să nu vorbesc cu păcat, mai are şi-un sfârşit.

Pe domnul nostru Isus Hristos,
E vai şi-amar de mine,
Băieții toți sunt nişte hoți,
Zău, fie-le ruşine.
Mi-a spus nevastă c-am să-i fiu
Şi m-a pus jos, şi-i prea târziu.
Iar el îi răspunde:
Pe soare jur că te-aş fi luat,
Dar ce-ai căutat la mine-n pat?

REGELE

De când e în starea asta?

OFELIA

Nădăjduiesc că totul va fi bine. Trebuie s-avem răbdare, dar nu pot să nu plâng la gândul că o să-l culce în pământut rece. Fratele meu o să afle şi el: aşa că vă mulțumesc pentru

bunele voastre sfaturi. Să-mi vie trăsura. Noapte bună, doamnelor, noapte bună, dragele mele doamne, noapte bună$_r$, noapte bună.

(Iese Ofelia.)

REGELE

Vă rog, purtați-i grijă. Urmăriți-o
De-aproape.

(Iese Horațio.)

O, acesta e veninul
Durerii ei adânci. El izvorăşte
Din moartea lui Polonius.
O, Gertrudo,
Când vin răstriştile, nu vin în chip
De singuratice iscoade, ci-n legiuni.
Bătrânul omorât. Iar fiul tău,
Năprasnic vinovat de ce păţeşte,
E surghiunit. Şi drojdia răscolită
A gloatei şuşoteşte nişte gânduri
Urâte despre moartea lui Polonius;
Cât despre noi, am fost prea uşuratici
Când ne-am pripit să-l ducem pe furiş
La groapă. Şi Ofelia, rătăcită
De sine şi de mintea-i fără care
Un om e doar chip zugrăvit sau fiară.
La urmă, şi-asta pune vârf la toate,
Întors pe-ascuns din Franța, fratele-i,
De veste zăpăcit, cu capu-n nori,
E-ntărâtat de fel de fel de zvonuri
Şi vorbe care-i țiuie-n urechi
De moartea lui Polonius şi tinzând,
Din gură-n gură, să mă-nvinuiască
Pe mine însumi. O, regină scumpă,
Asemeni unei ținte vii-n bătaia
Necontenită-a unei guri de foc,
Mă simt ucis de mii şi mii de ori.

REGINA

Vai mie, ce e larma asta-afară?

REGELE

Închideți poarta. Unde mi-este garda?

(Intră un gentilom.)

Dar ce se-ntâmplă?

GENTILOMUL

Fugi, măria ta.

Nici marea revărsată peste țărmuri
Nu cotropeşte-ogoarele mai lacom
În graba-i aprigă, decât Laertes
Ce-n fruntea unor cete răzvrătite
Răstoarnă-mpotrivirea gărzii tale.
În cale, gloata şi l-a pus stăpân,
Şi ca şi cum cu ea se-ncepe lumea,
Uitând de datină şi de trecut,
Ea strigă: „L-am ales! Laerte-i rege!"
Căciuli şi guri şi mâini îl saltă-n slavă:
„Laert să fie rege, el e rege!"
REGINA
Ce vesel strigă ei pe căi greşite!
Aţi luat-o razna, câinilor danezi!
REGELE
Au spart şi porțile.
(Zgomot. Intră Laertes înarmat şi câțiva danezi cu el.)
LAERTES
Dar unde-i regele? Staţi, domnii mai,
Vă rog afară.
DANEZUL Nu, mai bine-aici.
LAERTES
Vă rog, lăsaţi-mă o clipă.
DANEZUL
Bine, bine.
(Ies pe uşă.)
LAERTES
Vă mulțumesc. De pază staţi la poartă.
O, rege josnic, dă-mi pe tatăl meu!
REGINA
O, fii pe pace, dragul meu Laertes.
LAERTES
De-ar fi în mine doar un pic de sânge
Împăciuit, el mi-ar striga: „Bastard!"
Pe tatăl meu, încornorat l-ar face,
Iar dalba şi neprihănita frunte
A mamei mele-atât de credincioase,
Ar înfiera-o ca pe-a unei târfe.
REGELE
Ce te-a făcut, Laert, să te ridici
Cu răzvrătire-atât de uriaşă?
Gertrudo, lasă-l. Pentru viaţa mea
Nu-ţi fie teamă. De atâta har

Dumnezeiesc e apărat un rege,
Încât trădarea nu poate răzbi
La el, ci doar să îl întrezărească.
Laertes, spune-mi, ce te-a-nverşunat?
Gertrudo, lasă-l. Vino, drag prieten,
Şi spune-mi mie...
LAERTES
Unde-i tatăl meu?
REGELE
E mort.
REGINA
Dar nu din vina lui.
REGELE
Tu, lasă-l
Să-ntrebe tot ce are de-ntrebat.
LAERTES
De ce-a murit? Cu mine nu te joci!
În iad cu legământul de-nchinare,
Şi ducă-se la dracu ce-am jurat!
Străfund de-abis să-nghită har şi suflet,
Să fiu afurisit: că de-unde sunt
Înfrunt osânda veşnică, nu-mi pasă
Nici de-astă lume, nici de cea de-apoi,
Întâmplă-se ce s-o-ntâmpla! Vreau numai
Pe tatăl meu să mi-l răzbun, şi-atât!
REGELE
Şi cine oare te-ar putea opri?
LAERTES
Nici lumea toată, doar voința mea.
Mijloacele-mi, ca să vorbim de ele,
Le voi gospodări atât de bine
Că mult-puține-mi voi atinge ținta.
REGELE
Prietene, de vreme ce doreşti
Să afli adevăru-adevărat
Asupra morții scumpului tău tată,
De ce stau scrişi în răzbunarea ta
Şi cei ce pierd şi cei ce trag foloase.
Şi duşmani şi prieteni deopotrivă,
Şi-i faci la fel răspunzători?
LAERTES
Pe duşmani doar!
REGELE

Atunci, vrei să-i cunoşti?
LAERTES
Acelor care mi-s prieteni buni
Atât de drag eu brațele-mi deschid —
Şi-asemeni pelicanului milos
De viață dătător, am să le dărui
Şi sângele din vine.
REGELE
Ai vorbit
Ca nobil gentilom şi vrednic fiu.
Că vină n-am în moartea lui Polonius
De care sunt adânc îndurerat,
Vei înțelege tot atât de bine
Cum vezi cu ochii tăi lumina zilei.
(Zgomot în culise.)
DANEZUL
Deschideți-i să intre.
LAERTES
Asta ce-i? Ce-nseamnă zgomotul acesta iar?
(Intră Ofelia.)
O, arşiță, usucă-mi mintea! Lacrimi
De şapte ori sărate-orbiți-mi ochii,
Să nu mai ştiu, să nu mai văd cu ei.
Pe cer, sminteala ta va fi plătită
În cumpăna dreptății-atât de greu,
Că talerul va-ncovoia vergeaua.
O, floare-a primăverii, scumpă fată,
Duioasă soră, dulcea mea Ofelia!
O, ceruri, cum e oare cu putință,
Lumina duhului unei fecioare
Să fie pieritoare tot atât
Ca suflul vieții unui om bătrân?
Că firea omului se subțiază
În dragoste şi-n destrămarea ei
Trimite pe-urma celui prea iubit
Tot ce-i de preț în sine-şi.
OFELIA
(cântă)
Cu capul gol în raclă mi l-au pus.
Vai, puiu mamii, nani, nani, nani,
Şi-n groapă lacrimi multe-au curs.
Rămâi cu bine, porumbelul meu.
LAERTES

Şi-n toate minţile de-ai fi, şi-ai vrea
Să-mi dai imbold n-ai izbuti mai bine!
OFELIA
(cântă)
Să-i tot cânţi, vin' jos, vin' jos
Şi să-i strigi să cadă jos.
O cât e de potrivit refrenul ăsta. E povestea unchiului necredincios care a furat pe fata stăpânului.
LAERTES
Nimicurile astea au totuşi un tâlc.
OFELIA
Uite flori de rosmarin ca să-ţi aduci aminte; te rog, iubitule, să nu mă uiţi. Şi iată şi panseluţe, florile gândului ca să te gândeşti.
LAERTES
Învăţătură trasă din nebunie: gândul şi amintirea îmbinate.
OFELIA
Uite şi sulfină pentru tine şi căldăruşe, uite şi floarea raiului pentru tine. Şi uite am ceva şi pentru mine, să le zicem florile harului sfintei duminici. Şi tu trebuie să porţi floarea raiului, dar nu ca mine. Uite şi o mărgărită. Aş fi dorit să-ţi dau şi câteva viorele, dar toate s-au veştejit când a murit tata. Se zice că a murit de moarte bună.
(cântă) Că doar dragul de Robin e bucuria mea...
LAERTES
Durere, patimi, gând şi chiar şi iadul
Prin ea se schimbă-n har şi-n gingăşie.
OFELIA *(cântă)*
Şi n-are să mai vie?
Şi n-are să mai vie?
E mort şi îngropat
Culcat pe-al morţii pat.
Nicicind n-o să mai vie.
Cu barba-i colilie,
Cu pletele lui sure,
Departe mi s-a dus;
Amarul mi-e nespus
Şi domnul pază-i fie.
Şi tuturor sufletelor creştineşti!
Pre tine, Doamne, te rog.
Domnul fie cu voi.
LAERTES

Vezi tu asta, Dumnezeule?
REGELE
Laertes, vreau să-mpărtăşesc durerea-ți,
Altminteri îmi tăgăduieşti un drept;
Te du acum, şi-alege-ți din prieteni
Pe cei ce-i socoteşti mai înțelepți
S-asculte şi să judece-ntre noi.
Şi de-or găsi că am avut amestec
Cu mâna mea sau printr-o altă mână,
Îți dau regatul meu, coroana, viața,
Şi tot ce am, spre-a te despăgubi.
Dar dacă nu, spre mine-atunci îndreaptă-ți
Cu mulțumire-a ta răbdare-ntreagă,
Şi-mi voi uni strădania cu-al tău suflet
Să-i pot da cuvenita mângâiere.
LAERTES
Aşa să fie. Moartea lui ciudată,
Şi tainica-i înmormântare, fără
Podoabe, spadă, stemă pe-al lui trup,
Şi nici alai măreț şi nici prohod,
Îmi strigă de se-aude ca un glas
Pornit din ceruri până la pământ
Că trebuie să aflu.
REGELE
Vei afla.
Şi unde-i vina, cadă şi securea!
Te rog, urmează-mă.
(Ies.)

SCENA 6
Altă sală în castel. Intră Horațio şi un slujitor.

HORAȚIO
Cine sunt cei care vor să-mi vorbească?
SLUJITORUL
Nişte marinari, stăpâne; şi spun că ar avea scrisori pentru domnia ta.
HORAȚIO
Lasă-i să intre.
(Slujitorul iese.)
N-aş şti din care parte-a lumii pot
Primi salut, de nu-i de la Hamlet.
(Intră marinarii.)

ÎNTÂIUL MARINAR
Domnul să te binecuvânteze, stăpâne.
HORAȚIO
Şi pe tine de asemenea.
ÎNTÂIUL MARINAR
Aşa o să şi facă, stăpâne, dacă vrea el. Am o scrisoare pentru domnia-ta — e de la solul trimis în Englitera — dacă te cheamă Horaţio, după cum mi s-a spus.
HORAȚIO *(citeşte)*
„Horaţio, după ce vei fi citit acestea, înlesneşte acestor oameni să ajungă până la rege; îi aduc nişte scrisori. Eram abia de două zile în largul mării când se luă după noi o corabie de piraţi, bine înarmată. Şi cum înaintam destul de încet, n-am avut altă scăpare decât în vitejie. În încăierare, am sărit pe puntea lor. Dar chiar în clipa aceea s-a desprins de corabia noastră şi astfel, singur, am rămas prizonier. S-au purtat cu mine ca nişte tâlhari plini de omenie. Ştiau ei ce fac! Le dau prilejul să încheie un târg bun. Fă în aşa fel ca să-i ajungă regelui scrisorile ce i-am trimis şi aleargă la mine cu graba cu care ai fugi de moarte. Am să-ţi şoptesc la ureche câteva vorbe care au să te lase mut. Sunt totuşi prea nevinovate pentru, greutatea faptelor. Oamenii aceştia de treabă te vor aduce la mine. Rosencrantz şi Guildenstern călătoresc înainte spre Englitera. Am multe să-ţi spun despre ei.
Rămâi cu bine Acela pe care-l ştii al tău, Hamlet".
Veniţi cu mine şi-nmânaţi de grabă
Scrisorile, şi fiţi-mi călăuze
Spre cel ce v-a trimis.
(Ies.)

SCENA 7
O *sală în castel. Intră regele şi Laertes*

REGELE
Acuma conştiinţa ta nu poate
Să nu-mi pecetluiască izbăvirea.
Păstrează-mi deci în inimă un loc
De bun prieten, căci ai auzit
Şi te-ai încredinţat că omul care
L-a omorât pe tatăl tău a vrut
Să-mi ia viaţa.
LAERTES
Pare-a fi aşa.

Dar spune-mi din ce pricină n-ai luat
Măsuri în contr-acestor fapte-atât
De sângeroase şi nelegiuite,
Aşa cum grija ta de tine însuți
Şi gându-ți înțelept şi câte toate
Ți le cereau?
REGELE
Din două-anume pricini
Ce poate-ți vor părea neînsemnate,
Dar pentru mine-s foarte cu temei.
Regina, mama lui, prin el trăieşte.
Cât despre mine — pacoste, sau poate
Norocul meu — mi-s sufletul şi viața
De ea legate atât de strâns, încât,
Ca steaua ce nu-şi iese din orbită,
Nu pot fără de ea. Pe lângă asta
— Şi-i tocmai ce mă-mpiedică să-i cer
În public socoteală — e iubirea
Pe care tot poporul meu i-o poartă
Şi scaldă-n ea greşelile-i, scoțând
Ca apa ce preschimbă lemnu-n piatră
Podoabe din chiar lanțurile lui.
Aşa încât săgețile-mi, tăiate
Din lemn prea slab să-şi poată face drum
Pe-un vânt năprasnic, s-ar întoarce-n arcu-mi,
În loc s-ajungă unde le-am țintit.
LAERTES
Eu am pierdut un tată-atât de vrednic
Şi-o soră-n stare deznădăjduită,
Şi care — dacă lauda mai poate
Să-ntoarcă-n loc ce nu mai e — a fost
În vremea de-azi o pildă fără seamăn
Prin meritu-i. Dar răzbunarea vine!
REGELE
Să nu-ți strici somnul pentru grija asta.
Nu trebuie să crezi că sunt croit
Dintr-un țesut atât de rar şi moale
Că pot fi zdravăn zgâlțâit de barbă
Şi să îmi pară glumă. Mai mult încă:
Iubeam pe tatăl tău; dar mă iubesc
Pe mine însumi. Şi nădăjduiesc
Că asta te va face să-nțelegi...
(Intră un sol cu scrisori.)

Ce veşti?

SOLUL

Scrisori de la Hamlet, stăpâne. Reginei, una. Regelui, cealaltă.

REGELE

Scrisori de la Hamlet? Dar cin' le-aduce?

SOLUL

Se zice că-s matrozi. Nu i-am văzut.
Horaţio mi le-a dat. El le-a primit
Din mâna celui care le-a adus.

REGELE

Laertes, vei şti tot.
(Către sol.) Ne lasă singuri
(Citeşte.)
„Înalt prea puternic stâpâne, află că am fost lăsat gol şi despuiat pe. ţărm, în regatul tău. Mâine voi cerşi învoirea să pot vedea regeasca-ţi faţă: şi după ce mai întâi îţi voi fi cerut iertare, îţi voi povesti pricina neaşteptatei şi prea ciudatei mele întoarceri. Hamiet."

Ce-nseamnă asta? 'Ntorsus-au cu toţii? Să fie-nşelăciune, sau nimic?

LAERTES

Scrisu-l cunoşti?

REGELE

E a lui Hamiet: Iar sub iscălitură scrie „singur". Ce sfat îmi dai?

LAERTES

Nici eu nu ştiu. Însă lasă-l să vie,
Că inima-mi bolnavă clocoteşte
La gândul că-i voi spune în obraz:
„Ştiu, tu ai făcut asta!"

REGELE

De-i aşa —
Şi cum n-ar fi aşa, şi cum, altminteri? —
Vrei tu s-asculţi de sfatul meu, Laertes?

LAERTES

Stăpâne, doar de nu mă-ndemni la pace.

REGELE

La pacea sufletului tău, Laertes
De Hamiet s-a întors din drum cu gând
Să nu mai plece, atunci îl voi supune
La o-ncercare ce-mi mijeşte-n minte
Şi-n care fără greş îşi află moartea.

Şi nici un zvon nu va zvoni de rău
La moartea-i. Însăşi mama lui va spune
Că nimeni alt n-a fost de vină, afară
De ceasul rău.
LAERTES
Stăpâne-am să te-ascult.
Cu-atât mai mult, de faci aşa încât
Să-ți fiu unealtă.
REGELE
Se şi potriveşte.
De când cu lipsa ta, s-a tot vorbit,
De față cu Hamlet, de-o-ndemânare
În care zice-se, că n-ai pereche.
Din meritele-ți toate laolaltă
Pe-acesta numai ți-l invidiază,
Şi-i tocmai cel mai ne-nsemnat
În ochii-mi
LAERTES
Stăpâne, care-i meritul acesta?
REGELE
O panglică-n tichia tinereții,
Dar şi folositoare, tineretul
Se-mbracă în veşmântul cel uşor
Al nepăsării, cum cei vârstnici poartă
Samuru-ntunecat, în potrivire
Cu sănătatea şi-ncruntarea lor.
Sunt două luni de când a fost pe-aci
Un gentilom normand. Eu pe francezi
I-am cunoscut, m-am războit cu ei;
Sunt straşnici călăreți. Viteazul ăsta
Părea un vrăjitor; înfipt în şa,
Ştia să-şi joace-atât de minunat
Frumosu-i cal, încât părea crescut
Şi ca turnat pe el. Eram atât
De uluit, că tot ce născoceam:
Galopuri, salturi, jocuri, să-l întrec,
Era-n zadar.
LAERTES
Şi zici, era normand?
REGELE
Normand era.
LAERTES
Pe viața mea,-i Lamord!

REGELE
Chiar el!
LAERTES
Îl ştiu de mult. E-într-adevăr podoaba
Şi piatra nestemata-a-ntregii naţii.
REGELE
Ne-a spus ce crede despre tine,
Că ai atâta măiestrie-n jocul
Şi meşteşugul luptei, mai ales
La spadă-ncât a spus în gura mare
C-ar fi nemaivăzut să fie vr'unul
Să-ţi ţie piept. Şi s-a jurat că-n ţară
La el nu se găseşte spadasin
Cu ochiul, garda, şi-agerimea-n stare
Să-ţi stea-mpotrivă. Iar de-aceste spuse,
Hamlet, în pizma lui, e-atât de-acrit,
Că nu mai are-alt dor şi altă rugă
Decât să vii-napoi cât mai curând,
Cu tine să se poată măsura.
Din treaba asta...
LAERTES
Care ni-i folosul?
REGELE
Laert, iubitu-l-ai pe tatăl tău?
Sau eşti doar o icoană a durerii,
Un chip lipsit de suflet...
LAERTES
Ce mă-ntrebi?
REGELE
Nu vreau să spun că pun la îndoială
Că l-ai iubit pe tatăl tău. Dar ştiu
Că dragostea se naşte-n timp şi văd
Din fel de fel de fapte cu temei
Că timpu-i suflă-n focu-i şi-n scânteia-i.
În chiar văpaia dragostei trăieşte
Ceva pe care vremea-ncet îl stinge;
Nimic nu-i tot mereu desăvârşit;
Desăvârşirea-mpinsă prea departe
Sortită-i morţii prin prea plinul ei.
Iar ceea ce noi vrem să facem, trebui
Făcut atunci când vrem. Iar „vrem" acesta,
Se schimbă, şovăie, 'ntâlneşte piedici
La fel de multe câte braţe, guri

Şi câte lucruri se găsesc pe lume,
Iar „trebuie" acesta este-asemeni
Suspinului bolnav care te doare
În clipa când răsufli. Dar să punem
Pe rană degetul: Hamlet se-ntoarce.
Tu ce-ai de gând să faci ca să te-arăți
Al tatălui tău fiu cu-adevărat,
Nu numai în cuvinte?
LAERTES
Să-i tai gâtul în timpul sfintei slujbe.
REGELE
Pentru-omor
Altar pe lume nu-i ca să-l oprească
Nici stăvili nu-s în fața răzbunării.
Dar, dragul meu Laert, de vrei s-asculți,
Închide-te o vreme-n casă. Hamlet
Întors aci, va şti că eşti în țară.
Voi face să fii ridicat în slăvi
Cu el de față, ca maestru al spadei,
Ca faima ta, făcută de francez,
Să strălucească înc-o dat-atâta
Şi față-n față-ajunşi, într-un sfârşit
Vom pune rămăşag pe capul vostru.
Mărinimos şi lăsător din fire,
Hamlet, nebănuind nimic, nu are
Să cerceteze spadele, şi-atunci
Va fi uşor, cu vreo scamatorie,
S-alegi o sabie cu vârful slobod
Şi dintr-o lovitură măiestrită,
Plăteşte-i!
LAERTES
Îi plătesc — şi pentru asta
Voi unge spada mea cu o unsoare
Pe vremuri cumpărată la un vraci,
Atât de-otrăvitoare-ncât de-nmoi
În ea un ascuțiş, când dă de sânge,
Nu-s oblojeli pe lume-alcătuite
Din ierbi de leac culese-n nopți cu lună,
Să vindece pe-un ins de-abia zgâriat.
Îmi ung al spadei vârf cu-acea unsoare,
Uşor apoi îl zgârii şi e mort.
REGELE
La treaba asta să ne mai gândim,

Să cumpănim şi mijlocul şi clipa
Prielnice ca să ne-atingem ținta.
Că greş de-om da şi suntem luați la ochi,
Mai bine nici să nu mai fi-ncercat.
De-aceea s-ar cădea la planul nostru
Să adăugăm un altul, ca să poată
Să fie-nlocuit la trebuință.
Ia stai. Ia să vedem. Un rămăşag
De mare preț vom pune pe voi doi;
Da, asta-i:
În focul luptei, când veți fi-nsetați,
— Tu vei zori din răsputeri spre asta —
Şi-o cere de băut, eu voi fi gata
Cu-o cupă anume. E de ajuns o gură,
Şi de-a scăpat de spada-ți otrăvită,
Noi treaba ne-am făcut-o. Ce se-aude?
(Intră regina.)
Regină scumpă, ce s-a întâmplat?
REGINA
Nenorocire una după alta.
Laertes, sora ta s-a înecat.
LAERTES
S-a înecat? Cum? Unde?
REGINA
E lângă râu o salcie plecată
Ce frunza-i sură-n ape şi-oglindeşte.
Purtând cununi ciudate de urzici,
De margarete şi de gălbinele
Şi floarea roşie căreia păstorii
Îi zic c-un nume de ruşine,
dar Fecioarele sfioase-i spun cervană —
Acolo ea-ncercând să se agațe,
S-anine ierburile-i împletite
De ramurile plângătoare, o creangă
Vrăjmaşă ruptu-s-a şi dintr-o dată,
Cu-ale ei podoabe câmpeneşti
Cu tot, căzut-a-n râul plin de lacrimi.
Veşmintele-i, umflându-se de ape,
O duseră, o vreme, ca pe-o nimfă.
Cânta-ntre timp frânturi de cântec
Nedându-şi seama de răstrişte, ea,
De parcă se găsea în lumea ei
Născută şi crescută chiar acolo.

Dar asta nu putea să țină mult.
La urmă, vălurile-i, grele de-apă
Au tras la fund în nămolos mormânt
Pe biata fată, smulsă de la cântu-i
Cel prea duios.
LAERTES
Vai mie, s-a-necat?
REGINA
Da, s-a-necat!
LAERTES
Te plâng destule ape-acum, Ofelia,
Şi lacrimile mele-s de prisos.
Aşa ni-i dat. Şi chiar de ni-i ruşine,
Îşi are firea legile. Mă duc
Să plâng, s-alung din mine slăbiciunea.
Adio, rege. Vorbele-mi de foc
Ar izbucni să pârjolească totul,
De nu le-ar stinge deznădejdea mea.
(Iese.)
REGELE
Să-l urmărim, Gertrudo. Anevoie
Am potolit cumplita lui mânie
Şi teamă mi-i că izbucneşte iar.
De-aceea, să-l urmam.
(Ies.)

ACTUL V

SCENA 1
La Elsinor. Un cimitir. Intră doi gropari cu hârlețe.

ÎNTÂIUL GROPAR
Şi-o să mai aibă ea parte de înmormântare creştinească, dacă şi-a făcut seama singură?
AL DOILEA GROPAR
Păi dacă-ți spun eu! Aşa că apucă-te de-i sapă groapa. Judecătorul a văzut cum stau lucrurile şi a găsit că trebuie s-o îngroape creştineşte.
ÎNTÂIUL GROPAR
Cum se poate una ca asta? Doar dacă s-a înecat fără să vrea, apărându-şi viața.
AL DOILEA GROPAR

Aşa o fi.

ÎNTÂIUL GROPAR

Mai degrabă şi-a făcut seama, altcum nu se poate. Aci stă tot şiretlicul: dacă mă înec de bună voie, s-a întâmplat o faptă. Şi o faptă are trei părți: adică să înfăptuieşti, să împlineşti, şi să duci la bun sfârşit. Aşa că tragem confuzia că s-a înecat de bună voie.

AL DOILEA GROPAR

Ia ascultă cumetre...

ÎNTÂIUL GROPAR

Stai să vezi! Apa e aici. Bun!... Omu-i acolo? Bun!... Dacă omul merge spre apă şi se îneacă, asta înseamnă, vrând-nevrând, că el singur s-a dus. Bagă la cap! Dar dacă apa vine la el şi-l îneacă, va să zică nu s-a înecat singur. În confuzie, acela nu-i vinovat de moartea sa, nu-şi scurtează viața.

AL DOILEA GROPAR

Oare aşa sună legea?

ÎNTÂIUL GROPAR

Păi sigur. Legea judecătorului de construcție.

AL DOILEA GROPAR

Vrei să ştii cum vine treaba? Dacă n-ar fi fost femeie de neam mare, n-ar fi îngropat-o în pământ sfințit.

ÎNTÂIUL GROPAR

Că bine zici! Ți-e mai mare mila să vezi că cei sus-puşi pe lumea asta au mai mult drept să se înece sau să se spânzure decât bieții creştini de rând. Hai! Dă-mi lopata. Nici nu-i pe lume nobil mai de soi decât grădinarul, muncitorul cu sapa şi groparul. Ei au moştenit meseria lui Adam.

AL DOILEA GROPAR

Şi ce, Adam era boier de neam?

ÎNTÂIUL GROPAR

A fost cel dintâi care a purtat arme ca nobilii.

AL DOILEA GROPAR

Cum asta? Că n-avea arme de loc.

ÎNTÂIUL GROPAR

Ce, eşti păgân? Cum tălmăceşti sfânta scriptură? Scriptura spune că Adam săpa. Dar ce, sapa nu-i o armă? Să te mai întreb ceva; dacă nu eşti în stare să-mi răspunzi la întrebare, spune-o fără înconjur.

AL DOILEA GROPAR

Zi!

ÎNTÂIUL GROPAR

Cine clădeşte mai trainic decât zidarul, dulgherul şi

meşterul de corăbii?

AL DOILEA GROPAR

Cel care face spânzurători. Prin clădirea lui se perindă chiriaşii cu miile.

ÎNTÂIUL GROPAR

Pe legea mea, îmi place că eşti deştept. Bună-i spânzurătoarea, dar în ce fel e bună? E bună pentru cei care fac rău. Tu rău faci când spui că spânzurătoarea e mai trainic zidită decât biserica: în confuzie, spânzurătoarea ar fi bună şi pentru tine. Hai, mai caută.

AL DOILEA GROPAR

Cine clădeşte mai trainic ca zidarul, meşterul de corăbii şi dulgherul?

ÎNTÂIUL GROPAR

Dar spune o dată, fără glumă.

AL DOILEA GROPAR

Iaca, acuma spun...

ÎNTÂIUL GROPAR

Ei?

AL DOILEA GROPAR

Zău că nu pot!

(Intră Hamlet şi Horaţiu, care rămân la o parte.)

ÎNTÂIUL GROPAR

Nu-ţi mai frământa creierii de pomană. Că măgarul îndărătnic tot nu-şi schimbă năravul dacă-l baţi. Când ţi-o mai pune cineva întrebarea asta, să-i spui că groparul. Locuinţele pe care le face el ţin până la judecata de apoi. Hai, du-te pân' la cârciumă de adă o cană de rachiu.

(Iese al doilea gropar.)

ÎNTÂIUL GROPAR

(sapa şi cântă)

În tinereţe când iubeam, iubeam,
Ce dulce în braţe strângeam,
Ce vremuri pline de folos,
Când pe toate le întorceam pe dos.

HAMLET

Omul ăsta nu-şi dă seama ce face? Cântă în timp ce sapă un mormânt.

HORAŢIO

Obişnuinţa l-a făcut nepăsător.

HAMLET

Aşa e! Mâna nemuncită e mai simţitoare.

ÎNTÂIUL GROPAR

(cântă)

Dar bătrânețea cu pas mic
În gheara ei m-a înhățat
Şi sub pământ m-a îngropat
Ca pe un lucru de nimic.

HAMLET

Hârca aceasta avea şi ea o limbă şi putea cânta. Şi cum o mai dă de-a rostogolul nemernicul cela, de parcă ar fi falca lui Cain, cel care a săvârşit întâiul omor. Şi asta, de care îşi bate joc dobitocul, poate că o fi căpățâna unui politician; vreunul care era în stare să-l tragă pe sfoară şi pe bunul Dumnezeu.

HORAȚIO

Se prea poate, măria ta.

HAMLET

Sau al vreunui curtean, care se pricepea să zică: „Bine v-am găsit, scumpul meu stăpân! Cum vă mai merge, bunul meu stăpân?" Ar putea fi al seniorului cutare, care lăuda calul seniorului cutare, cu gândul că o să-i fie dăruit. Şi de ce nu?

HORAȚIO

Fără îndoială, măria ta.

HAMLET

Chiar aşa e. Iar acum a luat-o în primire jupânul Vierme, scofâlcită şi lovită peste falcă de sapa unui gropar. Ce adâncă prefacere, dacă am fi noi destul de iscusiți ca s-o vedem. Oare aceste oseminte nu au prețuit nimic atunci când au fost făcute, dacă ajungi să joci arşice cu ele? Numai la gândul ăsta, ale mele mă dor.

ÎNTÂIUL GROPAR

Sapa şi hârlețul, şi hârlețul,
Şi giulgiul...
O groapă-n cimitir
E de-ajuns pentru-aşa musafir.

(Scoate la iveală o hârcă.)

HAMLET

Încă una! De ce n-ar fi aceasta căpățâna unui avocat? Unde i-or fi acum vicleşugurile, chițibuşurile, pricinile, câştigurile, şi toată iscusința? Cum de poate îndura ca ticălosul cela mojic să-l pocnească peste scăfârlie cu lopata lui murdară şi nu-l dă în judecată pentru loviri şi răniri? Hm! Fârtatul asta poate că era pe vremuri un mare cumpărător de pământuri, cu zapise, țidule, amenzi, privilegii şi garanții. Cu

atâta privilegiu s-a ales din toate privilegiile lui: capul lui care nu visa decât pământuri, îi e plin cu pământ. Oare martorii şi răsmartorii lui o să-i poată garanta din toată agonisita lui măcar atât cât ai întinde câteva contracte? Toate actele moşiilor sale ar încăpea cu greu în cutia asta. Şi sigur că nici chiar moştenitorul n-o să aibă parte de mai mult. Hai, ce zici?

HORAȚIO

Nici o iotă mai mult, măria ta.

HAMLET

Oare nu se fac pergamentele din piele de oaie?

HORATIO

Da stăpâne, ca şi din piele de viţel.

HAMLET

Oi şi viţei sunt cei ce-şi pun încrederea în ele. Am să vorbesc cu omul cela. A cui e groapa asta, prietene?

ÎNTÂIUL GROPAR

A mea, domnule.

(cântă)

O groapă-n cimitir
E de-ajuns pentru-ăst musafir.

HAMLET

Adevărat o fi a ta. Doar stai într-însa.

ÎNTÂIUL GROPAR

Dumneata stai deasupra, domnule, aşa că nu e a dumitale. Cât despre mine, chiar dacă nu stau în ea, tot a mea e.

HAMLET

Stai în ea, fiindcă eşti în ea şi zici că e a ta. Doar e pentru morţi nu pentru cei vii. Aşa că minţi!

ÎNTÂIUL GROPAR

Şi minciuna mea e vie, domnule, o să vie înapoi de la mine la dumneata.

HAMLET

Cine-i omul căruia îi sapi groapa?

ÎNTÂIUL GROPAR

Nu-i nici un om.

HAMLET

Atunci, cine-i femeia?

ÎNTÂIUL GROPAR

Nu-i nici o femeie.

HAMLET

Atunci, cine o să fie îngropat într-însa?

ÎNTÂIUL GROPAR

Cineva care a fost femeie, domnule; dar a răposat. Dumnezeu s-o odihnească.

HAMLET

Încăpățânat mai e hoțomanul! Trebuie să-i vorbeşti ca din carte, altfel te omoară cu glumele lui în doi peri. Doamne, Horațio, am băgat de seamă de trei ani încoace că vremea noastră s-a făcut atât de subțire, încât țăranul se ține în pas cu nobilul de la curte şi-l calcă pe picioare. De câtă vreme eşti gropar?

ÎNTÂIUL GROPAR

Din toate zilele anului. Am început să sap în ziua în care răposatul rege Hamlet l-a învins pe Fortinbras.

HAMLET

Cât e de-atunci?

ÎNTÂIUL GROPAR

Nici atâta lucru nu ştii? Orice nătărău ştie asta. Era în ziua când s-a născut Hamlet cel tânăr, cel care-i nebun şi l-au trimis în Englitera.

HAMLET

Ce spui? Şi de ce l-au trimis în Englitera?

ÎNTÂIUL GROPAR

Ei, fiindcă era nebun; acolo o să-i vină mintea la cap; şi dacă nu-i vine, nu e nici o pagubă.

HAMLET

De ce?

ÎNTÂIUL GROPAR

Acolo n-o să se bage de seamă, fiindcă pe-acolo oamenii sunt tot aşa de nebuni ca el.

HAMLET

Şi cum de-a înnebunit?

ÎNTÂIUL GROPAR

Se zice că într-un chip foarte ciudat.

HAMLET

Cum anume?

ÎNTÂIUL GROPAR

Păi... pierzându-şi mințile.

HAMLET

Dar de unde i-a venit nebunia?

ÎNTÂIUL GROPAR

De unde să-i vie? De aici, din Danemarca. Am fost aci gropar, ca om în toată firea şi ca băiat tânăr, vreme de treizeci de ani.

HAMLET

Cât timp zace un om în pământ, până ce putrezeşte?

ÎNTÂIUL GROPAR

De! Când nu e gata putrezit înainte de moarte — că vedem în zilele noastre multe mortăciuni descărnate care abia de mai țin până le bagi în pământ — apoi trebuie să țină vrea opt, nouă ani. Un tăbăcar ține nouă ani.

HAMLET

De ce el mai mult decât altul?

ÎNTÂIUL GROPAR

Apăi, domnule, pielea îi e aşa de argăsită de meseria lui, că nu primeşte apa multă vreme. Şi apa e prăpădul cel mai grozav pentru păcatele astea de hoituri. Uite o căpățână! Căpățâna aceasta a stat în pământ douăzeci şi trei de ani.

HAMLET

A cui era?

ÎNTÂIUL GROPAR

A unui smintit de fecior de lele. A cui crezi?

HAMLET

Habar n-am.

ÎNTÂIUL GROPAR

Mânca-l-ar ciuma de zănatec! O dată mi-a turnat în cap o sticlă de vin de Rin. Hârca asta, domnule, e a lui Yorick, măscăriciul regelui.

HAMLET

Asta?

ÎNTÂIUL GROPAR

Chiar asta!

HAMLET

Dă-o încoace! *(Ia hârca în mână.)* Vai, bietul Yorick! L-am cunoscut, Horațio. Era un om plin de haz şi de o minunată fantezie. De mii de ori m-a dus în cârcă şi acum cât mi se îngrozeşte mintea! Îmi vine rău. Aci se deschideau buzele, pe care le-am sărutat de atâtea ori. Unde-ți sunt poznele? Tumbele? Cântecele? Sclipirile acelea de veselie, care stârneau hohote la masă? N-a mai rămas nici una, ca să-şi râdă de strâmbătura ta de-acum? Stai cu fălcile încleştate? Du-te până în iatacul frumoasei doamne şi spune-i că, chiar de i-ar fi sulimanul de un deget de gros, tot aci o să ajungă. Fă-o să râdă de gluma asta bună. Dar, te rog, Horațio, spune-mi un lucru.

HORAȚIO

Ce anume, măria-ta?

HAMLET

Crezi oare că Alexandru arăta îa fel în pământ?

HORAȚIO

Întocmai.

HAMLET

Şi tot aşa mirosea? Puah!

(Pune jos tidva.)

HORAȚIO

Tot aşa, stăpâne.

HAMLET

La ce josnice întrebuinţări putem coborî, Horaţio! Şi de ce n-am putea să căutăm cu închipuirea urma nobilei ţărâne a lui Alexandru, până ce o găsim astupând o vrană de butoi?

HORAȚIO

Ar însemna să priveşti lucrurile într-un chip prea neobişnuit.

HAMLET

Nicidecum, pe legea mea. Poţi urmări asta, cu gândul plin de sfială şi ţinând seama de ceea ce pare cu putinţă. Cam în felul acesta: Alexandru a murit, Alexandru a fost îngropat, Alexandru s-a prefăcut în ţărână. Ţărâna e pământ. Din pământ facem lut. Şi cu lutul acesta în care s-a preschimbat el, de ce n-ar putea cineva să astupe un butoi cu bere?

Cezarul mort şi-ajuns niţel pământ
Azi umple-o bortă şi-apără de vânt.
Ăst pumn de lut, mai ieri a lumii fală,
Cu viscolul se luptă-n tencuială!
Dar sst! La o parte: vine regele.

(Intră o procesiune de preoţi. Trupul Ofeliei purtat în sicriu deschis, urmat de Laertes şi de bocitoare. Regele, regina, suita lor etc.)

HAMLET

Regina, curtea. Cine-i dus la groapă
Şi c-un tipic atât de mult trunchiat?
Pesemne răposatul şi-a pus singur,
Cu mâna deznădejdii, capăt vieţii,
Era un om de seamă. Să ne-ascundem,
Şi să vedem.

(Hamlet şi Horaţio se ascund.)

LAERTES

Ce rugăciuni urmează?

HAMLET

E Laertes. Un foarte vrednic tânăr. Să vedem.

LAERTES

Ce rugăciuni urmează?
ÎNTÂIUL GROPAR
I s-a slujit atât cât s-a putut
Căci moartea ei a dat de bănuit,
Şi dacă n-ar fi fost porunca-naltă
Ce-a-nfrânt canonul cel bisericesc,
În groapă nesfințită-ar fi fost pusă
S-aştepte pân' la trâmbița de-apoi.
În loc de milostive rugăciuni,
Pietriş, tăciuni şi cremeni ar fi fost
Asupră-i aruncate. Iată însă
Că feciorelnicele-i cununii
I-au fost îngăduite şi tot astfel
Podoabele-i de fată şi-nsoțirea
Cu clopote la locul cel de veci.
LAERTES
Atât şi alt nimic?
ÎNTÂIUL PREOT
Atâta tot.
Ar fi să pângărim sfințita slujbă
A morților, de i-am cânta prohodul
Ca celor duşi cu sufletu-mpăcat.
LAERTES
Culcați-mi-o-n pământ dacă-i aşa
Şi din frumosu-i trup neprihănit
Să crească viorele. Află-acum,
Tu, preot nemilos, ca sora mea
Un înger fi-va-n cer când ai să urli
Tu-n iad.
HAMLET
Cum, e chiar Ofelia?
REGINA
(punându-i flori)
Plăpânde flori pentru plăpânda floare:
Rămâi cu bine. Am nădăjduit
Să fii a lui Hamlet al meu soție.
Credeam s-aştern cu flori un pat de nuntă,
Iar nu mormântul tău, fecioară blândă.
LAERTES
Năpastă întreită să se-abată
De zeci de ori pe blestematul cap
A cărui faptă ucigaşă-a scos
Din minți gândirea ta cea cumpătată!

O clipă încă, n-aruncați pământ
Asupră-i. S-o mai țin o dată-n brațe.
(Sare-n groapă.)
Acum zvârliți pe mort şi viu țărână,
Din şesu-acest un munte să-nălțați
Mai sus ca Pelionul sau cerescul
Şi-albastrul vârf al muntelui Olimp.
HAMLET
(înaintând)
Dar cine-i cel ce-n marea lui durere
Se vaită în ouvinte-atât de-umflate,
Cel care-amestecă-n jelania lui
Chiar stelele pribege şi le-opreşte
Ca să-l asculte buimăcite? Iată,
Sunt eu, Hamlet al Danemarcii.
(Sare în mormânt.)
LAERTES
Dracul
Să-ți ieie sufletul.
(Se încaieră cu el)
HAMLET
Ce strâmb te rogi.
Ia-ți mâna, rogu-te, din gâtul meu,
Că făr-a fi aprins, nici mânios,
Ceva e-n mine totuşi de primejdie,
Şi-ai fi cuminte dacă ți-ar fi teamă.
Jos mâna.
REGELE
Despărțiți-i.
REGINA
O, Hamlet...
TOȚI
Dar, domnilor...
HORAȚIO
Fii liniştit, stăpâne!
(Îi despart. Hamlet şi Laertes ies din groapă.)
HAMLET
Mă voi lupta cu el pentru acest lucru
Cât timp din pleoape-am să mai pot clipi.
REGINA
Să lupți, dar pentru ce?
HAMLET
Eu o iubeam

Pe Ofelia. Chiar zece mii de frați
Şi n-ar iubi-o atât ca mine
Ce-ai fi tu-n stare-a face pentru ea?
REGELE
E, vai, nebun!
REGINA
Pe Dumnezeu, lăsați-l!
HAMLET
La naiba, spune-mi ce-ai de gând să faci?
Să plângi, să lupți, să te sfâşii? Faci post?
Sau bei oțet? înghiți un crocodil?
Şi eu! Sau vii să gemi? Sau să mă-nfrunți
Sărind în groapa-i? Fii-ngropat de viu
Cu ea cu tot: voi fi şi eu! Şi dacă
Îndrugi de munți, lasă-i să îşi prăvale
Asupră-ne pogoane-ntregi, să-şi ardă
Mormanu nostru piscu-n soare, 'ncât
Pe lângă el, nu neg să pară Ossa,
Iar dacă zbieri, am să răcnesc şi eu!
REGINA
Aceasta e curată nebunie.
Aşa-l apucă şi-l frământ-o vreme,
Şi-apoi mai blând decât o porumbiță
Când puii ei de aur ies din ou,
Reintră-n mohorâta lui tăcere.
HAMLET
Ascultă, domnul meu, pe ce temei
Te porți cu mine-aşa? Eu te-am iubit
Întotdeauna — ce folos — când Hercul
El însuşi n-ar putea nimic: pisica
Tot miorlăie, iar câinele tot muşcă.
(Iese.)
REGELE
Fii bun, te rog, Horațio, însoțeşte-I.
(Horațio iese.)
Laertes, ai răbdare. Nu uita
Şi crede-n cele hotărâte-azi-noapte,
Grăbi-voi totul către-un bun sfârşit,
Gertrudă dragă-ai grijă de-al tău fiu.
Pe acest mormânt se cade să-nălțăm
Un falnic monument spre pomenire.
Curând ne sună ceasul de odihnă;
Dar pân-atunci, răbdare şi veghere,

(Ies amândoi.)

SCENA 2
(O *sală în castel. Intră Hamlet şi Horaţio.)*

HAMLET
Destul cu asta. Trecem la cealaltă.
Ţii minte-mprejurarea?
HORAŢIO
Da, stăpâne.
HAMLET
În mine se dădea un fel de luptă
Ce somnul mi-alunga.
Mă frământam
Ca răzvrătiţii-n lanţurile lor,
În chip pripit — şi fie lăudată
Pripeala mea, că uneori, ia seama,
Nesocotinţa ne slujeşte bine
Atunci când socotelile dau greş,
Şi-ar trebui de-aicea să-nţelegem
Că soarta ni-i de Dumnezeu croită,
Oricât ne-am strădui s-o peticim...
HORAŢIO
Nu-ncape îndoială.
HAMLET
Sării din pat
Înfăşurat în manta-mi şi prin beznă
Pe dibuite-i caut, îi găsesc,
Înşfac pachetul şi-n sfârşit mă-ntorc
La locul meu. Mi-am îngăduit.
Căci temerile m-au făcut să uit
De buna-cuviinţă, — am rupt pecetea
Cumplitei lor solii. Şi-n ea găsit-am
— Horaţio, vai, regească mişelie —
Poruncă straşnică şi împănată
Cu fel de fel de argumente despre
A Engliterii şi a Danemarcii
Prosperitate, iar pe seama mea
Atâtea sperietori şi scârnăvii,
Încât fără o clipă de zăbavă
Nu, nici măcar pentru-ascuţit securea —
Să mi se taie capul.
HORAŢIO

Cu putință-i!
HAMLET
Porunca iat-o. Când ai timp, citeşte-o.
Dar vrei acum să ştii ce-am mai făcut?
Cuprins într-o rețea de mârşavii
Pe care nici n-o bănuiam, când ei
Se şi puseseră pe lucru, eu
M-aşez şi ticluiesc un nou răvaş
Şi-l scriu frumos. Pe vremuri socoteam,
Ca orice om de stat, că-i de ruşine
Să scrii frumos, şi deci m-am străduit
Să uit ce-am învățat — dar, domnul meu,
Am tras, acum, din asta mari foloase.
Nu vrei să ştii cuprinsul celor scrise?
HORAȚIO
Stăpâne-ascult.
HAMLET
O cerere fierbinte
A regelui, cum că, „de vreme ce"
Englezu-i este tributar supus;
„De vreme ce" iubirea care leagă
Menită-i a-nflori; „de vreme ce"
Sub spicele-mpletite ale păcii
Unirea lor sortită-i veşniciei,
Şi câte altele „de vreme ce"
De mare-nsemnătate, e ținut
De-ndată ce-a văzut şi a citit
Acest cuprins, la moarte să-i trimită
Pe-aducătorii lui, fără-ntrebare
Şi nici răgaz de a se spovedi.
HORAȚIO
Şi ce pecete pus-ai?
HAMLET
Cerul, iată
Mi-a fost din nou prielnic. Am în pungă
Sigiliul tatei, după care-a fost
Turnată şi pecetea Danemarcei,
Îndoi scrisoarea-asemeni celeilalte,
Semnez, pecetluiesc, o pun la loc,
Şi nimeni n-a băgat de seamă pruncul
C-a fost schimbat. A doua zi s-a dat
Pe mare, lupta. Ce-a urmat, ştii tot.
HORAȚIO

Deci Guildenstern şi Rosencrantz... s-au dus!

HAMLET

Ei, frate, au cerşit această slujbă;
Nu-i am pe suflet. Ce-au căutat, găsit-au.
E vai de-un om mărunt prins între două
Cumplite săbii ale-unor vrăjmaşi
Puternici.

HORAȚIO

Dar, ce fel de rege-i ăsta?

HAMLET

Nu crezi că sunt dator să pedepsesc
Cu brațul meu pe cel ce-a omorât
Pe regele-mi şi-a pângărit pe mama,
Pe cel ce-a stat între nădejdea mea
Şi tron, şi-a-ntins o cursă vieții mele
Cu-atâta viclenie — nu-i drept oare?
Şi n-aş fi bun de-osânda cea de veci
Să las un vierme de-ăsta-n trupul meu
Să roadă mai departe?

HORAȚIO

Curând el va afla din Englitera
Deznodământu-acestei întâmplări.

HAMLET

Curând va şti: răstimpul însă-al meu, e,
Şi-o viață de-om se curmă cât zici „unu".
Horațio, însă-mi pare rău c-am fost
Nestăpânit în fața lui Laertes;
În propriul meu chin eu văd icoana
Durerii lui; cerca-voi să-l îmbun,
Dar, singur, plânsul lui plin de-nfruntare
M-a scos din minți. Tăcere. Cine vine?
(Intră Osric.)

OSRIC

Fii binevenită înălțimea ta întoarsă în Danemarca.

HAMLET

Smerite mulțumiri, domnul meu. Îl cunoşti pe țânțarul ăsta?

HORAȚIO

Nu, bunul meu stăpân.

HAMLET

Ferice de tine; e păcat să-l cunoşti. Are moşii multe şi foarte mănoase: o vită ajunsă stăpână peste viței, vălăul lui e la masa regelui. E un filfizon; dar cum îți spun, e stăpân

peste mari întinderi de noroaie.

OSRIC

Scumpul meu stăpân, dacă înălțimea ta îmi dă răgaz, îi voi împărtăşi ceva din partea măriei sale.

HAMLET

Am să ascult, domnul meu, cu toată agerimea minții mele. Pune pălăria la locul ei, e făcută pentru cap.

OSRIC

Mulțumesc înălțimii tale dar e foarte cald.

HAMLET

Nu, crede-mă, e foarte frig. Vântul bate de la miazănoapte.

OSRIC

Adevărat, stăpâne, e cam frig.

HAMLET

Şi totuşi, mi se pare că e zăpuşeală şi cald, sau poate firea mea...

OSRIC

Din cale-afară, stăpâne; este mare zăpuşeală, de... parcă nici nu ştiu cum să spun. Dar, stăpâne, măria-sa m-a trimis să te înştiințez că a pus o prinsoare mare pe capul înălțimii tale: iată despre ce e vorba...

(Hamlet îl pofteşte să-şi pună pălăria.)

HAMLET

Te rog din suflet, nu uita...

OSRIC

Nu, pe legea mea; mă simt mai bine aşa, pe legea mea! Înălțimea ta, Laertes a sosit de curând aici la curte. Crede-mă, un gentilom absolut, plin de cele mai distinse detalii, foarte delicat în societate, şi de mare exterior; într-adevăr, ca să vorbesc în mod sensibil despre el, e manualul şi harta nobleței, şi vezi în el compendiul a ceea ce în mod parțial ar trebui să arate un gentilom.

HAMLET

Domnul meu, circumscrierea lui nu suferă nici o lacună de la dumneata; deşi ştiu că disociindu-l exhaustiv, am tulbura matematica memoriei; şi chiar dac-am face doar o schiță, atât e de veloce. Dar în veridicitatea elogiului, îl socotesc un suflet de mare esență; în concocțiunea lui e de asemenea preț şi raritate, încât ca să-l formulăm adecvat, unicul semn al său îi e oglinda; şi oricine i-ar călca pe urme doar umbra.

OSRIC

Înălțimea voastră vorbeşte de el deosebit de fără greş.

HAMLET

Dar semnificația, domnul meu? De ce să învăluim pe acest gentilom în răsuflarea noastră atât de grosolană?

OSRIC

Stăpâne?

HORAȚIO

Nu e oare cu putință să ne înțelegem într-altă limbă? Încearcă, zău, domnul meu!

HAMLET

Ce rost are menționarea acestui gentilom?

OSRIC

A lui Laertes?

HORAȚIO

I s-a şi golit punga; toate vorbele aurite şi le-a cheltuit.

HAMLET

A lui, domnul meu.

OSRIC

Ştiu că nu ignorați...

HAMLET

Aş vrea sa ştii; la drept vorbind, da:ă ai şti, nu prea mi-ar folosi la ceva. Ei, domnul meu?

OSRIC

Nu ignorați eminența lui Laertes în...

HAMLET

Nu îndrăznesc să mărturisesc acest lucru, de teamă că m-aş lua cu el la întrecere. Dar ca să cunoşti bine un om, înseamnă că te ştii pe tine însuți.

OSRIC

Vreau să spun că e eminent în mânuitul armelor. Din imputația ce i-au făcut, reiese că măiestria lui în această privință e fără pereche.

HAMLET

Ce armă mânuieşte?

OSRIC

Spada şi pumnalul.

HAMLET

Atunci sunt două; dar fie... Mai departe?

OSRIC

Stăpâne, regele a pus rămăşag şase cai din Barbaria, împotriva cărora Laertes a pus, după cum am aflat, şase spade şi pumnale franceze cu tot ce le însoțeşte, adică: cingători, agățători şi celelalte. Trei dintre afeturi sunt într-

adevăr de o bogată fantezie, în totul demne de mânerele lor, afeturi pline de gingăşie şi de o concepţie cât se poate de originală.

HAMLET

Ce numeşti domnia ta afeturi?

HORAŢIO

Ştiam eu că o să fie nevoie să recurgeţi la note marginale, ca să înţelegi textul, şi iată că aşa s-a şi întâmplat.

OSRIC

Afeturile, stăpâne sunt agăţătorile.

HAMLET

Cuvântul ar fi mai înrudit cu faptul, dacă am purta la şold un tun. Până atunci, îmi place mai mult „agăţători". Dar, mai departe! Şase cai de Barbaria, împotriva a şase spade franceze cu tot ce le însoţeşte şi trei afeturi de o originalitate bine concepută. Iată rămăşagul francezului faţă de cel danez. Şi pentru ce oare au fost „impuse", cum zici domnia-ta, toate acestea?

OSRIC

Stăpâne, regele a pus rămăşag că într-o duzină de asalturi între înălţimea ta şi Laertes, el nu te va întrece decât cu trei lovituri. Iar el s-a prins pe nouă lovituri din douăsprezece şi e gata să se înfăţişeze la o întrecere, dacă înălţimea voastră binevoieşte a-i răspunde.

HAMLET

Şi dacă răspund nu?

OSRIC

Vream să zic, stăpâne, a răspunde cu persoana înălţimii tale în această întrecere.

HAMLET

Domnul meu, eu am să mă plimb acum prin sala asta; cu voia măriei sale, e ceasul meu de odihnă; să se aducă floretele, şi dacă acel gentilom se învoieşte şi regele îşi ţine rămăşagul, am să-l câştig, de-mi va fi cu putinţă; iar de nu, am să mă aleg doar cu ruşinea şi cu loviturile date înainte.

OSRIC

Să transfer răspunsul acesta întocmai?

HAMLET

Întocmai, domnul meu; şi cu toate înfloriturile cerute de firea dumitale.

OSRIC

Mă recomand înălţimei tale cu tot devotamentul.

(Iese)

HAMLET

Şi eu, şi eu, domniei tale. Bine face că se recomandă singur. Nu s-ar găsi nimeni altul care s-o facă.

HORAŢIO

Guguştiucul acesta fuge cu găoacea oului pe cap.

HAMLET

Ăsta făcea temenele şi sfârcului înainte de a suge. Şi el şi mulţi alţii de o seamă cu el — cu care văd că se împăunează veacul nostru decăzut — prind doar tonul modei şi spoiala obiceiurilor de lume: un fel de spumă uşoară, care-i poartă de colo până colo, ciugulind părerile cele mai zvânturate. Dar e de ajuns să sufli asupra lor şi băşicile de spumă se sparg.

(Intră un curtean)

CURTEANUL

Stăpâne, măria-sa ţi-a trimis salutul său prin tânărul Osric, care i-a adus răspunsul că-l aşteptă în această sală. Doreşte să afle dacă ţi-e voia să te iei acum la întrecere cu Laertes, sau dacă vrei o amânare.

HAMLET

Sunt nestrămutat în hotărârea mea: ea urmează bunul plac al regelui; dacă e gata, sunt şi eu, acum sau oricând altă dată, numai să-mi fie tot de la îndemână.

CURTEANUL

Regele şi regina cu toată curtea se îndreaptă încoace.

HAMLET

Într-un ceas bun!

CURTEANUL

Regina doreşte să-i spui câteva vorbe prietenoase lui Laertes, înainte de-a începe asaltul.

HAMLET

Îmi dă povaţă bună.

HORAŢIO

Ai să pierzi prinsoarea asta, stăpâne.

HAMLET

Nu prea cred. De când a plecat el în Franţa, m-am pregătit întruna. Am să câştig cu punctele care mi s-au dat înainte. Dar nici nu-ţi închipui ce ciudat mă simt pe-aci pe la inimă. Dar nu-i nimic.

HORAŢIO

Cum să nu, scumpul meu stăpân.

HAMLET

E o prostie. Totuşi e un fel de presimţire, de care s-ar tulbura poate o femeie.

HORAȚIO

Dacă mintea ta e împotrivă, ascult-o. Am să le ies înainte când vin încoace şi am să le spun că nu eşti gata.

HAMLET

Ba de loc. Sfidez prevestirile. Nu moare nici măcar o vrabie fără ştirea Proniei. Dacă mi-a sunat ceasul acum, n-o să-mi sune altă dată, şi dacă n-o fi să fie altă dată, trebuie să fie acum; acum sau mai târziu, tot o să sune o dată. Totul e să fii gata. De vreme ce nu-ți mai dai seama de cele ce laşii după tine, ce-ți pasă dacă pleci mai curând? Fie ce-o fi.

(Intră regele, regina, Laertes, seniori, Osric, şi slujitorii cu spade etc.)

REGELE

Te-apropie, Hamlet, şi-această mână
Primeşte-o de la mine-n mâna ta.

(Regele pune mâna lui Laertes în mâna lui Hamlet.)

HAMLET

Iertare, domnul meu, că te-am jignit;
Dar iartă-mă cum iartă-un gentilom.
Toți cei de față ştiu
Şi-ai auzit fără-ndoială
Că sunt lovit de-o rătăcire grea.
Ce-am făcut
Şi ți-a trezit brutal onoarea, firea,
N-a fost, o spun deschis, decât sminteală.
Hamlet jignit-a oare pe Laertes?
El? Niciodată. Dacă, scos din minți,
Atunci când nu mai este el, Hamlet
Jigneşte pe Laert, nu el jigneşte.
Hamlet reneagă. Cine-i deci de vină?
Sminteala lui. Şi dacă este-aşa,
Hamlet e dintre cei jigniți, sărmanul,
Căci nebunia e vrăjmaşul lui.
De față, domnul meu, cu toată curtea
Mă lepăd de-orice rea precugetare,
Şi-n gândul tău mărinimos, mă iartă
Că fără voie mi-am ucis un frate
Zvârlind săgeata pe deasupra casei.

LAERTES

Mi-e sufletu-mpăcat. El mă-ndemna
La răzbunare. Cât priveşte cinstea,
Mă țin deoparte, nu vreau împăcare,
Şi-aştept ca meşteri vechi şi respectați

Să-mi spună dacă fost-au şi-n trecut
Asemenea-mpăcări — ca să-mi păstrez
Un nume nepătat. Dar până-atunci
Primesc şi cred în dragostea pe care
Mi-o-mbii acum şi n-o disprețuiesc.
HAMLET
Primesc cu drag şi voi lupta cu cinste
În acest asalt frățesc. Să mi se dea
O spadă. Gata.
LAERTES
Da, şi mie una.
HAMLET
Voi fi unealta biruinții tale, Laert.
Pe lângă neştiința mea,
Îndemânarea ta va străluci
Ca steaua-n beznă, cu atât mai viu..
LAERTES
Stăpâne, râzi de mine!
HAMLET
Nu, ți-o jur.
REGELE
Osric, dă spadele.
Nepoate Hamlet,
Cunoşti prinsoarea?
HAMLET
Foarte bine, sire;
Ai părtinit în joc pe cel mai slab.
REGELE
N-am teamă. V-am văzut. Laert fiind
Şi mai maestru, ți-am dat înainte.
LAERTES
Aceasta-i mult prea grea.
Să văd şi alta.
HAMLET
Îmi place asta. Sunt la fel de lungi?
OSRIC
Da, bunul meu stăpân.
REGELE
Pe masă puneți cupele cu vin.
Şi dacă la întâia lovitură,
Sau la a doua, Hamlet îl atinge
Sau de-o răspunde bine la a treia,
Să tragă toate gurile de foc.

Iar regele va bea în sănătatea-i
Şi-n cupă un mărgăritar va pune
Mai scump decât acela din coroana
Purtată-n şir de patru regi danezi.
Voi daţi-mi cupele. Vorbească toba
Trompetelor, trompeta către tunuri:
Şi tunurile către cer şi cerul
Pământului, că regele acum
Bea-n cinstea lui Hamlet.
Începeţi lupta,
Iar voi, judecători, luaţi bine seama.
HAMLET
Să-ncepem, domnul meu.
LAERTES
Stăpâne-ncepem!
HAMLET
O dată!
LAERTES
Nu!
HAMLET
Ce spun arbitrii?
OSRIC
Atins. E ne'ndoios atins.
LAERTES
Să-ncepem iar.
REGELE
Staţi. Daţi-mi de băut.
Hamlet, al tău e
Acest mărgăritar. Fii sănătos!
(Sună trâmbiţele. Salve de artilerie afară.)
Să-i daţi o cupă.
HAMLET
Pune-mi-o deoparte;
Întâi să isprăvim.
(Se luptă.)
Atins din nou. Ce zici?
LAERTES
Atins. E drept, am fost atins.
REGELE
Câştigă fiul nostru.
REGINA
Şi-i gras.
Năframa mea-i aici.

Tu ia-o, Hamlet, şi şterge-ți tâmplele.
Regina închină pentru biruința ta.
HAMLET
O, bună doamnă!
REGELE
Nu bea, nu, Gertrudo!
REGINA
Cu voia ta, stăpâne, vreau să beau. *(Bea.)*
REGELE
(aparte) E cupa cu venin. E prea târziu.
HAMLET
O clipă, doamnă. Nu cutez să beau.
REGINA
Dar vino să-ți şterg fața.
LAERTES
Sire-acum îl voi lovi.
REGELE
Nu cred.
LAERTES
Şi totuşi parcă-i
Ceva-mpotriva cugetului meu.
HAMLET
Laertes, hai, e pentru-a treia oară,
Dar luptă-te, te rog, din răsputeri:
Te porți, mă tem, de parc-aş fi copil.
LAERTES
Aşa-ți par? Hai!
(Se luptă.)
OSRIC Nimic, de nici o parte.
LAERTES
Acum, ia seama!
(Laertes răneşte pe Hamlet. În încăierare îşi schimbă spadele şi Hamlet răneşte pe Laertes.)
REGELE
Opriți-i! Se-ntărâtă.
HAMLET
A nu! Să începem iar.
(Regina cade.)
OSRIC
I-e rău reginei!
HORAȚIO
Sunt plini de sânge. Cum îți e, stăpâne?
OSRIC

Laertes, cum te simți?
LAERTES
Precum sitarul prins în lanțul său,
Ucis de drept, prin chiar trădarea mea.
HAMLET
Dar ce e cu regina?
REGELE
A leşinat
Văzându-i plini de sânge pe-amândoi.
REGINA
O, nu! e cupa, dragul meu Hamlet,
E cupa, cupa... fost-am otrăvită.
(Moare.)
HAMLET
O, ce ticăloşie! — 'Nchideți poarta!
Trădare.
(Laertes cade.)
Unde e trădarea?
LAERTES
Aicea e, Hamlet, Hamlet, eşti mort;
Nu-i leac pe lume-n stare să te scape,
Şi viață n-ai mai mult de-un sfert de ceas.
În mâna ta-i unealta trădătoare
Cu vârful slobod şi-n venin muiată.
Ticăloşia-ntorsu-s-a-mpotriva-mi
Şi zac aci, dar n-am să mă mai scol,
Iar mama ta, şi ea e otrăvită,
Ah, nu mai pot... regele e de vină...
HAMLET
Şi vârfu-i otrăvit! Atunci, la lucru, otravă!
(Îl străpunge pe rege.)
TOȚI
Trădare! Trădare!
REGELE
Săriți, prieteni! Nu-s decât rănit.
HAMLET
Danez tu, incestuos şi ucigaş
Şi blestemat, bea din fiertura asta.
Vezi, nu e-n ea mărgăritarul tău?
Te du pe urma mamei!
(Regele moare.)
LAERTES
E o dreaptă

Răsplată. Căci i-ai dat să bea otrava
Pe care-a pregătit-o însuşi el.
Noi, unul altuia să ne iertăm,
O, vrednicule Hamlet. Moartea mea,
Şi-a tatei să nu cadă-asupra ta,
Şi nici a ta, asupră-mi.
HAMLET
Te izbăvească cerul. Te urmez.
Eu mor, Horaţio. Tu, rămâi cu bine,
Nefericită doamnă. Voi, ce-n tremur,
Palizi priviţi l-acest prăpăd, muţi martori;
Ai celor petrecute, de-aş avea
Doar vreme — aspra moarte însă este
Un temnicer ce nu ştie s-aştepte —
V-aş spune... las' să fie-aşa; eu mor,
Horaţio, tu trăieşti... fi-mi mie martor
Şi vieţii mele, spre-a mă-ndreptaţi
În faţa celor ce s-ar îndoi.
HORAŢIO
Nu crede asta niciodată, sunt
Mai mult un vechi roman decât danez:
Mai e ceva pe fund.
HAMLET
Bărbat eşti oare?
Dă-mi cupa. Las-o. Jur, o voi avea!
Horaţio, dragul meu, ce nume veşted
Las după mine, câtă vreme totul
Rămâne-o taină. Dacă m-ai purtat
Vreodată-n a ta inimă, atunci
Te mai lipseşte-un timp de fericire
Şi-n lumea asta hâdă tu mai poartă-ţi
Durerea, ca să-i spui povestea mea.
(Se aud un marş militar şi salve.)
Dar ce-i această larmă de război?
HORAŢIO
E Fortinbras cel tânar, care dă,
Întors cu biruinţa din Polonia,
Salut războinic solilor englezi.
HAMLET
Horaţio, mor. Năpraznica otravă
Gândirea-mi covârşeşte. Nu mai pot
Trăi s-aud din Englitera veşti.
Dar Fortinbras, vă spun, va fi alesul,

Şi glasul meu ce moare-i pentru el;
Aşa să-i spui, şi cam ce a dus
La aceste întâmplări. Restu-i tăcere.
(Moare.)
HORAȚIO
O mare inimă se frânge-acum.
O, noapte bună, blânde prinț. Să cânte
Un stol de îngeri spre odihna ta.
Dar ce bat tobele tot mai aproape?
(Intră Fortinbras şi solii englezi, cu tobe, steaguri şi suită.)
FORTINBRAS
Vrem să vedem ce-a fost.
HORAȚIO
Ce-ai vrea să vezi?
O jale-adâncă, sau cumplită groază?
Te-opreşte-atunci şi nu mai căuta.
FORTINBRAS
Grămada asta strigă a măcel.
Trufaşă moarte, ce ospăț găteşti
În veşnicu-ți celar, de-ai doborât
Atâția principi, cu o lovitură
Atât de sângeroasă, la pământ?
SOLUL
Priveliştea-i de spaimă. Prea târziu
Sosim cu veştile din Englitera,
Şi-urechea celui ce-ar fi vrut s-audă
E surdă-acum la ştirea că porunca-i
A fost adusă la îndeplinire.
Că Guildenstern şi Rosencrantz sunt morți.
Dar cine să ne mulțumească?
HORAȚIO
El, cel de-aici, chiar viață de-ar avea
Să-ți poată mulțumi, el niciodată
N-a dat poruncă pentru moartea lor.
Dar fiindc-ați nimerit aci în toiul
Acestei sângeroase întâmplări,
Voi cei sosiți din Anglia, voi din
Războiul cu Polonia, dați poruncă
Să fie aşezate-aceste leşuri
Pe-un catafalc înalt, în văzul lumii.
Iar pentru cei ce nu cunosc povestea,
Lăsați-mă să spun cum s-a-ntâmplat.
Veți auzi de fapte sângeroase

Şi scârnave şi nefireşti, de-omoruri
Nevrute şi de strâmbe judecăți,
De inşi ucişi prin vicleşug şi silnic,
Şi-n tot acest sfârşit, de-o cursă-n care
Căzut-au înşiri cei ce au întins-o.
Aceste toate pot să le destănui
Cu-adevărat.
FORTINBRAS
Să-l ascultăm îndată,
Şi pe cei mari să-i adunăm s-asculte —
Iar eu salut norocu-mi cu mâhnire;
Am drepturi vechi pe-acest regat, pe care
Prilejul mă-nlesneşte să le cer.
HORAȚIO
Şi eu, aici, am de vorbit din parte-i,
Iar glasul lui va cântări mai greu.
Dar astea toate-acum să le-ncheiem,
Cât minţile sunt încă răvăşite,
Ca nu cumva greşeli sau uneltiri
Să se întâmple.
FORTINBRAS
Patru căpitani
Să-l poarte pe Hamlet ca pe-un ostaş
Pe catafalc. El ar fi fost, sunt sigur,
Un rege mare dac-ar fi domnit;
În calea lui, războinice saluturi
Şi muzicile ostăşeşti să cânte
Spre-a lui cinstire. Luați morții.
Potrivite-n bătălii,
Privelişti de-astea nu-şi au rostu-aci.
Să mergem; comandați foc.
(Marş funebru. Ies toți, luând trupurile. Se aud salve de artilerie.)